

Olasz rendcsináló hadjárat Albánia ellen

Római hivatalos magyarázat az albán-olasz viszony elromlásáról. — Zogu királyt vádolják, hogy önkényuralmával zavarkeltő külpolitikába kezdett. — Lényegesebb fordulatok Albánia eddigi történetében

Tegnap számunkban már közöltük, hogy Olaszország csapatai partraszálltak Albániában és az olasz repülőraj is támogatja a szárazföldre lépett olasz hadsereg előhaladását. Az olasz cél Albánia teljes birtokvétele. Albánia az Adriai tenger keleti partja mentén terül el, thrák-illyr és mohamedán vallású őslakossága van, 28 ezer négyzetkilométer a területe s egymilliókétszáz ezer a népessége. A 11-ik század óta tűnt fel e terület és ennek sajátos fajtájú népe a történelemben, a 11—14. század folyamán hol a bolgár, hol a szerb uralom alá tartozott, majd a keletrománi császárság része lett, s azzal együtt török uralom alá jutott. Az 1443-ik évben nemzeti hősné, Skander bégnek a vezetése alatt függetlenségi harcot indított a török uralom ellen. A szabadságharcot azonban leverték, s Albánia egész 1912-ig maradt török uralom alatt. Akkor osztrák és olasz támogatással fejedelemséggé alakult, de nem mutatkozott élet-

képesnek. A világháború idején északi felét Ausztria, déli felét Olaszország vette birtokba. A nagykövetségi konferencia és a Népszövetség 1921-ben helyreállította államiságát, erős belső harcok után Ahmed Zogu (Skander bég leszármazottja) lett a fejedelem, ki az 1926. és 1927-ik évi szerződések által Olaszország politikai és gazdasági gyámsága alá helyezte az országot, s 1928-ban a királyi címet is fölvette.

Ennek az országnak legújabb története az, ami a legutóbbi olasz partraszállással megtörtént. Ugylátszik, Zogu király az olasz gyámságból szabadulni kívánt, s angol és francia irányban is kezdett tájékozódni. Erre vonatkozott Mussolini legutóbbi római beszédének az a célja, hogy Olaszország az adriai tengerhez való jogát nem engedni elvitatni. Az albániai eseményekről újabb távirataink a következők:

Zogu király középkori kényúrként uralkodott és intrikát kezdett Olaszország ellen, — mondja a Giornale d'Italia

Rómából jelentik: Virginio Gayda, a Giornale d'Italia főszerkesztője „Természetes tény” című vezércikkében fejti ki Olaszország albániai lépésének okait. Kelet-Európában ma fontos események játszódnak le — írja Gayda. — Olaszország a Zogu király kormányzásával elégedetlen hazafiak felhívására és a sötét bandák által megtámadott olasz állampolgárok élete és vagyona biztonságának védelmére csapatokat szállított partra Albániában. Bár az események meglepetésképpen jöttek, mégsem jöttek váratlanul.

Zogu királynak és a körülötte levő politikusok kis csoportjának eljárása egy idő óta nem volt összehangozható az Olaszország és Albánia közötti békés együttműködés szellemével és az olasz kor-

mánnyal fennálló kapcsolattal. Az albán király nem törődött népe legelemibb szükségleteivel, középkori kényúrként akart uralkodni és az albán

Az olasz csapatok Durazótól tovább nyomulnak előre az ország belseje felé

Valonában a lakosság nagy örömmel fogadja az olasz bevonulást. Tiranában teljes a fejtelenség. — A királyné Görögországba menekült

Rómából jelentik: Pénteken este Rómában a következő hivatalos jelentést adták ki. Csapataink Durazótól 15 kilométerre nyomultak előre és átkeltek Shjak folyón. Zogu király

visszavonuló bandái felrobbantották a folyón keresztül vezető hidat, amelyet pár év előtt még az olaszok építtettek. Durazóban helyezték a repülőteret és az olasz felderítő repü-

Tölgyek és vadgesztenyék

Írta: Dallos Sándor

Csak megállok a vadgesztenyefák előtt s látom: husos, nagy rügyek merednek már rajtuk a nap felé. Duzzadt, izgatott, törtető rügyek. Szinte harsognak, szinte hamzsegnek, szinte tülekszenek. A park olyan tölük, hogy meg lehet bolondulni az erejüktől, forró édes, testszag hőmpolyög felőlük.

Vérforraló, drága fák, iramosak, lihegők, bátrak: áldott vadgesztenyefák! Ők a legszebbek és ebben az életben ők az igazság.

Ővek. Mert vasárnap kint jártam a hegyekben s ott a tölgyek, bükkök, cserekek, szülek még mind alusznak. Még mindegyiken rajt a téli váruva s nagykomolyan, kövéren és pislogva várnak. Barnák és hidegek és fakadallanok. Zártak. Nem rügyeznek. Hohó, óvatos, vén fák, vén, higgadt polgárok, kérgesek, beosztók, meggondoltak, csak biztosra játszó, ők még nem engednek a napnak s az ingernek, amely talán bennük is csikland valahol dugadt sejteikben. Nem engednek napnak és ingernek: ők a fontolgatók. Ők tudják, hogy még jöhet fagy is, amely leperzseli a rügyeket. Ők tudják, hogy egyetlen hideg lehelletű éjszaka tönkretelheti őket és kezdeni kell mindent elülről, hát nem engednek a kísértésnek. Ó, a bölcsék szépen beosztják, hogy majd később, áprilisban, langyosabb és biztosabb melegben kinyitogattják óvatosan a kérgek ajkait, kibocsátanak egy-két gyenge rügyet előrsül, hogy milyen világ van odakint, nem kell-e tartani meglepetésektől és csak akkor, ha min-

den rendben van, ha nyugodt és biztos sinen szaladhat az életük, csak akkor fognak neki az életnek. Akkor fognak neki és hosszú és zavartalan életük lesznek. Szép békén meghozzák a leveleiket, a virágjaikat, a gyümölcsüket, gyarapszanak vastagságban és tekinthetben s mikor már a vadgesztenyék sárgák lesznek és gyengék és aggok, ők még szép zöldben élvezik az őszt, erősen biztosan, meggondoltan, az öregség csöndes szemtelgetései közben. Látják majd az érett galagonyákat, a barna berkenyét, látják megérni a somot, talán még azt is megérik, hogy kék lesz a kökény. Az öregkorra spekulálnak ezek mind. S nyilván gögösek a bölcseségükre. Ha beszélni tudnának, bizonyára azt mondanák:

— Nézzétek ezeket az ostoba vadgesztenyéket, hogy törtetnek, hogy igyekeznek! Könnyelmű, ostoba népség, nem érdemes szóba állni velük! Igazán megérdemlik, hogy korán elpusztuljanak.

Ilyeneket mondanának, úgy beszélnek, mint az emberek és azt hinnék, hogy igazuk van, mint ahogy az emberek is azt hiszik. Pedig milyen szegények, milyen koldusok a nagy óvatosságukban, a nagy kövérségükben, higgadságukban és megfontoltságukban! Koldusok, szikkadtak és ostobák, mert a vadgesztenyéknek van igazuk. Mit tudnak ők, tölgyek, bükkök, cserekek, szülek arról, milyen gyönyörű dolog rohanni? Milyen gyönyörű dolog egy lapra feltenni mindent, nyörű dolog egy lapra feltenni mindent, lázban forrongani, szétvágni a korlátokat s az élet mohó és izzó vágyában nekirohanni a bizonytalannak! Mit tudják, milyen mámorok, klorofilűek — sügnak, milyen szenzációi usznak ilyenkor láthatatlanul a vad és veszedel-

mes levegőben! Mit tudják, milyen tündöklések és milyen boldog megrázkódtatások nyílnak át ilyenkor a könnyelműkön, a bátrakon, a mohókon, a merőkön le egész a gyökérükig és mi tudják, hogy ezek a mámorok, ezek a tündöklések, ezek a megrázkódtatások, ezek a csodák, amilyenekben nekik sohase lesz részük! Ezek az élet és az ők csak a salak és a csöndes ballagás! Mit tudják ezek az okos beosztók, hogy az élet milyen végtelen, milyen gazdag, milyen szent és milyen rettenetesen, milyen kínzó fenségesen gyönyörű! Mit tudják, hogy élni nem tőpögetés!

Hogy az élet és a szépség a szenvedélyben van, a fény türelmetlen szomjajzásában s hogy a szépséggel való heves és könnyelmű egyesülés egyetlen pillanata felér mindennel, amit ők okosan és higgadtan sokáig adagolnak, hogy el ne égjenek! Mit tudják ők, hogy semmit se tudnak, mert nem mertek és nem kockáztattak soha! Csak ütéletet mondtak s bünt és erényt egyaránt lerángattak oda, ahol értelme egyiknek sincsen, nincs ize, nincs sajátága, nincs karaktere, csak haszna van, mint a dítának! Tölgyek, cserekek, bükkök, szülek mit tudják, hogy ezek a könnyelmű vadgesztenyék most soha többé át nem élhetők tükökat ének át s hogy nevetnek rajtuk, bölcs ostobákon s azt remélik bennük minden zsongó ideg:

— Mindegy a korai halál! Mindegy, hogy mikor a későn nyitók még zöldben állanak, mi már sápadtak leszünk, mert miénk volt az iram, a roham, az izzás, a lendület, a mohó vágy, a szenvedély és a beteljesülés! Az élet volt a miénk és minden, ami az életben megéri!

De gyönyörű tavasz van az idén! De gyönyörűek ezek a vadgesztenyefák!

ők leszálltak. Északi irányban az olasz csapatok elfoglalták Alessiót, míg délen Delvinén vonultak át.

A félhivatalos olasz Stefani iroda péntek esti jelentése szerint Valonában a lakosság nagy rokonszenvvel fogadta a bevonuló olasz csapatokat és maguk az albán lakosok tüzték ki a városházára az olasz lobogót. Az albán kormány, hír szerint, Durazzóból Elbassába menekült. Tiranában teljes a fejtelenség. Zog király megnyitotta a fogházak kapuit és az ott őrzött rabokat felfegyverezték és ezekkel akarják feltartóztatni az olaszok előnyomulását.

Marco Khodeli Durazzo volt rendőrbiztosa Bariba érkezett és Bariból rádióbeszédben szólította fel Albánia lakosságát, hogy ne álljon ellent az olasz csapatoknak.

A Reuter jelentése szerint Geraldine albán királyné, Zog király felesége Florénába érkezett. Floréna Görögországban van az albán-jugoszláv határ közelében, Tiranától délkeleti irányban körülbelül 200 kilométerre.

A menekültek elbeszélése az eseményekről

A *Giornale d'Italia* bar-i jelentése szerint 500 albániai menekült érkezett a város kikötőjébe. A menekültek között több sebesült is van, akiket az albán bandák sebesítettek meg. A menekültek elmondották, hogy Albániában egy hét óta érezhető az óriási olaszellenes hangulat. Az olaszellenes hangulatot Zog király és közvetlen környezete szította.

Az olaszellenes tüntetések április 4-én érték el tetőpontjukat, azon a napon, amikor kihírdették a trónörökös megszületését. A menekültek úgy tudják, hogy az albán trónörökös már 6 nappal azelőtt megszületett, mielőtt ezt kihírdették volna. A megszületés hírért azonban titokban tartották, mert előbb a tüntetésekre akartak felkészülni.

Az olasz hajókon több német menekült is érkezett Bariba, mert Albániában a fegyveres bandák a németek életét is veszélyeztették. Április 4-én Zog király egyik közeli rokona rádióbeszédet tartott, amelyben élesen támadta Olaszországot. Zog királynak és környezetének olaszellenes magatartását az albán nép nagy többsége nem helyeselte és nem helyesli.

Jugoszlávia aggodalom nélküli figyelő helyzetben

Belgrádból jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint Belgrádban jól érthető figyelemmel, de aggodalom nélkül fogadják az eseményeket. Olaszország előzetesen értesítette Jugoszláviát arról, hogy végetvet az albániai túrhetetlen állapotoknak. Róma állandó összeköttetésben állt a belgrádi kormánnyal, ahol az olasz kormány intézkedéseit a jugoszláv hivatalos körök megértéssel fogadják. Biznak az olasz-jugoszláv jóviszonyban és az albán ügy Jugoszláviát teljesen nyugodtan hagyta, mert a Duce már a fasizmus 20-ik évfordulóján meghatározta az olasz életteret. Belgrádban összeült az államtanács és megvizsgálta a külpolitikai helyzetet. Jugoszlávia nyugodtsága rációfól azokra az intrikákra, amelyekkel az olasz-jugoszláv jóviszonyt akarták megzavarni.

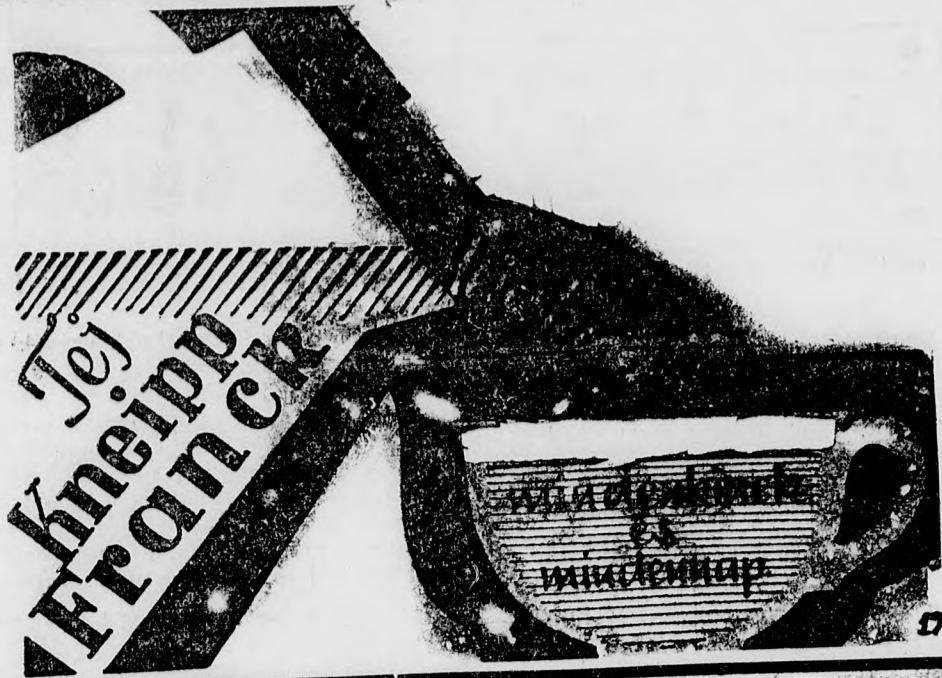
Anglia tájékoztatást kért, Olaszország megadta a tájékoztatást

Rómából jelentik: Cianó gróf olasz külügyminiszter fogadta a római angol nagykövetet. Az angol nagykövet írásbeli jegyzéket nyújtott át az albán ügyvel kapcsolatban. Cianó gróf felvilágosította az angol követet az olasz megszállás céljáról.

Londonból jelentik: Pénteken délután a londoni olasz ügyvivő megjelent a külügyi hivatalban és felvilágosítást adott az albániai olasz hadműveletekről.

Beck lengyel külügyminiszter Párizs érintése nélkül egyenesen hazautazott.

Londonból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter pénteken este Doverből Calaisba érkezett. Utját az északi expresssen folytatta Varsó felé.

Idegesség hangulat Londonban a nemzetközi események miatt

Halifax külügyminiszter a husvétii ünnepek alatt sem megy pihenőre. — Tilea román követ pénteken egész délután tanácskozott az angol külügyminisztériumban

Londonból jelentik: A nemzetközi események megsietették és ideges hangulattal töltötték meg a londoni politikai tanácskozásokat. Az idegességet jelzi az is, hogy lord Halifax angol külügyminiszter elhatározta, hogy a husvétii ünnepeket Londonban tölti. Pénteken a külügyi hivatalban megjelent több külföldi követ és ügyvivő, így a bolgár követ és a jugoszláv ügyvivő is.

Másik londoni jelentés szerint Tilea Viorel londoni román követ csaknem az egész péntek délutánt az angol külügyi hivatalban töltötte. Különösen Sir Alexander Cadogan külügyi államtitkárral folytatott hosszas tanácskozásokat.

A hollandok elővigyázati intézkedéseket tettek.

Amszterdamból jelentik: A holland távirati iroda értesítése szerint Hollandia teljes nyugalommal figyeli a helyzetet és csak néhány szükségessé vált elővigyázati intézkedést tettek. Így megerősítették a partvédelmet és a határvédelmet. Számos tartalékoshoz felhívást intéztek, hogy legyenek készen az esetleges behívásra.

Hágai jelentés szerint Colijn holland miniszterelnök és Van Diek holland hadügyminiszter, akik husvétii szabadságukat Belgiumban akarták tölteni, útjukat félbeszakították és váratlanul visszatértek Hollandiába.

A dán miniszterelnök váratlanul Párizsba utazott.

Párizsból jelentik: Illetékes körökből származó hírek szerint Stauning dán miniszterel-

nök repülőgépen váratlanul Párizsba érkezett. A dán miniszterelnök nyilatkozata szerint magánemberként pihenni jött Párizsba és valószínű, hogy a francia fővárosban szerdájig vagy csütörtökig fog tartózkodni. Párizsi tartózkodása során meglátogatja Blum Leót.

Mint Koppenhágából jelentik, a dán főváros lakossága csak a párizsi távirati jelentések-ből és a lapokból tudta meg, hogy miniszterelnökük, Stauning váratlanul Párizsba utazott. Koppenhágában úgy tudják, hogy Stauning üdülni ment Párizsba és a jövő hét csütörtökén tér vissza Dániába.

Gafencu külügyminiszter Istambulban. Utja nincs összefüggésben a legújabb eseményekkel.

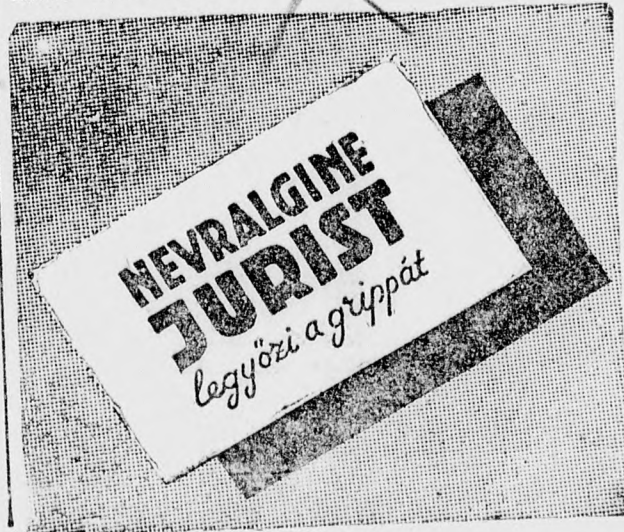
Bucurestiből jelentik: Gafencu külügyminiszter pénteken egy hadihajón Constanțăból Istanbulba utazott. Hír szerint a román külügyminiszter Istanbulban török politikuskokkal folytat megbeszéléseket. Gafencu istanbuli útja nincs összeköttetésben a legújabb eseményekkel és csak egy régi meghívásnak tett eleget, amikor a török fővárosba utazott.

A „Pester Lloyd” írja, hogy a magyar kormány közelebről konkrét bizonyítékot nyújt Románia iránti békés szándékai felől.

Bucurestiből jelentik: A *Seara* című lap a *Telka Press* sajtóügynökség következő jelentését továbbítja:

„Budapest. A magyar külügyminisztériumhoz közelálló *Pester Lloyd* mai számában cefolja egy bizonyos sajtókampány által a román-magyar viszonyról terjesztett híreket és kihangsúlyozza Magyarország békés szándékait Romániával szemben. A lap többek között a következőket írja:

„Annak érdekében, hogy véget vessünk a léghör megmérgezésére irányuló kísérleteknek, világosan és kategórikusan kijelentjük, hogy Romániát magyar részről érintő fenyegetés nincsen. Magyarország helyzete a Duna-medencében az utóbbi év során megváltozott, ami lehetővé teszi Magyarországnak a más alapokra helyezkedést s ezek folytán annak bebizonyítását, hogy ténylegesen jószomszédi viszonyt kíván teremteni Romániával. Egyébként közelebről konkrét bizonyítékokkal fog szolgálni a magyar kormány a Románia iránti békés szándékai felől.”

Kétszobás lakás kiadó

Bucuresti, április hó.

Költözök és is; nem azért, mintha erőt vett volna rajtam a törzsökös bucarestiek költözökös kedve, amely minden félesztendőben lakásváltoztatásra bírja őket. Hanem mert Erdélyben most nagyobb munkaterület kínálkozik.

A házigazdám, aki már hat esztendeje minden félévben csodálkozással vette tudomásul, hogy megint nem mondtam fel, sőt hájtva tette ki a kiadó lakást jelző cédulát a kapura.

— Hol kapok én még egy ilyen jó lakót?

Valóban nagy érdemeim vannak. Hat év alatt mindössze két nagy veszekedést csaptam a ház lakóival, akkor is általánosan elismerten nekem volt igazam; türelemmel fizettem a házbért olyankor is, mikor a házigazda adós maradt holmi javítási kötelességek teljesítésével; nemcsak hogy nem alakult ki rovartenyészet a lakásban, hanem vitézül ellentálltam a bevándorlási kísérleteknek; nem vertem le kalapáccsal a falat, nem vágtam föl fejszével a padlót; eltekintve attól a négyöt gyerektől, akiket a kis lányom minden nap becsődített az udvarra és felverte velük a ház nyugalmát, semmivel sem zavartuk a csendet és rendet; eltekintve azoktól a munkanélküliektől hajléktalanoktól és csavargóktól, akik magyar népközösségi alapon elég sűrűn és elég nagy számban kerestek fel, kizárólag rendes emberek jöttek hozzám. Hol kap 6 még egy ilyen jó lakót?

Tehát kint virít a „De inchiria!” cédula a kapun mint Szentgyörgy nap előtt majdnem minden bucaresti házon. Az ember azt hinné ilyenkor, hogy kétszer annyi lakás van a fővárosban, mint amennyi az igénylő. Pedig még lakásbőségéről se igen lehet beszélni. Igaz ugyan, hogy a nagy építkezési kedv, ami néhány évvel ezelőtt támadt Bucurestiben és tüneményes gyorsasággal megváltoztatta a város képét — tavaly már ellankadt kissé, s a jelek szerint az idén sem fogja elérni az építkezési konjunktúra négyöt évig tartott páratlan lendületét. De viszont lanyhult a vidékek, különösen az erdélyieknek Bucurestibe özönlése is, sőt az utolsó két esztendőben egyre gyakrabban hall az ember családokról, akik visszaköltöznek Erdélybe.

De engem most a mi kapunkon levő cédula érdekel. A lakáskereső valóságos bucsujárása indult el felénk, s boldog, boldogtalan feljogosítva érzi magát, hogy délelőtt, délután, este, behatoljon otthonom szentélyébe, s apróra meglekintsen benne minden zugot. Vannak, akiknek nincs is szükségük lakásra. De élvezetüket találják mások belső életének kutatásában, vagy általános képet akarnak szerezni maguknak a bucaresti lakásvizonyokról, vagy pedig egy szerencsés lelettől teszik függővé, hogy engedjenek-e ősbucuresti lakásváltoztatási ösztönüknek.

Azt tapasztalom, hogy a nehéz életviszonyok s a jövő bizonytalansága nem gyógyította ki az embereket nagyzóló hajlamaikból. Hiszen jó, jó: természetes és tiszteletreméltó dolog a szép otthonra való törekvés. De bizonyos, hogy a legtöbb ember anyagi erejét messze túlhaladó fényűzést fejt ki lakásával. Jártak mostanában nálam egészen egyszerű, láthatóan kifizetési emberek, akik fitymáló arckifejezéssel nézték végig kétszobás-konyhas előszobás lakásomat, amellyel hat éven át igyekeztem megelégedni és ajkbiggyesztve jegyezték meg:

— Ennyi az egész?

Mulatságos jeleneteknek vagyok tanuja. Gyakran megtörténik, hogy délelőtt, nagy illatáradatot hozva magával, kiöltözött dáma jelenik meg lakást nézni. Azt hinné az ember, hogy legalább is egy bankigazgatónak vagy egy miniszteri tanácsosnak a felesége. Lefumigálja a szobákat, de azért érdeklődik a bérösszeg iránt és megígéri, hogy délután eljön az urával is. És délután betoppan egy borotvátalan, nyeszlett, kopott, tintásújú kishivatalnokkal, aki mindenkire másra rettentő tekintélyt

igyekszik sugározni, de a felesége mellett még ugy sem néz ki, mintha a sofförje vagy a lakája lenne. Már az is előfordult, hogy szemünk előtt összeveszték a kedves házastársak.

— Ez jó lesz, ez a lakás, — mondta a férfi. — Nincs is nagyon messze a központtól, nem is olyan rossz a beosztása, az udvar pedig határozottan kellemes.

De az asszony felfortyant:

— Csak nem fogok ebben az oduban lakni! A férfi megkísérelt egy bátorítással ellenkezést.

— De drágám, ha többre nem telik. És kiadást nem olyan könnyű kapni Bucurestiben.

Az asszony azonban lesújtó pillantással mérte végig.

— Azt ne nekem mondd, hogy nem elég a fizetésem. Hanem a főnöködnék!

És úgy történt, ahogy az asszony akarta. Nem vették ki a szerény lakást...

Jávör Béla

Magyar tannyelvű római katolikus tanonciskola Aradon

A kormány engedélyezte az iskolát és azt az egyházközség 1939 szeptember havában fogja megnyitni

Arad. Saját tud. Ismeretes, hogy az aradi római katolikus egyházközség az elmúlt év őszén tervbevette egy magyar tannyelvű tanonciskola létesítését, hogy a római katolikus vallású tanonc ifjak, kik az aradi állami tanonciskola túlszűföltésé miatt nem irathozhattak be a tanon-

nyelvű római katolikus tanonciskola létesítését. Azonban az iskolában csak magyar nemzeti népkisebbséghez tartozó ifjakat oktathatnak és az ugynevezett nemzeti tantárgyakat csak román nyelven taníthatják. A tantárgyakat azonban etnikai román származású tanárok oktathatják.

Figyelembe véve, hogy a legutóbbi kikötés, amely az etnikai román tanárok foglalkozására vonatkozólag utal — nem törvény által előírt rendelkezés, ezért az egyházközség vezetősége kérte az illetékes tanügyi hatóságokat, hogy az iskolaügyi törvény által bitosított teljes szabadságot adják meg az iskolafenntartónak. A magyar nemzeti népkisebbséghez tartozó tanoncokat, akiket az állami iskolák nem foglalkoztatnak, számot tarthatnak arról, hogy magyar iskolafenntartó által bitosított létesítési költségekben nyerhessenek alkalmazást.

A „Magyar Lapok” aradi tudósítója felkereste dr. Széll Lajos aradi római katolikus egyházközségi elnököt, hogy nyilatkozzon az új tanonciskola jelentőségéről és további működéséről:

— Az új tanonciskola bitosítja majd a római katolikus tanoncifjak szellemi felkészültségét, ezenkívül a létkérdését is, — mondotta dr. Széll Lajos egyházközségi elnök — mert a tanonciskola eredményes elvégzése nélkül a felzárkózott tanoncok nem lehetnek önálló, képzett iparosok, — hiába kinlódta, tanultak más éveik alatt — műhelyt, vagy üzletet nem nyithatnak.

Az új tanonciskolát, amely számos ifju gondos és lelkiismeretes szellemi kiképzését bitosítja majd, a jövő iskolaév kezdetén, vagyis 1939 szeptemberében nyitjuk meg. A római katolikus gimnázium épületében lesz a tanítás, ahol délután, minden valóságos szerint, 5 és 8 órák között tartanak előadásokat. Egyelőre az iparos ifjak tanítására csak abban az esetben kerül sor, ha megfelelő létszámú tanuló iratkozik be. Az új tanonciskolának természetesen csak az első osztálya nyílik meg ez év őszén, — a második, illetve a harmadik osztályok létesítésére akkor kerül sor, miután az első osztályt végzett ifjak felsőbb osztályba léphetnek. Három év — és a római katolikus tanonciskola teljes egészében működhetik...

A római katolikus magyar tannyelvű tanonciskola általános örömet keltett Aradon az iparos és kereskedő társadalom körében. A létfenntartásra vonatkozó tárgyalások az iparos és kereskedő társadalom vezetőivel már folyamatban vannak.

Ausztrália miniszterelnökét megölte az utóbbi napok sok politikai izgalma

Londonból jelentik: Lyons, Ausztrália miniszterelnöke péntekre virradó éjszaka 59 éves korában hirtelen meghalt. Ausztrália miniszterelnökének az egészségét a legutóbbi politikai események miatti izgalom rombolta össze.

Converziós hirdetések, mérlegek, közgyűlési meghívók, árverési hirdetések és bármilyen hivatalos és magánhirdetmények terminusra való megjelentetését vállaljuk a

Monitorul Oficial,
Correspondenta Economica, Buletinul Bancar
bucuresti és a
Buletinul Justiției

clujii hivatalos lapokban v. bármely bucaresti hivatalos lapokban, vagy bármely bucaresti lapban. — Árjával szívesen szolgál, kívánatra személyesen felkeressük.

RUDOLF MOSSE S. A.
oradeai fiókja.
Parcul Traian 6. Telefon 35-93.

lyamokra, szellemi kiképzést is nyerhessenek. Ha az iparos vagy a kereskedő ifju nem végezte el rendszeresen és eredménnyel a tanonciskolát, — az érvényben lévő törvények értelmében — önálló iparos nem lehet. Az aradi tanonciskola túlszűföltésé miatt kimaradóra kényyszerült ifjakat tehát létkérdésükben fenyegette a veszély. Eppen ezért határozta el az aradi római katolikus egyházközség, mint iskolafenntartó, hogy egy magyar tannyelvű tanonciskolát létesít.

1938 augusztus havában adták be az iparos és kereskedőtanfolyam létesítése iránti kérelmet, de a temesvári püspökség és az aradi egyházközség sürgetésére sem kaptak a kérvényre választ. Most végre az iskolaév végén a többszöri közbenjárásra az illetékes miniszterium döntött.

Átiratban értesítették az aradi római katolikus egyházközséget, hogy teljesítik az aradi római katolikus egyházközség, mint iskolafenntartó kérését és engedélyezik egy magyar tan-

Husvét előtt és husvét alatt
igyon kizárólag husvétit sör!

Dreher-Haggenmacher különlegesség!

Mindenütt kapható!

Itt a húsvét, alleluja!

Irta: dr Floznik György

A nagybőjt számunkra a legértékesebb, mert legérdemesebb évszak volt: a lélek-tisztulás, a „nagy-mosás“ ideje a lélek háztartásában. Vágyunk utána a farsang zajában, de nem önmagáért, hanem a célért, melyhez elvezet. A lemondást, böjtöt, keresztutját nem azért választjuk, mintha az életuntak lelki undorával gyűlölnék a szép életet, hanem mert tudjuk, hogy magunkba szállás nélkül nincs fölemelkedés, gyarlóságaink és bűneink fölismérése és megbánása nélkül nem lehet tiszta örömmünk. Ilyen átérzéssel a nagybőjti énekek végakordjai, ha kitarunk a golgotás nagypéntekig, rövidesen húsvéti győzelmi énekekbe mennek át. A nagybőjt nekünk nem Pokol („lasciate ogni speranza“), melyből kiút nem vezet, hanem Purgatorium, tele áhitattal, örvendő szünetekkel, „dolce tristezza“-val. Mert itt a szomorúság nem reménytelenség, a szenvedés nem kárhozat, hanem tisztulás, s minél fájóbban sír fel szívünkben Dávid király bűnbánó szoltáinak ritmusa, annál túlharsanóbban esendül ki belőle a közelgő feltámadás győzelmi alleluja.

Sohse féljünk hát attól, hogy a megalázkodó penitencia lealacsonyítana, — inkább erősít, s föl-emelkedünk tőle, akárcsak a sivatag madara, mely szintén nem gyávaságból, hanem azért lapul nehézséges testével a földhöz, hogy a magasba repüléshez lendületet vegyen.

Lendület! Feltámadás, erő, élet, önbizalom, alleluja! A nagybőjti purgatoriumból úgy kell kikerülnünk, hogy a húsvéti feltámadás boldogító tudatában érezzük magunkról, hogy most már mi is vagyunk, s nemcsak vagyunk, hanem élünk s nemcsak élünk, hanem élteünk is, példát adunk, világot javítunk, könnyeket szárítunk.

Megmutatjuk, hogy nem azért adott Isten elbűvölő varázst az emberi szónak, s gigászi erőt az írót tollnak, hogy Voltaire gyűlölködő stílusával Istent káromoljuk, vagy Zola és Renan művészi tolla erejével az ég és föld, s az Isten és ember kötelekeit igyekezzük széttegni. Hanem éppen ellenkezőleg, arra való a tehetségek, hogy e szent kapcsolat megerősíteni igyekezzünk, s minden nyomasztó kétség ellenében hirdessék, akár az egykori próféták szó titáni ékesszólásával, vagy akár a Tóth Tihamérok művészi egyszerűségével hirdessék a Szeretet feltámadását.

Jó, hogy letéptük már Krisztus arcáról azt a gyászszatart, mellyel fekete vasárnap a Megváltó képeit bevontuk. Mert mi látni akarjuk őt, s halani húsvéti szavát, az örökké áhitottat, mellyel a feltámadt Krisztus apostolait köszöntötte:

— Békesség nektek!

Mi is szoktunk vigasztalni: részvétünket fejezzük ki az özvegyeknek, amitől ők, eszükbe jutva fájdalmas veszteségük, még inkább sirásra fakadnak. Az Ur Jézus másképp tud vigasztalni. Ha azt mondja a naimi özvegy anyának:

— Ne sirj! — ebben a vigasztalásban csodás isteni erő van: az ifju föltámad, a sírás oka megszűnik.

Mi is szoktunk jótékonykodni: a szegények javára fényes bálakat rendezünk, melyeken a begyűlt adományok kilencven százalékát a bál ruhák, díszletek, italok, zenészek emésztik fel. Az Ur Jézus másképp tud segíteni a társadalmi bajokon. Ha azt mondja:

— Sajnálom a néptömeget, mert nincs mit enniük, — ebben a sajnálkozásban csodás isteni erő van: letelepíteni az elfáradt éhezöket, s kenyeret tud adni nekik a fölőleg bőségével a pusztában is.

Ezért vártuk most oly epedve, hogy feltámadjon a Krisztus, mert hisszük, hogy az ő ezerkilencszáz éves húsvéti köszöntése:

— Békesség nektek! — ma már az összes népeknek szól. Hiszük benne az isteni akaratot, mely a földi hatalmak minden gyarló és hatalmi hiúságokkal terhelt békeszólamánál több erőt és igazságot foglal magában, s az emberiség lelkébe több megnyugvást hozhat.

(Borbánd.)

HÚSVÉTI BÉKE

Irta: DR LÉBER JÁNOS

Mussolini ma kétségen kívül az az államférfi a világon, akire mindenütt felfigyelnek s akinek megnyilatkozásait a legnagyobb érdeklődés előzi meg és kíséri nemcsak a külügyminisztériumok párnázott ajtóinak mögött és a világsajtó hasábjain, hanem a kisvárosok kaszinóiban és a békés családi otthonok meghitt beszélgetései között is. Beszédei önmagukban véve is szónoki remekművek. Minden szavának súlya s minden mondatának önálló, messzehangzó jelentősége van. Sohase mond többet, mint amennyit éppen kell. Szünetes kitérésében is több az értelem, mint mások órákig tartó száraz és tudós fejtegetéseiben. Ismételtelen előfordult már, hogy ez a lenyűgöző értelem és ez a megnyugtató mérséklet lecsillapította a világszerte felkorbácsolt szenvedélyeket, lefékezte az egymás ellen rohanó történelmi indulatokat és fele uton megállította a hüvelyükből kiröppent, embervérre szomjas kardokat.

Legutóbbi nagy beszéde után is fellélekő megkönnyebbüléssel állapította meg a világsajtónak szabadabb és komolyabb része, hogy néhány hétig nem kell félni háború veszedelmektől, mert Mussolini „húsvéti békével“ ajándékozta meg a világot.

Milyen kár, hogy ezek a szavak, ezek a megállapítások olyan kevés figyelemben részesültek azok részéről, akikhez nem minden célzás nélkül tulajdonképpen intézve voltak! Milyen kár, hogy a húsvéti békét még azok is csak átmeneti *tréga* dének minősítették, akik egyébként hittek benne, amikor papírra vetették...! Milyen kár, hogy az emberek mindenütt keresik a békét, a „pax hominis“t csak éppen a legalkalmasabb a legigazibb helyen: a *pax Christi*-ben nem. Pedig addig nem lesz béke a világon, nem lesz béke az emberek és nemzetek között, amíg a föld ki nem békül az éggel, — az ember az Istennel.

Minden rossznak, ami a földön van, — tanítják a moralisták — és minden küzdelemnek s a küzdelemmel járó intézkedéseknek, kiadásoknak és áldozatoknak oka, gyökere és forrása a bűn. Azért van annyi szeretetlenség, bántalom, nyomor és öngyilkosság, azért van annyi törvény, bíró, büntetés és akasztófa; azért van annyi kín, kény, könny és kétségbeesés; megrokkant, derék, elzüllött gyermek, feldult házasság és kihült családládi fészek, — mert bűn van a világon. Hiába küzd tehát valaki a tünetek ellen; hiába szárít könnyet, hiába enyhít nyomort, hiába gyógyít betegket, — ha az okot meg nem szünteti, ha a forrást el nem zárja, ha a bűnt magát nem üldözi, még nem szünteti, vagy legalább a legszűkebb területre nem szorítja vissza, — nem lesz jobb élet, szebb élet a világon.

Ami áll az egyes emberre, ugyan ez áll az emberek összességére: a nemzetekre is. Amíg bűn: harag, gyűlölet, önzés, hatalomvágy irányítja a nemzetek közötti politikát; amíg ravaszság és féltékenység, fondorlat és kétszínűség mérgezi meg

a népek egymáshoz való viszonyát, — addig hiába várjuk az igazi tartós béke napjának boldog hajnalhasadását.

A béke nem fizikai valami. Nem kenyér és nem arany. Nem fegyver és nem szerződés. Nem pénz és nem vám. Nem hadsereg, nem szövetség és nem országhatár. — *A béke: igazság és szeretet!* Harmónia és egyensúly. Elégtétel és meglepődés. *A béke: az Isten szíve szerint való legteljesebb és legtökéletesebb emberközösségi élet.*

Az első húsvét előtt nem volt béke a világon. Pihenhettek a fegyverek. Aludhattak vagy mulathattak a katonák. Dolgozhattak a művészek, bölcselkedhettek a tudósok, tanulhattak a gyermekek. Mégsem volt béke, igazi béke, mert az ember nem talált el az emberhez. Rokonok voltak akkor is, barátok is, — de embertársak, felebarátok, embertestvérek nem voltak sehol és soha...!

Az első húsvét teremtette meg az igazi béke feltételét. *Krisztus keresztje az a hid, amelyen visszatárlunk az Istenhez és Isten szívében, Isten szeretetében láttuk meg egymás igazi testvérarcát.* Azt az arcot, azt a valamit, amiért vagy akiért egy Istennek volt érdemes szenvedni és meghalni. Azóta ez a kettő elválaszthatatlanul össze van kapcsolva. *Isten-ismeret nélkül nincs ember-ismeret — és megfordítva — Isten-szeretet nélkül nincs emberszeretet — és ez is megfordítva.*

A béke útja tehát ez: *megkeresni és megszeretni az Istent, hogy megtaláljuk, megszeressük és megsegítsük Benne és Őrétte az embert.*

A megromlott emberi természet önző, kegyetlen és hatalomra vágyó, akár egyesekben nyilvánul meg, akár emberi közösségekben: a nemzetekben. Ha nem fekezzük meg ezt a megromlott természetet, ártani, rombolni és gyilkolni is képes. A törvény erre nem elegendő. Az ember természetét kell beoltani valamivel, hogy — ha kiirtani nem is, — de csökkenteni lehessen benne a bűnre való hajlandóságokat. Ez az oltóanyag nem lehet más, mint a lelkiesség: Isten szeretete, magasabbrendű élet vágya és az örökkévalóságban való hit. Ebben és csakis ebben békül meg az ember önmagával, egyezik ki a test a lélekkel... Ez és csakis ez képesíti az embert arra, hogy minden emberben testvérét lássa, akivel jól bánni, akit elviselni, akit szeretni és segíteni a szeretet és az igazság követelménye...

Ez a *pax Christi*: a húsvéti béke lényege...

Béke a lélekben, béke a társadalomban, béke a nemzetek között tehát csak akkor lesz, ha ilyen szemmel nézik egymást az emberek. Ha nemcsak a test és vér, nemcsak a nyelv és törvény, hanem mindezek mellett és mindezek felül a lélek kapcsolja össze őket. Az a lélek, amely Krisztus keresztje alatt tanulta meg a leckét, a társadalmi és nemzetközi élet örök törvényét:

Hit nélkül nincs áldozat. Áldozat nélkül nincs szeretet. Szeretet nélkül nincs béke.

ELJÖN EGYKOR AZ ÉN HUSVÉTOM IS

Irta: PAKOCS KÁROLY

Álmosodom.

Szememet lassan ellepi a köd s a földi dolgok alkonyba takaróznak. A hét színek halott-fakóra válnak. Mi ez, Uram?

...Benézett a halál a kétszemembe.

Ha beszélnek: alig értem az emberek beszédjét. S a mult-dalok zenéje: mintha sírből sóhajtanák föl zord kísértetek. Mi ez, Uram?

...A halál szól szívednek új beszédet.

Alig vagyok türelmem már az emberekhez itt lent. Idegzetem üz-hajt az ismeretlen vágy-hegyre fel és nincsen nyugovásom, míg meg nem fogom az ég-kapu kilincset. Mi ez, Uram?

...Elindult felém már a csillagod.

Ó test-óra, embermivoltom csodás szent szerkezetje, lassan lejársz és búcsuzásra készül a lélkem téled. Érted-e a titkod? Nagypéntek leszen nemsokára néked.

Te megremegepsz?

Olajfákhegyi reszketés a véged. A lélkem véled együtt fölzkokog. Sirjatok csak, testem és te lelkom, s készüljétek a búcsuzóra lassan: vessétek földre bűneiteket.

Feküdni fogsz szegény zarándoktársam kriptában, földben, tenger-mélyiben és elmerülsz a roppant feledésben. A két szemednek aluvást adok majd, fáradt szívednek hosszú pihenést. Jézus pihente Golgotája kínját: te is pihend ki majd az életed!

Megérek én, amint megérik csírára a búza a barna földnek vemhes méhében; amint megérik tavasszal a must is a hűvös pince árnyas mélyiben. S akkor leszöl a Végtelen harangja: Alleluja, Alleluja, Alleluja! s a Krisztus tiszta vére belecserdül ereimbe az oltár partiról; a Krisztus ostya-teste átsodálk életre-hívott szívembe, csontjaimba. Föltámadok!

Földi István riportja:

Miért?

Körséta egyetlen szó körül...

Kézdívásárhely, április hó.

Az idő lassan, de kíméletlen erővel falja az esztendőket. Egy... öt... tíz... húsz... esztendő, egy fél emberöltő, egy új generáció, új politikai áramlatok és új emberek, szerteszét a világon ezernyi átalakulás, ezer új terv, ezer: Miért?

Sahogy az újságok vastagbetűs címeit nézzük, vagy ahogy a rádió eszeveszette siető hírszolgálatát hallgatjuk, beleszédülünk a körülöttünk vágató eseményekbe, melyekre sokszor olyan gyorsan kapjuk meg a feleletet is, hogy szinte el se hisszük.

A miért? a tett, a cselekvés, vagy a cselekedni-akarási kérdése világos rengető nagyságában itt bontakozik ki a szemünk előtt és annyira elkápráztat, hogy akaratlanul önmagunk sikkasztjuk el a magunk kicsinek látszó, de életalakulásunkra döntően kiható miertjét. Mintha meglennénk babonázva, mindig a mások élet- és sorsalakulásán lelkendezünk, vagy búsulunk, mindig másokra irányul a tekintetünk, másokat óvunk, féltünk, gyűlölünk, szeretünk s a szívünk mellett, a tekintetünk sugársíkja alatt értékek vesznek el, jövő reményeségek semmisülnek meg.

Ezekből az elsikkadt méretekből próbáltam összeszedni nehányat, hogy felmutassam magasra emelve, meglobogtatva, mint egy fekete zászlót odatűzzem a vadul rohanó világesemények elé. Nem azért, hogy letapodjék, hanem azért, hogy megtorpanva és megtorpasztva, túlságosan távolban lévő tekintetünket fényképszerűen rögzítse a szívünkbe bár egy pillanatra.

Két gyermek.

A gyermekkel — akiről beszélek — tizenhat éves korában találkoztam először. Egyszerű condra ruháját, jó kemény kender ingét az anyja szötte, durva bakancsa, báránybőr sapkája úgy volt készíttetve, hogy nőttére is jó legyen még vagy két évig, a haja „grádicosan” volt vágva, úgy, ahogy az apja vághatta a nagy, vasollóval és akkora illendőséggel állott az emberek előtt, mintha ő lenne a világ legostobább, leggyámoltalanabb gyermeke.

Tovább, a másik padisor elején jól szabott sportruhában, felületes nyugalómmal ült egy hasonló korú. Biztos, szinte túlságosan biztos volt a tekintete, ápolott volt keze, haja, cipője, arca. Lát-szott a jólét, a szülők gondoskodó, féltő szeretete és gondolatban, ahogy ezt a két gyermeket összehasonlítottam, valami megfoghatatlan érzés dik-tálta, hogy próbáljam meg tudás dolgában is összehasonlítani őket.

— Hogy hívnak? — kérdeztem a condra ruhást.

Szépen, illedelmesen, érthetően mondta a nevé.

— Hová való vagy? Milyen mesterségen? Kinnél? — Ezekre a kérdésekre mind kifogástalan értelmes feleleteket kaptam s akkor a kezébe adva a könyvet, úgy találmra odamutattam egy lapra.

— Olvasd.

Ugy olvasott, mint én. Hangsúlyozottan, nyugodtan, biztosan és a végén, amikor megkérdeztem, hogy az iskolában tanultál-e meg ilyen jól olvasni, elpirult.

— Én csak négy osztályt jártam... S nálunk az iskolában csak ritkán olvastunk magyarul... De édesapám minden este tanított az imádságos könyvből s esment a kalendáriumból. Azért tudok...

— Folytasd most te tovább, — mutattam rá a sportruhásra, aki eddigi fölényéből kicséppenne, ijedten kapott a könyv után, de sehogyse találta meg, hol hagyta abba a másik.

— Itt, innen, — próbáltam segíteni neki, de kába. A betűk sírva fordultak ki a száján, a szavak megcsönkáltak, a mondatok semmibe omlottak... Nem tudott olvasni érthetően az anyanyelvén.

— Miért?

A kérdésre vajjon én felelek? Vagy feleljen a gyermek? Vagy feleljen a tanító? Nem. És nem tehettem róla, a gyermek se, a tanító se; hiszen ő pontosan és lelkiismeretesen végezte a kötelességét.

A szülő azonban, — akinek volt arra gondja, hogy drága ruhába öltöztesse, gondosan fésülje, ör-

ézetes fellépésének nevelje a gyermeket, — felelhetne és elmondhatná, ha szavakat és mentséget találna rá, hogy miért nem tud olvasni és írni a gyermeke az anyanyelvén.

„Haladni kéne a korral”, de itt van a kerékkötő.

Az ember, aki óvatos kopogtatás után, kicsit félszegen lép be az ajtón, egy darabig gyümmögött a sapkáját a kezében s azután nagynehezen beszélni kezdett:

— Ha meg nem sérteném... valami tanácsot szeretnék kérni... ha egy perc ideje volna az úrnak?...

— Tessék. Akár tíz perc is... Üljön le.

— Hát nem nagy dolog ez az enyém, de nekem mégis nagyocskas... Kéne egy vetőgép. Egy olyan tizenkét soros bár.

— Derék dolog. — Örvendeztem és faggatni kezdtem tovább. Aztán hamarosan kisült, hogy pénz, csak háromezer van a kezében, a többi részletre, mondjuk egy év közbe s ha lehet, még tovább.

Gondolkoztunk, töprengtünk mind a ketten. — Olyan nagy időközre nem lehet, nem hiszem, hogy lehessen. bácsi.

— Nekem pedig másképpen nem futya... Pedig erősen szeretnék haladni a korral, met látom, hogy lemaradunk, ha nem egészen.

Ujból gondolkoztam, mit lehetne tenni és szinte ujjongva vettem fel az eszmét.

— Hát vegyenek a gazdakör útján. Ha sokan társulnak, hamar meggyűl a pénz s ami a fontos, mindenkinek haszna lesz belőle...

— Nem lehet kérem, — szölt közbe nyersen az én emberem.

— Nem lehet, met nálunk gazdakör csak pápiron van s azzal nem lehet semmit csinálni.

— Miért?

— Az elnöké. Azért, hogy az a kerékkötője mindennek, ami a köznek hasznos volna.

Megdöbbsentem erre az őszinte, de merész kifakadásra és részletes magyarázatot kértem. Így tudtam meg, hogy hol van a baj.

Az elnök természetesen a falu egyik leg-

módosabb gazdája. Ez így van, mert ha nem így lenne, ez a beképzelt, nagyhangú, nagyravágyó ember összeveszne mindenkivel, hiszen megszokta évtizedek óta, hogy ő a közakarat s így ő a gazdaköri elnök is, mint ahogy a politikai pártharcok idején legtöbbször ő volt a bíró is a faluban. — De aztán nem is csinál semmit.

— De még az se lenne baj, ha nem csinálna, csak hallgatna, de örökké kerékkötő. Neki semmi se jó, senki se elég okos s így mindenhol megakasztja a munkát.

— Miért?

Az ember nem tudott felelni.

— Miért nem választanak mást?

— A többi tanult, módos ember elzárkózik, gyűlésekre nem megy, közmegegyezést nem vállal.

— Miért? Akartam újból kérdezni, de aztán eszembe jutott az egyik ismerősöm, aki röviden így magyarázta meg azt, hogy semmi közügyben se veszen részt soha:

— Kérlek, én nem akarok magamnak ellenségeket szerezni. Nyugodtan akarok élni...

Ez is egy életfelfogás, bár nem egészen tiszteletreméltó luxus a mai időkben.

Miért lesz négy a tizennégyből?

Gondolom, egyelőre ennyi legyen elég. De még eszembe jutott valami, egy egészen jelentéktelennek látszó történet, szervesen idetartozik s kár lenne elhallgatni.

Egy társaságban történt, fiatal lányok és fiúk voltak túlsúlyban s mivel akkor ismerkedtek össze, véletlenül valaki felvetette a kérdést, hogy ki nekik hány testvére van.

— Egy, kettő... Oh, nekem egy sincs... Három...

Az én ismerősöm fülig pirult, mire hozzá ért a különös, kíváncsi kérdés.

— Négyen... vagyunk, — nyögte ki zavartan és sokáig nem mert reám nézni.

Vacsoránál mégis elfogtam.

— Te, miért hazudtál, nálatok hála Istennek nem négyen, hanem tizennégyen vagytok...

— Pszt. Csendesesen az Isten megfizeti, hallgasson: hiszen ezek kicsüfolnak, ha megtudják, — kért, rimánkodott a gyermek és látván látva, hogy a legnagyobb udvar tényleg az egyetlenre és a leg-gazdagabb körül összpontosul, már nem is tartottam fontosnak megkérdezni, hogy: miért?

De azért jó lenne vigyázni ezekre az apró miértekre.

Az idő lassan, kíméletlen erővel falja az esztendőket, s ha mindig másokkal lelkesedünk, másokért búsulunk, másokat lesünk és eláikkasztjuk a saját problémáinkat, — könnyen a múlt esztendő sorsára jutunk.

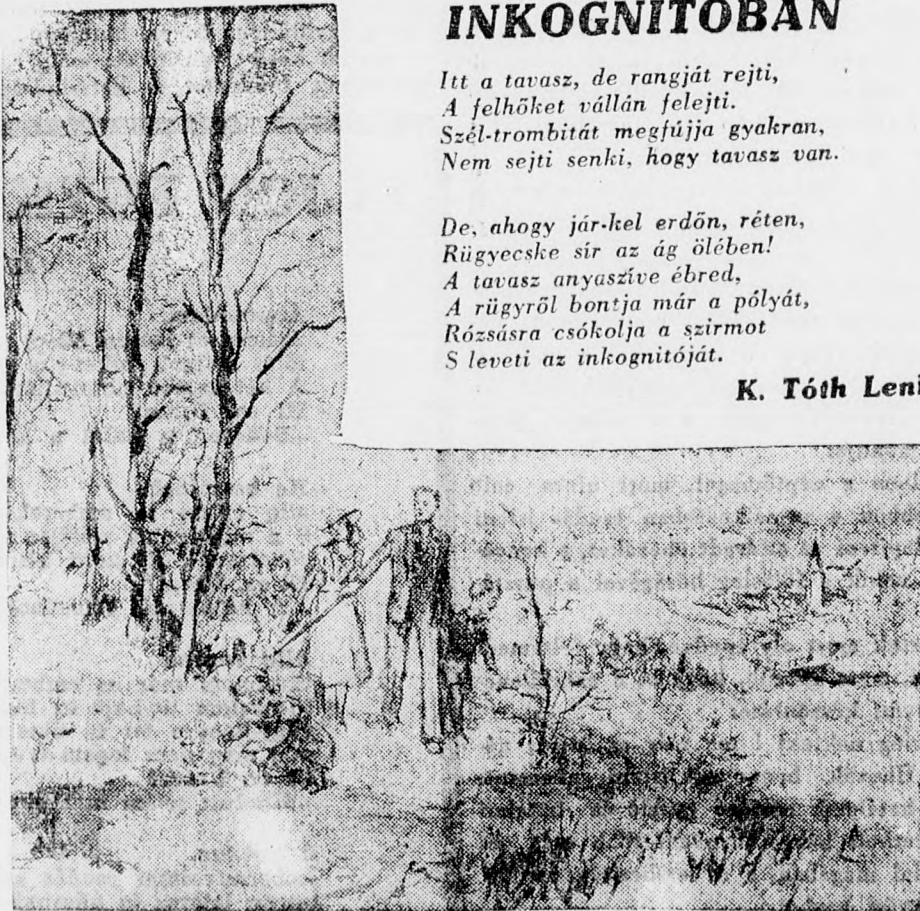
S akkor már késő lesz kérdezni, hogy: Miért?

INKOGNITÓBAN

Itt a tavasz, de rangját rejt,
A felhőket vállán felejt.
Szél-trombitát megfújja gyakran,
Nem sejtí senki, hogy tavasz van.

De, ahogy jár-kelel erdőn, réten,
Rügyecske sír az ág ölében!
A tavasz anyaszíve ébred,
A rügyről bontja már a pólyát,
Rózsásra csokolja a szirmot
S leveti az inkognitóját.

K. Tóth Lenke

Polyák István:

A turini szent lepel

Ernesto Filippi monreáli érsek előadása a híres ereklyéről

Róma, március hó.
Az olvasó elvárja mostanában, hogy bebizonyítsák neki az újságcikk időszerűségét, esetleg érdekességét és hasznos voltát is. Ebben az esetben, ha a szokáshoz alkalmazkodom, könnyű dolgom lesz.

Húsvét van. Az Ur Jézus halála és dicsőséges feltámadása különösen jó alkalom arra, hogy a megváltó halál és feltámadás néma tanuival foglalkozunk. A turini lepel egyébként is a közérdeklődés tárgya. Ez év májusában ül össze Torinóban a szent lepel tanulmányozásával foglalkozó olasz nemzeti kongresszus. Ennek a kongresszusnak a munkáját a profán szemek is feszült figyelemmel kísérik, hiszen már a modern fényképezés bonyolult technikáját is befogták a kutatásokba. Sok felelőset, rosszindulatú írás is jelent meg a nagybecsű ereklyével kapcsolatban. Talán ez is tettenézés, hogy illetékes helyről előadásokban és újságcikkekből egyaránt helyes megvilágításba helyezzék a turini lepelrel kapcsolatos kutatások eddigi eredményét.

Ernesto Filippi monreáli érsek előadása ezért is a legnagyobb érdeklődésre tarthat igényt. Az érsek egyike a kérdés legtájékozottabb ismerőinek. A hármaskör után tehát azzal a reménnyel közlöm az előadás rövid összefoglalását, hogy az említett érdeklődésre fog találni olvasóink táborában

A „szent lepel“ leírása

Mindenek előtt mi ez a lepel? Hogyan mutatkozik a vizsgálódó tekintet előtt? Egyszerű lenvászon darab, valamivel hosszabb, mint négy méter és egy méter széles. Ezen a vászondarabon van egy fekvő, véres emberi testnek a lenyomata, mégpedig kétszeresen, mivel a testet a vászonnal felére fektették és a másik felét takaróként horították rá. A lenyomat barnás-vöröses, a széleken elmosódó és a régi vászonnal avult, sárga színűbe beolvadó foltokból áll. Ezeket kívül a vászonnal tűzvédező anyagot is magán viseli. A nyomok magas, arányos férfi termetet árulnak el, akinek szakállja, bajusza és hosszú haja volt. A test mereven kifestett holttest volt egymásra fektetett lábakkal és karokkal. A lenyomaton jól kivehetők a külön vérfoltok a test különböző pontjain. A vérfoltok helyei borzalmas sebekről tesznek tanúságot. A sebek pontosan összeegyeztethetők az Ur Jézus szent sebeivel.

Amíg azonban a szent lepel lenyomatát csak szabad szemmel vizsgálja valaki, a kép, amelyet a nyomok a szem elé tárnak, valószínűleg, zavaros és érthetetlen marad. A szent lepel vizsgálatában ezután 1898-ban váratlan fordulat állott be.

Ami a fényképezőgép „szeme“ meglátott

A turini lepel 1898-ban nyilvános megtekintésre tették ki, Ekkor támadt az a gondolat egy műkedvelő fényképezőnek, hogy felvételt készítsen a lepelről. A lemez előhívásánál azután észrevette, hogy a lepel lenyomatában egy negatív képet fényképezett le, úgyhogy a lemezen előtűnő „negatív“ tulajdonképpen a lepelbe burkolt alak „pozitív“, természetes képe.

A lemezen előtűnő mozdulatlan alak ünnepi nyugodtsága, a mély álomszerű állapot arcvonásaival, a rettenetes vértanuság mindenütt előtűnő jeleivel döbbenetes hatást gyakorolt a titok véletlen felfedezőjére. Ez a hatás azonban minden szemlélőnél megismétlődik.

A felfedezés híre rövidesen bejárta az egész világot. Sokan már azt is tudni vélték, hogy a turini lepel valódiságát most már végérvényesen be lehet igazolni.

De hát mi is történt tulajdonképpen? Nem nehéz ezt megérteni ma, amikor a fényképezés alap törvényeinek a tudása szinte az ábécé tárgya. A fényképezett tárgyról különböző erősségű fény sugarak jutnak a gép lencséjén keresztül a lemez érzékeny rétegéhez és rá rajzolják a tárgyat. Ez a kép az eredeti fordítottja lesz, mert az erős, világos sugarak az érzékeny lemezen sötét nyomot hagynak, míg a gyengébb, sötétebb sugarak a fehér, világosabb részt rajzolják ki. Ez a kép az, amit mi „negatív“-nak nevezünk. Az igazi természetű kép erről a negatívról készül.

Már most, ha egy „negatív“ fényképezek le, természetes, hogy a lemez érzékeny rétegén a tárgy természetes képe, a „pozitív“ rajzolódik ki. Ez történt a turini lepel lenyomatával a véryomok kivételével. Ezek a nyomok „pozitív“-ok és a lemezen „negatív“-adnak. A turini lepel lenyomatai tehát azért voltak addig valószínűtlenek, érthetetlenek, mert „negatívok“ voltak.

akik azonban azt gondolták, hogy a kérdés minden további nélkül megoldódott, azok csalódtak. Nem volt ugyanis könnyű kérdés, ami ezután vetődött fel. A lenvászon nem érzékeny lemez. Hogyan képződött tehát rajta egy olyan „negatív“ lenyomat, amilyen csak érzékeny lemezek bonyolult vegyi összetételű rétegén rajzolódik ki.

Az aloé, mirrha és a test kigőzölgése

Paul Vignon és Colson kémikusok foglalkoztak először a jelenséggel 1902-ben. Kutatásaik eredményeként meglehetősen meggyőző magyarázatot dolgoztak ki. Szerintük a sötétebb és elmosódó szélű barnás foltok vegyi hatás következményei. A halotti lepel át volt itatva valamilyen anyaggal. A testből kiáradó vegyi összetételű gőzök hatottak a vászonzsákra és így jött létre a különböző árnyalatú lenyomat. A testhez közelebb levő vászonzsákok erősebb volt az a hatás, tehát a folt is erősebb lett. A távolabbi részekben viszont alig észrevehetően világos.

A test kigőzölgésének a vegyi összetételét a körülmények magyarázzák meg. A megkínzott, lázas ember izzadmánya igen bő ammóniák-gőzök-

ben. A halotti vászonlepel pedig aloé és mirrha keverékének a porával szórták be. Az aloé ezeknek a gőzöknek a hatása alatt barna nyomokat hagyott a vászonn különböző részein. A ammóniákos kigőzölgések magyaráznák meg azt is, hogy a testre már rászáradt vér feloldódott és élén nyomokat hagyott a lepel testtel érintkező részein.

A magyarázat szerint tehát a lepel lenyomata egy kémiai hatás eredménye, bizonyos, a testből kiáradó gőzök hatása, amelyek az aloéport kitorolhatetlen festőanyaggá, aloetinává, alakították át. A véryomok viszont a sebekkel való közvetlen érintkezés nyomán keletkeztek. Ez magyarázná meg a lenyomat egyes részeinek kétféle fényhatású természetét is.

Vignon és Colson kutatásait azóta többször is ellenőrizték, komoly kutatásokkal tovább is folytatták. Sokszor lefényképezték már azóta is a heves ereklyét. Legutóbb 1931-ben is — a nyilvános megtekintés ideje alatt — többször lefényképezték.

Vignon és Colson magyarázata ma is a legelfogadhatóbb, habár egyedül nem tudja maradéknélkül megoldani a lenyomat keletkezését és mostanáig való megmaradását. Egy csomó más kérdés tolu ugyanis az ajkunkra a lepel eredetével.

Kétezeréves vászon

Ki lehetne mutatni legalább megnyugtató valószínűséggel, hogy Krisztus idejéből való?

A lepel anyaga sűrű szövésű lenvászon. Első tekintetre elárulja, hogy meglehetősen durva fonálból készült házi munka. Hozzá hasonló, vele nem ritben és szövésben megegyező lenvászon, nemcsak abból a korból, hanem jóval régebből is, jól megőrzött állapotban eleget ismernek a keleti ásatásokból. Akinek a kétezeréves vászon valószínűtlenül hangzik, az gondoljon arra, hogy az egyiptomi sírokban három és félezeréves vászont is találtak. Ebben a tekintetben tehát a tizenkilencévszázad nem jelenthet nehézséget. Egyébként köztudomású a len tartóssága szárazon megőrzve.

Mármint az a kérdés, hogy az Ur Jézus holttestét ilyen lenvászonlepelbe burkolták? Az Evangéliumok szerint arimateai József egy lenvászonlepel hozott magával a keresztrefeszítés helyére, Nikodémus pedig száz librányi aloé és mirrha keverékét. Az Evangéliumok tanúsága szerint még az is feltehető, hogy a temetés teljes csendben, röviden és kevés szertartással történt. Különösképpen nem említi, hogy a holttestet megmosták és bebalzsamozták volna. Ez magyarázza meg azt is, hogy a jámbor asszonyok húsvét reggelén illatszerekkel és balzsammal jöttek ki a sírhoz, hogy „bebalzsamozzák Jézust“ (Mte XVI, 1.).

Az Ur Jézus testét tehát arimateai József vászonlepelbe takarták. Ezt a vászonleplet előbb aloé és mirrha-porral hintették be. A holttest úgy

CIRKUSZ

Irtá: MÉCS LASZLÓ

A kisérosban nagy ribillió
dobolt: „Cirkusz jött, nagy szenzáció!!!“
Emlékszel még? A roham-jegyesek
között szorongtál tíz éves korodban.
A Bűvész szeme éppen rád esett,

elhagyta lent a művész-dobogót,
karzatra ment, gyorsan fülön fogott,
porondra ráncigált, majdnem hanyatt-
vágódtál, míg szólt: „Mért hord uraságod
orrában és fülében aranyat??“

S orrodból és füledből rázta ki
a sok tallért e furcsa Valaki.
Szóktél szobádba s otthon a tükör
előtt füled meg orrod ráncigáltad
s hogy nem hullt tallér, így szóltál: „Ükör“

Emlékszel rá? Ott lested mint kamasz:
kék cirkusz sátor búvólt a Tavasz.
A páholyokban potya-jegyesek:
szoknyavadászok, donzsuanok ültek,
hátrább a komoly, gyűrűs jegyesek

s leghátul, kik nem váltottak jegyet.
Röpköttek vágyak, lepkek és legyek,
mert jött a Bűvész, jött a Szerlem:
egy volt-míniszter vadkanná varázsoit
s négykézláb járt. A Bűvész hirtelen

Kérdezd meg azt a megvakult, avas
Tudóst, hogy tud a foszfor és a vas
feltámadást álmodni?? S ha ötöl-
hatol, tarts tükröt neki és magának
ki bolondságát vallod s mond: „Ükör!!!“

feléd jött s szólt felvágva szívedet:
Uraságod csodákat rejteget!!

S szívedből ott a sátor-fény alatt
száz száma szálltak szájukban virággal
a csak Mesékben élő madarak.

Mentél haza s nem szólvá senkinek,
átvizsgáltattad röntgennel szíved,
de láttad, hogy csak dolgos lús-darab
s nem térnek vissza soha-soha többé
a légbe lebbent színes madarak.

Most itten élsz. Az Élet Cirkusza
porondján: hol a kenyér-harc kusa
gladiátora, hol nézője vagy.
Jön a Tudós s azt mondja, hogy fehérjé
H₂O, foszfor, nagy-agy, kis-agy

meg vas vagy, semmi más, Te elhiszed,
hogy nincs titkod, nincs benned semmi szabó
De néha melléd surran Valaki:
„Uraságod miért hord lelket??“ És kin-
s kacaj-korbáccsal citerázza ki

sár-testedből a siron-túli vágy
dalát, a szeretet-melódiát,
lemondást, betlehemi csillagot,
szép honszerelmet, fényes Isten-álmod,
melytől megszentül állat-illatod.

került a lepelre, ahogyan a keresztről levették a sebek friss nyomaival tagjain. Az aloé és mirrha keverékét abban az időben általánosan használták, mint romlás elleni hathatós szert, de arra nem gondoltak, hogy még a sűrű sötétségében is ér-

zékeny vegyíréteget képez a holttestet beburkoló vászonlepelén. A lenvászon nedvességbeszívó tulajdonsága pedig biztosította a vegyi hatás következményeként keletkezett aloetina felszívódását és megmaradását.

Mit mond a történelem?

Nagyon sokan, különösen a történészek, figyelembe sem veszik a más téren végzett kutatásokat és történelmi dokumentumok hiánya alapján vetik el a turini lepel hitelességét. Az V. századig ugyanis semmiféle adatunk sincs az Ur Jézus halotti lepelére vonatkozólag. Ez azonban nem lep meg bennünket, ha tekintetbe vesszük, hogy az első századokban a keresztfeszítés gyalázatát jelentett. Ezért nem találunk ezekben a századokban feszületet. A Palatinusi feszület, amelyet eddig az elsőnek kell tekintenünk, a III. századból való ugyan, de szörnű istenkáromlás és gúnyolódás: egy számárfejú alakot ábrázol a kereszten, úgy, ahogy azzal a rómaiak és zsidók gúnyolták a keresztényeket. Érthető tehát, hogy a halotti lepel, amely a keresztfeszítés világos nyomait mutatta, ebben az időben titokban őrizték és nem használták fel nyilvános tisztelet céljaira.

Ismeretlen időpontban a görög császárok tulajdona lesz és náluk marad 1204-ig, amikor a nyugatiak kifosztották a keleti császárvárost. Másfél-százados hallgatás után 1355-ben tűnik fel, amikor a nemes Goffred de Charny a Troyes melletti Lirey-ben, egy általa alapított társas káptalanul helyezi el. 1453-ban a savoyai hercegek tulajdonába kerül. A Savoyák Chambéryben őrizték, ahol 1532-ben kiesiben múltott, hogy egy tűzvész el nem pusztította. 1578-ban Torinóba szállították, hogy Borromei Szent Károlyt, Milánó érsekét, megkíméljék az Alpokon keresztül való utazástól, amikor látni akarta. Azóta is Turinban őrzik és a város legnagyobb nevezetessége.

A történelem tehát homályos időközöket mutat fel a lepel történetében. Az első századokban, amint már említettem, érthető az, ha teljes titokban tartották a drága ereklye létezését. Azonban hozzánk közelebb eső kor hallgatása már nem egykönnyen magyarázható meg.

Nincs olyan történelmi okmányunk, vagy adatunk, amely teljes bizonyossággal igazolná a görög császárok tulajdonában lévő, 1204-ben elvesztett lepel és az 1355-ben feltűnt Goffred de Charny által a lirey-i társas káptalanunk ajándékozott lepel azonosságát. Eszerint tehát fel lehetne tételezni, hogy a mai torinói lepel — a lirey-i káptalané — hamisítás is lehet. Am az eddigi vizsgálatok alapján kétségtelen, hogy a lepelén található nyomokat festő nem hamisíthatta. A lenyomat negatív jellege arra kényszerítene, hogy csak néhány év-tized óta elterjedt technikai ismereteket tételezzünk fel egy középkor vége felé élt festőnél. Végül a fényképek azt is kimutatták, hogy sem festéknek, sem ecsetvonásoknak, rajznak vagy vázolásnak nyoma sincs a vászon lenyomatán.

Azt az esetet is ki kell zárunk, hogy talán egy valóságos holttesttel vitték véghez a hamisítást. Egyrészt a művelettel járó nehézségek miatt, másrészt a lepelén végzett tanulmányok zárják ki ezt. A lenyomatok létrejöttéhez annyi kedvező körülménynek az összejátszása lenne szükséges, hogy az utánzás egyenesen lehetetlen.

Mit mond a lepel magáról

De hadd beszéljen maga a lepel. Hiszen önmagában véve is egy történelmi dokumentum, amely bizonyító erővel bírhat.

Mindenekelőtt meg lehet állapítani, hogy a lepelbe burkolt holttest már jó ideje halott volt. Lándzsaszúrás nyomát mutatja a lepel a mellkas jobb oldalán. Más nyomok azt mutatják, hogy a holttesten már észlelhetők voltak a bomlás első tünetei. Ez nem jelenthet nehézséget annak, aki a lepelben az Ur Jézus halotti lepelére akar ismerni. Krisztus halála az emberi természet törvényei szerint következett be és ezek a törvények uralták a holttest további sorsát is, amíg egy felsőbbrendű akarat közbe nem lépett. Ezt is tényként kell elfogadnunk, mert ha a holttest teljesen feloszlott volna, a lepel nyomai is eltűntek volna.

A lepel még azt is elárulja, hogy a halottat keresztfeszítették. A kezeken és lábakon szeggel átűrtött borzalmas sebek voltak. A lábakat csak egy szeg rögzítette a keresztfához. A lepel lenyomata elárulja, hogy a holttest egymáshoz lábakkal feküdt rajta, ez pedig arra vall, hogy a lábak izomzata ebben az állapotban merevedett meg a kereszten a halál beállta után.

A halottat tövissel koronázták meg és megostorozták. A tövis véres nyomai világosan ki-

vehetők a lenyomaton. Különösen élesen kivehető nyomokat hagyott az ostorozás. A nyomok alapján lehetett rekonstruálni azt a kínzó korbácsot, amellyel az ostorozást végrehajtották. A kereszthordozása is megállapítható a vállak és a hát feltört sebeinek nyomából.

Az a mód tehát, ahogy a turini lepelbe burkolt halottat megkínózták, ahogy meghalt, ahogy eltemették, a lepel lenyomatának tanúsága szerint lehetett az Ur Jézus! A történelem nem ismer más ilyen esetet, amely minden aprólékos részletében ilyen pontosan egyezne az Ur Jézus halálával.

Vignon tanár következtetései

Vignon tanár, aki Colson kémikus mellett a lepel vizsgálatának kortörténeti részével foglalkozott, az ókori ikonográfia adatait is felsorakoztatja a lepel hitelességének a bizonyítására.

Vignon szerint az V. század fordulópontot jelent Krisztus ábrázolásának a történetében. Addig Krisztust szakáll nélküli ifjúként ábrázolták. Az V. századtól kezdve a szent lepel ismerete nyomán mindinkább a lepel lenyomatának „negatív”, tehát tévesen használt vonásai lesznek az uralkodók. Ezek a képek művészeti és festészeti szempontból a híres edessai kép — a konstantinápolyi Mandilion — leszármazotta, ez pedig egyenesen a lepel nyomán készült.

Ebből az következik, hogy a lepel az V. századtól kezdve általánosan ismerték és ez a lepel — az ókori Krisztus-képek tanúsága szerint — azonos a lirey-i, tehát a mai turini lepel.

A kutatások és bizonyítékok összegezése után is meg kell azonban állapítani, hogy nincs végleges, biztos álláspont. Ehhez még nagyon sok égető kérdésre kellene megfelelni. Az Egyház hivatalosan még nem nyilatkozott. A kutatók még ma is folytatják vizsgálódásaikat. A hívó mégis szent megilletődéssel áll meg a kétezer éves halotti lepel előtt és magáévá teszi, átéli Ernesto Filippi érsek szavait, amelyekkel előadását befejezte:

„Ezen az ezredéves vászondarabon, a mi Urunk kinszenvedésének élő és beszédes bizonyítékán, végtelen megindultsággal ismerjük fel azt a megváltásunkért kiontott vért, amely hosszú századok óta kíséri az emberiség életútját.”

A 200 éves Baróti-Szabó Dávid

*

Mintha az irodalomban elcsitult volna a szenvedély. Ritkák ma az irodalmi harcok s irodalmi viták inkább klubok terméiben, kávéházak törzesszobáiban zajlanak s nem a nagyobb nyilvánosság előtt. Talán az Európa felett sürűsödött felekek okozták ezt? Nem tudom. Külföldről behallik ugyan néha némely nekiramodás, de ez sem olyan hangos, mint a háboru utáni években, — vagy a harminc év előtti irodalmi esetpaték hangja volt. Nehéz ma az irodalmi kenyér megszerzése és több az elnézés, kevesebb a kritikai öntudat és — úgy sejttem, — kevesebb a vitákat kiváltó igazi irodalmi egyenlőség is. Időnként beáll az irodalmi életben ilyen stagnáló időszak.

Ki emlékeznek ezekben a napokban olyan harcos egyéniségre, mint amilyen Baróti Szabó Dávid volt, a székely származású költő-pap, ki a nagyváradi gimnáziumban is tanároskodott egy ideig. Pedig éppen kétszáz éve született Baróti Szabó Dávid, 1739 április 10-én, a székelyföldi Baróton, ahonnan előnevét is kapta, s az ószaki százhuszadik éve elhalálózásának is. Ez a kettős évforduló ad alkalmat arra, hogy megemlékezzünk a százötven év előtt lezajló nagy magyar irodalmi viták kezdeményezőjéről s jelkes harcosáról, aki Révayval és Rajnissal nem egyszer mérte össze irodalmi ízlése és tudása fegyverét.

Baróti Szabó Dávid az ó-klasszikai irány meggyőződéses képviselője volt. A jezsuiták nevelték, az ő rendjükből is lépett be tízennyolc éves korában s a híres nagyszombati egyetemen hallgatta a bölcséletet.

Kolozsvárott lépett először a tanári katedrara, onnan Egerbe került, majd Kassán folytatta teológiai tanulmányait. 1770-ben szentelték papná s nem sokkal ezután Nagyváradra ment, ahol a költészetet és szónoklattan tanította a gimnáziumban. 1872-ben előljáról Besztercére rendelték. Ott történt aztán, hogy egyik rendtárs, Rauch Ignác arra ösztönözte, hogy ha már ugyanis verejelget, próbálja meg és írjon magyar verseket — római mértékre, mint a németeknél Klopstock tette, vajjon az ő versei a németekhez, vagy a latinhoz fognak-e jobban hasonlítani?

Baróti Szabó Dávid örömmel fogadta az ötletet s nyomban hozzá is kezdett néhány verse-adomafélének. De még ebben az évben bekövetkezett a Jezsuita-rend eltörlése s Baróti Szabót ideiglenesen Komáromba rendelték a retorika tanszékére. A rendjét eltörlő rendelet rendkívül mélyen hatott lelkére s büfelejtésül ismét nekiült, — hogy verseket írjon, magyarul, klasszikus veremértékben.

Közben megtudta, hogy egy győri rendtárs, Rajniss József is hasonló irodalmi kísérletekkel foglalkozik. Irt neki és felelőltotta: lépjenek fel közösen, hiszen a céljaik azonosak s a közös fellépésnek nagyobb hatása lehetne olvasó közönségre, irodalomra egyaránt.

Rajniss azonban visszautasította ezt a tervet. Ekkor keletkezett közöttük a vita, amely azután hosszú ideig eltartott s igen termékenyítő hatással is volt a magyar irodalmi szellem kifejlődésére. Közben Baróti Szabót véglegesen Kassára nevezték ki, ahol kiadta a magyar nyelvvel pallérozott dolgozatait (1777) és ezzel meg is

előzte Rajnoszt. Ez a munkája — mely „Uj mértékről vett különb verseknek három könyvei” címen hagyta el a sajtót, igen nagy hatással volt a fiatal Kazinczy Ferencre is és ez a műve nyitott utat költészetünkben a klasszikai formáknak.

Baróti Szabó versei egyébként nem voltak igen nagy értékűek, de formában, sőt nyelvben is, az újdonság erejével hatottak s könyve varratlanul nagy sikert aratott. Ettől kezdve sürűben jelentek meg könyvei, melyekben ízlése, stílusa egyre nemesedett, bár első versei merészégeit már elhagyogatta.

Igazi irodalmi érdemei nem is annyira verseiben, mint vitáiraiban rejlenek. Kitérő szó-párbajozó volt, főleg Rajnissal mérte össze nem egyszer szellemi felkészültsége fegyverét s beavatkozott az egyre vehemensebbé váló irodalmi vitába Révai és Bacsnányi is. Ennek az irodalmi vitának legfőbb eredménye az volt, hogy felbraztette a közönség érdeklődését az irodalom ügye iránt s előkészítette azt a nyelvészeti vizsgálódást, amely azután Révai korszakos munkásságában tetőződött be.

Részvett Baróti Szabó Dávid a „Kassai Muzzeum” című irodalmi lap alapításában is, melyben Bacsnányi és Kazinczy támogatták. Ez volt utolsó nagyobb akciója is.

A zsenge fácska, a „Kassai Muzzeum” azonban kiterelvényesedett. Fiatal, nagyrészt a Baróti Szabó-Kazinczy-Bacsnányi-Révai irodalmi iskolán felnőtt írők csoportosultak a „Muzzeum” körül s a Baróti Szabó által megalapozott klasszikai iskola vezetését 1790-ben Virág Benedek és Kazinczy Ferenc vették át. 1799-ben nyugalmomba vonult, de nyugodt, harmonikus öregsege napjait is az irodalom töltötte ki. Befejezte régebbi, félbemaradt munkáit és serkentette a fiatalokat.

Nagy szükség lenne ma is Baróti Szabó Dávidokra, mert irodalmunkban sok magyartalan-ság észlelhető újabban. Gyomlálgatások helyett erőteljes irodalmi nyelvtisztogatásra volna szükség. Még akkor is, — ha ma nemcsak irodalmi és elvi kérdésekről van szó, mint Baróti Szabó Dávid korában, amikor az írőknek megilleté-ésük biztosítva volt, — de kenyérszűrtől is. Mert a tisztább irodalmi nyelv az irodalmi kinyerget is tisztábbá és jobbá teheti. (H. Ö.)

F. Endrődy László S. J.

P. Petit hajója

A könyvnek első részében P. Petit S. J. csupa érdekes epizódokból szőtt életrajzát adja. A második részében pedig egy teljes részletes leírás a gyakorlatot közel, amelyet P. Petit tartott alkigyakorlat páratlanul ötletes és eredeti dolgozása. Egyszerű közvetlenségén az arst. sőt lélekfelfogó varázsa érződik — a bensőséges kegyelmi élet kiáradása.

Ára 90 lejt és portó.

IDŐK SODRÁBAN

Beszédek és utazások

Irta: Rády Elemér

Nagybőjt húsvétváro hangulatában ebben az esztendőben úgy éreztük, hogy a lelkeken nem az áhítatos béke érzése lett úrrá, hanem valami különös idegesség hullámzott végig az emberiségben. Idegesség, amely abban a kérdésben csúcsosodott ki, hogy sikerül-e biztosítani a békét, vagy húsz esztendővel a gyászos világháború után ismét egy horzalmos, a húsz év előttinél is kegyetlenebb világháború fenyegeti az emberiséget. Szándékosan mondom, hogy katasztrófa és nem háború, mert azzal ma már tisztában vagyunk, hogy egy eljövendő világháború borzalmaiban a legsötétebb fantáziát is megcsúfolja. A spanyol háború és a távolkeleti harcok már ízelítőt adtak abból, hogy milyen is lesz egy eljövendő háború. De ezek a harcok csak enyhe kóstoló abból, ami egy világkonflakció esetén földön, vízen és levegőben törtenek. Az emberiség látja, mit jelent egy eljövendő háború és a felremlő víziók ezért keltik benne az irtózás érzését akkor, amikor feje fölött viharfellegeket lát tornyosulni.

A béke hangulatát szerettük volna emberek és népek közé varázsolni most ebben a húsvétváro idöben s ehelyett ott görnyedtünk a rádiókészülékek előtt és izgatottan lestük, mit mondanak a világ nagyjai. Figyeltük a szavak hangcsúlyát, lestük a mondatok zengését, kutattunk rejtett mellékmondatok után, amelyekből kiérezhettük volna a bizonyosságot az egész valónkat nyugtalanító kérdésre.

Háború vagy béke? Igen, erre a kérdésre vártuk a választ, amikor Mussolini, Daladier, Chamberlain vagy Hitler beszédeit hallgattuk. Nem volt és nincs különbség itt egyetemi tanár, nagytökés, sarki fűszeres és napról-napra tengődő zsellér között. Nincs különbség, mert mindannyiunk idegzálaiban ott vibrál ez az életbe, húskunkba és vérrünkbe vágó kérdés. De bizony most, a világ nagyjainak, ezeknek a világ sorsát irányító államférfiaknak szócsatája után úgy érezzük, hogy kérdésünkre még nincs felelet, még minden ködös és bizonytalan a láthatár.

1939 húsvétja úgy virrad ránk, hogy nem tudjuk, sikerül-e a népek és nemzetek közé ékelődő problémákat úgy eltávolítani, hogy abból ne legyen valami tragikus összeroppanás. Csak annyit érzünk, hogy akiknek kezében van a döntés, azok akarják a békét. Akarják, mert tudják, hogy a nagy összecsapás győztes és legyőzött népek erőit egyaránt megapasztja. De érezzük azt is, hogy a népek közé ékelődött problémák végzetes félreértésekből táplálkoznak s a háború és béke dilemmája csak akkor dől el a béke javára, ha a nemzetek felelős vezetői rájönnek, hogy a félreértéseket kell becsületes eszközökkel megszüntetni. Lehet, hogy a nagy szócsaták lázas lüktetési kiérlelik ezt a felismerést. Hiszen a legnagyobb lázak szokták meghozni a megkönnyebbítő fordulatot.

Az utolsó hetek lázas diplomáciai tevékenységének homlokterében az olasz-francia ellentét mellett elsősorban a német és angol vita áll. Államférfiak nyilatkozatai, utazásai igazolják, hogy ez a vita súlyos és megoldása olyan európai érdek, amelytől hosszú évek fejlődése függ. A két hatalmas nemzetnek egyelőre diplomáciai fegyverekkel vívott harca talán elsősorban minket, Közép-Európa népeit érinti. Hiszen elég Chamberlain vagy Hitler beszédeit hallgatnunk, hogy érezzük: itt a játék tétjei között mi is szerepelünk.

Amint ennek a két államférfinek a beszédeit olvassuk, amint a két nép diplomáciai küzdelmét figyeljük, lehetetlen, hogy szemünkbe ne ütközzék egy történelmi hasonlat. Nincs másfél évszázada sem, amikor egy hasonló diplomáciai küzdelem zajlott le, amelynek egyik szereplője akkor is Anglia volt. Akkor Európa egén egy csodálatos tünnemény ragyogott fel: Napoleonnak hívták. Uralnakodók, eddig hatalmas birodalmak urai állottak tehetetlenül szemben a korzikaival. A ködös Albionban egy ember felvette a harcot, az ifjabb Pitt. Ez az angol államférfi nem a fegyverek erejével harcolt, nem vitte Anglia népét vágóhídra. Ő szövetségeket szőtt, gyűrűt akart vonni a már-már legyőzhetetlennek hitt Napoleon köré, valószínű gazdasági blokádot vont körülötte. Csodálatos és emberfeletti munka volt az, amit az ifjabb

Pitt abban a zavaros idöben folytatott. Van valami végzetesen hasonló vonás az ifjabb Pitt és Chamberlain politikája között. A különbség a kettő között csak ott van, hogy Pitt valóban egy világhatalmi ábránd hajszolójával vette fel a küzdelmet, egy emberrel, aki milliókat tudott maga mögé állítani, de azt, hogy mindazt, amit tesz, miért is teszi — soha sem tudta volna megokolni. Aki viszont tárgyilagosan nézi Chamberlain ellenfelét, annak látnia kell, hogy a mai német politika nem hasonlítható össze a napoleoni német politika talán sokszor azt látszanak val. A külső tünetek talán sokszor azt látszanak mutatni, hogy Hitler vezér és kancellárt is elragadta valami világhatalmi vágy, a valóság azonban más: a német nép egy olyan európai elrendezésre akar, amelyben biztosítva látja saját életét. ződést akar, amelyben biztosítva látja saját életét. Épp a német külpolitika teremtett meg egy fogalmat, amely ezt a legjobban fejezi ki. Ez a fogalom az „életter”. A népeknek természetes joguk van ahhoz a térhez, amely életüket biztosítja, s az a tér nem mindig esik egybe azzal a térrel, amelyet a nép lakhelyének mond. Sokszor azon túl nyúlik, de gazdaságilag összefügg az otthonnal, a hazával, s ha ezt a tért más nép lakja, úgy meg kell találni a közös boldogulást biztosító együttműködés alap-

ját és módját. Ez a német felfogás és a német politika, ezt igyekeznek kidomborítani. Uglátszik — ezt bizonyítják a német diplomácia sikerei is — ennek a felfogásnak Közép-Európa népeinél egyenagyobb visszhangja van.

Chamberlain amikor az ifjabb Pitt módszereivel kíván küzdeni nagy ellenfelével, ezt a szempontot, ezeket a belátásokat hagyja ki számításából. Itt van az a félreértés, amely minden jószándék, minden békeakarat ellenére is, veszedelmeket rejt magában. Mert akármelyik oldalon is álljon az ember, el kell ismerni, hogy ez az ősz politikus jól akar, csak éppen a maga módján és a maga külön nyelvével beszél, amit a másik nem ért meg. éppúgy, mint ahogy ő sem érti a másikat. Az egyik zenéről beszél olyannak, akinek nincs hallása, a másik egy pompás festményt magyaráz a színvagnak...

Ez a helyzet. Hetek óta hangzanak el harcias beszédek, amelyekből kiérezni a fegyvercsörtetés ellenére is, hogy elmondójuk mégis vágyik a békére. Vágyik, mert felelősséget érez népe iránt és ez a felelősség azt diktálja, hogy amíg nem következik szükség, kimélni kell a népi erőket. De a harcias beszédek mégis elhangzanak, a diplomaták, külügyminiszterek utazgatnak, tárgyalnak. Sokszor már úgy érezzük, hogy egy kurta lépés kell csupán és belebukunk a szakadékbá. És mégis bízunk, mégis reménykedünk, hogy győz a belátás és a félreértések egyszer csak tisztázódnak.

Ezen a húsvéton, amikor egy ilyen izgalmas nagy külpolitikai kampány után néhány napra mégis csak eljött a húsvéti béke, amikor a népek vezetői is megpihennek, úgy érezzük, hogy mégis a horizont tisztulása felé haladunk. Valahogy úgy érezzük, hogy a friss tavaszi napsütés a politika egén is kezdi szétosztatni a fellegeket. Adja a jó Isten, hogy ne tévedjünk!

ERÖSS ALFRÉD:

LAUDES SICULORUM

A FALUVÉG

I.

A falu végén, felszegen, — Mihály jó haza részegen.
 Őt gyermekén nincsen ruha és nincsen hon a mostoha.
 Őt éhes száj, őt síró szem, didergo kék folt tiz kezén,
 s a szenny, a szenny, a szomorú szegénységfonta koszorú.
 S te megverted husánggal, átkos szavakkal ordítsz még, imádkozz!
 Imádkozz egyszer kisfiaddal, a négyévesse! mint az angyal
 oly ártatlan s szeret még téged. Szeret, hisz a tiéd, a véred,
 Nem tud gyűlölni még, nem érti, miért átkozik az ajkad veszeve,
 és mért dühöngsz, tobzódol este, miért átkozik az ajkad veszeve,
 mért durva minden mocsanásod, mért oly üres, szegény a házad,
 mért nem tudsz szeretni, s egyszer imádkozni a gyermekeddel.
 Ugy képzeli, ugy tudja, hogyha közbük állnál és térdre rogyva
 átok helyett az ajkad velük együtt mondaná: Uram, kérjük,
 segíts rajtuk s a nagy nyomorban erősítsd lelkünk. Félig holtan
 könyörgünk Hozzád, Miatyánkhoz: háznakra békét, tűzre fát hozz,
 bocsásd meg minden vétikünk, ne sujts, amért Tőled kitértünk...
 Ne verj, amért csak káromoltam Te szent neved, s a szeszen, borban
 nem tartottam mértéket, esten álltam, mit nappal kerestem
 s a gyermekektől, éhes ajktól vontam el azt (az ördög hajszolt, —)
 amért most sirva, bizva kérlek, könyörgök Hozzád: add, hogy éljek!
 A mindennapi kenyerünket add nekünk is; ments meg minket!

II.

Nincs férje, nem volt. Csak a vétek. Akkor még volt, amiből éltek.
 Azután „néki” másra kellett, valaki másra, egyre tellett,
 És ő maradt a gyermekével, a bánatával, nagy bűnével.
 A bánat két szemét kimosta, a bűnét keserűn siratta,
 a gyermekét szerette s félve elment vele a nagymisére.
 A templom még üres volt, hajnal alig derengett még. Söhajjal
 és könnyesen borult az oltár legalsó lépcsőjére. Ott áll
 magasban két kezét kitérve a szent keresztben Ég Királya.
 Alatta hárman, drága szentek, akik nagyon-nagyon szerettek:
 a Szűzanya fehér ruhában, kék iratossal a hajában,
 szemben vele, egészen jobbról, szent János áll a szűz apostol,
 és lenn a földön meghajolva a bűnbánó szegény Magdolna,
 alázatos zokogó szívvel, kimart szemekkel, bizó hittel
 könyörgö egyre, most is, mindig, azokért, akik sárba hintik
 az Anyaságuk, Tisztaságuk, ezt a két ezüstös-virágot.
 Könyörgö egyre, most is, érte, mindenkiért, kinek az élte
 mocskban, bűnben, szennyben gázol, s vadul szakít a két virágbul...
 Az Anyaság s a Tisztaság — két testvér, boldogságvirág,
 Jézus vetette el a földön, hogy benne sok szív üdvözüljön,
 hogy a kezünkben óvva, védve, a virággal menjünk az égbe.
 Ezt látta Magdolna meg akkor, mikor a tüzes svagarakból,
 melyek Jézus szemében égtek, kiérezte, milyen nagy vétek
 fekete sulya nyomja lelkét, s megérezte Isten kegyelmét
 és leborulva, sirva, bánva könyörgött Hozzá, hogy bocsásd
 meg minden bűnét s szabadítsa meg minden rossztól, soha vissza
 ne csábítsák a bűnbe, sárba, védje szent angyaloknak szárnya,
 szívében gyuljon hit, reménység, s amért szívét százelelé tépték,
 most oszthatatlan egy legyen Krisztus Szívében összeforvva, melegen
 szeresse százszorosan azt, ki áldott Szívével néki megbocsájtott

Tavaszi legenda

Írta: Rónay György

Nyers szelek suhantak át a vidéken és a levegő tele volt a nedves földek kesernyés, kammasos, ingerlő szagával. Sötétvörös volt az égbolt nyugati fele s a duzzadt mezők fölött finom kékeslila pára remegett. Két kajlaszarvú, fehérszörű ökör ballagott be a kapun, az eke rompán csörgött utánuk. A béres leszedte róluk a jármot; az állatok bámészkodtak, aztán bementek az istállóba. Nagy csöndesség lett s a réteken belopakodott az alkonyat. Fanyar, hűvös tavaszi homály borult a tájra s ott, ahol a nap lement, mintha vértett volna az ég.

A fiatal gazda a tornácra állt, forró homlokát nekiütöztette egy hideg kőoszlopnak és a messzeségbe bámult. Néha egy-egy asszonyeséléd sietett el mögötte lábujjhegyen a ház vége felé. A konyha ajtaja nyitva volt, kiszült az udvarra a tűz fénye. A homlokzat sötét volt, csak egyetlen ablakon drájt ki világosság; látszott, hogy odabent nyugtalan alakok járnak-kelnek. A férfi tekintete az imbolygó árnyékokra tévedt. Nézte őket, aztán hirtelen elfordította a fejét és kezével fájósan végigsimította a homlokát.

Odabent összeszorított fogakkal feküdt a fiatal asszony. Az orvos fölé hajolt és hideg borogatást tett a fejére.

— Fáj? — kérdezte halkán

— Már enyhül, — suttogta az asszony.

Fehér volt az arca, mint a fal. Lassan engedett a kezei görcsös szorítása és az ajka vonalai elsimultak. Szeme csupa kétségbeesett könyörgés volt. Az orvos az ablakhoz ment és kibámult az esti sötétbe. A bába mögé került és észrevétlenül a fülébe súgott.

— Nehéz. Nagyon nehéz.

— Az — felelt vissza az orvos és idegesen dobolni kezdett ujjával az ablak fáján. — Ki kellene telefonálni a városból a mentőket.

— Itt nincs telefon.

— Menjen be lovas ember a községházára.

— Fél óra legalább. Nem lesz későn?

— Csak menjen, menjen, mert én...

Összenéztek és mind a ketten elsápadtak.

— Nem tudom — mondta kurtán az orvos és visszament a szülő asszonyhoz.

Pár perc múlva lovas vágtatott ki az udvarház kapuján. A férfinek a tornácra olyan hevesen kezdet verni a szíve, hogy meg kellett kapaszkodnia az oszlopnak. Hirtelen egy ugyanilyen Myers, fiatalos tavaszi este merült föl az emlékezetében. Mentek át a réten Marikával, vélegény és menyasszony, szóltan boldogságban mentek és apró, lilabóbítás mezei virágot szedtek. Fölöttük a piros-kék égen ragyogott az esti csillag.

Fölnézett. A csillag ott pislogott most is haloványan s ez olyan fájdalommal tette az emléket, hogy a férfi torkát keserű könnyek kezdték fojtogatni. Ha most, ezen a gyönyörű, tiszta, izekkel teljes éjszakán elvesztené azt, aki meleg boldogságot ad az életének... Most, amikor egy harmadik, vérből sarjadt kis életke kopogtat az ajtajukon... Ha most, most hirtelen értelmetlenül válnék minden, a ház, a kert, a gazdaság, a fekete szántóföldek, a zsendülő vetések, az egész tavasz, az egész élet...

Megborzongott. Hűvös az este, nedves a szél. Igen, ha most... Jól esett forró fejének a hideg kőoszlop érintése. És erről a hidegségről eszébe jutott egy másik Igen, ha most... Akkor neki, igen, akkor neki... nem maradna más, mint a... mint a revolver... Ott van az éjjeli szekrénye fiókjában. Csak a halántékához kell szorítani a csövet és mindennek vége. Milyen egyszerű. Istenem, milyen retenteseen egyszerű is a halál. Odabent most egy parányi, tehetetlen, ügyetlen kis élet küzd azért, hogy megszüljön. És egy fiatal, mosolygós kedvű, puha járású asszony kintől megmerevedett tagokkal küzd azért, hogy meg ne haljon. Miért is ilyen közeli rokon az élet a halállal? Isten, ki érni a te titokzatos, bonyolult, beláthatatlan, fájdalmas útjaidat?

— Isten... Hiszen úgyse tehetünk ellened semmit. Hát legyen meg a te akaratod, — gondolta búsan és kétségbeesve könyörögni kezdett, hogy olyan legyen az Isten akarata, ami számukra, szegény, egyszerű emberek számára is jószágos, boldogságos. Mert, lehet, biztos, jó nekünk a fájdalom is, haszon a halál is. De ne próbáld meg minket. Mi csak igénytelen, földet tűró emberek vagyunk, nem látunk messzire és te nem mondtad, hogy legyünk mindnyájan remetek vagy hültudósok. Szentek se vagyunk. Jók se. Gyarló bűnösök vagyunk. De te szeretted a bűnösöket. Emlékezz vissza orra az időre, mikor a földön jártál. Szegény kis úszorás Zacheus fölmászott a fügefára, mert látni akart. Te lehívtad és bementél a házába. Pedig bűnös ember volt, az egész város megvetette, mert a bőrét is lenyúzta volna a szegény embernek. Mindig csak bűnösök közt jártál. Segíts meg, Istenem.

Ekkor két vándor lépett az udvarba. Leverték a cipőjükről a sarat és a konyhához mentek. Az egyik, aki fiatalabb volt és jobb öltözetű, beköszönt:

— Békesség a háznak.

— Békesség — szólta ki az öreg szotga.

— Vándorok vagyunk, szállást kérnénk az Isten nevében éjszakára.

— Ránk esteledett és hűvös ilyenkor a szél már, — mondta a másik, az egyszerűbb ruhájú. Összes haja volt és fehéres szakáll, melyre rásült a tűz.

— Szólok az úrnak — felelt a szotga és fölment a tornácra. Jelentette, hogy két vándor van itt, szállást kérnek.

— Adj nekik, János — mondta a gazda.

— De hol? A vendégszobában a doktor úrnak ágyasztunk. Az istállóban meg... Jobbformák. Különösen az egyik.

— Vezesd őket az én szobámba, János, — szólott gondolkodás nélkül a férfi. — Vigyél nekik vacsorát, pihenjenek békével — tette hozzá.

A szotga elment a vándorokért. Nemsokára jöttek vissza mind a hárman. Elöl János, utána a két idegen. Az öregebbik akkorra megtudta már az egyik szolgáló lánytól, hogy az úraszony gyereket vár és vívódik a halállal.

Keleten kiféherült az ég, aztán sárgás-rózsaszínű lett. Amikor a vándorok fölléptek a tornác lépcsőjén, fölkel a hold. Ebben a pillanatban éles sikoltás remegte meg a levegőt. Az öregebbik idegen megragadta a társa karját.

— Uram, az asszonynak nehéz órái vannak.

A fiatalabbik visszafordult. Nagy, kék szeméből mondhatatlan szelidség sugárzott.

— Tudom, Péter.

— És nem segítesz, uram?

— Mert még nem jött el az ő ideje.

— Nem hallottad tán a kiáltást?

— A holdat nézd, Péter. Majd ha tiszta fehérré lesz...

A hold vöröses-sárga volt, mint az arany. Az idősebbik utas búsan nézte. Azután bementek mind a ketten a házba és újra nagy csöndesség lett.

A gazda állt a tornácra és bámult a messzeségbe. Távol tömören feketélt az erdő, a

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240
Hiszek Jézus Krisztusban	240
Hiszek az Egyházban	240
Hiszem az örök életet	240
Krisztus Király	240
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240
Tízparancsolat I.	240
Tízparancsolat II.	240
Miatyánk	280
Üdvözlégy Oltáriszentség	223

dombon meg virágos fák világítottak s úgy imbolyogtak a szélben, mintha táncolnának. A hold alatt megszépültek a rétek s a patak a völgy hajlatában olyan volt, mint egy égből leejtett tekergető pántlika. A férfi kezei imára kulcsolódtak. Nem talált szavakat, nem az ajkával, csak a lelkével imádkozott, árván, alázatosan, szomorúan.

Csoszogó lépések hallatszottak. János látta a vándoroknak a vacsorát. Amikor visszafelé jött, a férfi hátraszólt:

— János.

— Tessék.

— Mi van odabent?

— Nem tudom.

— János, tudsz te imádkozni?

Az öreg a ruháját gyűrte szegyenlősen.

— Imádkozz, János, ahogy csak tudsz.

Imádkozz.

És most újra sikoltás metszett bele az esti csöndbe. A férfi a tornác korlátjába kapaszkodott, az öreg szolgál meg kereszteset vetett széles, ügyetlen mozdulatokkal.

— Uram, — hallatszott egy könyörgő hang mögöttük. Hátrafordultak. A vándorok álltak a tornácra a homályban.

— A holdat, Péter, — szólta az ifjú utas.

Mindnyájan a holdra néztek. Jó arasznyira állt a mezők fölött. Szürkésfehér volt, mint az ezüst.

A gazda meg a szolgálja egymásra esedékeltek, aztán összetették a kezüket. Előbb az úr. Utána a szotga. A fiatalabbik vándor nézte őket. Fehéres fény ömlött végig rajtuk, olyanok lettek, mint a szobrok. A férfi az ég felé emelte a fejét és lehúnyta a szemét. Verejték csillogott a homlokán. Távolból kocsiörgés hallatszott, aztán ez a zaj is elhalt. A szél elállt, a dombon a fehér leplek barackfák mintha szőlani készültek volna selymesen, puhán a tavaszi éjszakában. Messze a falusi templom tornyában ült az óra. Tiszta, éles csengése sokáig himbálódzott a levegőben, egyre gyöngyülve, máig följárta a csönd.

Ekkor újra, harmadszor sikoltott az asszony. Kétségbeesett, tehetetlen kiáltása úgy vergődött hosszú visszhangokat verve, mint egy halálra sebzett madár. A kutyák keservesen vonyítottak a cselédházak előtt. A férfi megtántorodott. A szolgál megragadta a karját. És hirtelen mind a ketten ijedten fölfigyeltek. Boldog, gyerekesen ugráló, szinte bántó hang csendült.

— Uram, fehér a hold már!

A vándorok álltak lenn az udvaron. Az öregebbik örvendezve topogott a fiatalabb körül és a holdat mutogatta, mely tisztán, fényesen, fehéren szürkázott a kék égboltozaton. Az ifjabbik egybekulcsolta a kezét és az égre nézett. Ajka mozogott, szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok, hosszú szőke haja csillogott a holdfényben. Aztán megérintette a még mindig ugrádozó öreg vállát.

— Csöndesedj, Péter. Ember született!

A tornácra ajtó nyílt. Az orvos volt. Odasietett a férfihez és megölelte.

— Gratulátok. Remek, egészséges fiad született!

— És Marika? — kérdezte elfúló lélekzettel a férfi.

— El és mosolyog

Az orvos visszament. A gazda megfordult, János felé. Az ott térdelt mellette a tornác hideg kövén és áhitattal mutogott a messzeségbe. A két vándor lépkedett arra a mezőkön át. Fejük körül fényesség ragyogott, olyan, amilyent szentek feje körül látni. Az egyik koronája halványabb volt, a másiké, az ifjabbé, vakítóan sugárzott. Mintha már nem is a földön jártak volna, hanem fönn a könnyű tavaszi levegőben. A férfi is térdre borult, kitárta a karját és könnyes szemmel nézett utánuk. A két vándor pedig lassan elítatódtott a holdas ég fényességében.

A tornácra lépők ekkor fáklyát ragadtak és lerohantak az udvarba, hogy megcsókolják a mi urunk Jézus Krisztus és hű szolgálja, Péter apostol lába nyomát. De a vándorok nem hagyta nyomot, pedig a föld puha volt és frissen gereblyézett.

S míg fáklyavilágnál keresgéltek, édes, boldog gyereksírás töltötte be a házat.

Csendes utazás a negyvenes években, fél-Európán keresztül

Elkísérjük európai körújtára gaádi Kayser Lajos temesvármegyei szolgabíró: érdekes naplójegyzetei alapján. Husvét Rómában, újév Berlinben. „A telegráf olyan drót, amelyet helyenként rudak támasztanak alá.” Meghitt ünnepnapon békés emlékezések

Temesvár. Saját tud. A mai lármás világban, amikor a huszadik század embere hozzácsokott, hogy tulfeszített idegzetén skála, skála után száguldjon végig, jó megpihenni egy csendes szobában... Egészen meglep a nyugalom, amely benne honol és egy régefejtett kedves valami kap meg bennünket. Bizonyára a kecseshajlásu rokokó butoriák teszik, a szekrényajtókon a filigránvonalu betétek s a régimódi öltözetben lefestett óók a falon... És várjuk, hogy valami régi klaviron megpendüljenek a menüett lágy melódiái, félve, háttortalanul, hogy meg ne zavarják a csendet, a milóit... Ebből a környezetből került ki most két köpött, nagyforbájuk könyv, amelyet kedves emlékül öríz Kayser Lajos pápai prelátus, a temesvári székeskáptalan nagyprépostja. Mindkét könyv végecévégig kézirásos és ha valamelyiket valahol fellapozzuk, szinte visszariadunk a kacskaringós ákom-bákumoktól. Az elejét keressük, ahol szép, egyenletes vonalakkal megírt magyar-nyelvű előszót találunk. Az első sorok mindent megmagyaráznak:

Legfőbb igyekezetem leendő ezen napló könyvet néhány évekig folytatni — mindenkinek kellene ilyet vinni — többet tanul az ember önmön magából, mint a legfűdősabb könyvekből...

Szóval régi napló, abból az időből, amikor még divatosabb volt a hajlottábu butor, a betétes szekrény és a menüett: csakhamar évezámon is akad meg a szemünk. 1846 február 1-éről való az első keltezés s attól fogva németül írva minden Egyszer-mászor férfias, határozott vonásokkal, aztán más tollal és más tintával hevenyészve, lehezen kisillabizálhatóan, ismét máskor rossz, öszszefolyó tintával. Utinapló ez, kedves, békés leírásokkal — amint hamarosan megállapíthatjuk a nyolevan felé közeledő nagyprépost ugyancsak Kayser Lajos nevű nagybátyja írta, napról-napra, szakaszról-szakaszra, úgy ahogy városról-városra érve friss impressziói diktálták.

Vajjon érdekes-e ma is mindaz, amit Kayser Lajos ur kilencvenhárom esztendővel ezelőtt jegyzetelni kezdett, hogy saját emlékeiből többet tanuljon, mint a legfűdősabb könyvekből? A felelet: egy ötlet! Magunkkal visszük az utinaplót, látha vele együtt magunkkal vihetjük egy kis időre a régimódi környezetet hájos hangulatát s aztán az ünnepen visszavonultan, csendesen, a régi sorokat olvasva, elindulhatunk mi is kedves, békés utazásra, 1846 február 1-én — pillanatnyilag egészen feledve a mai világ lármáját s a huszadik század megedzette tulfeszített idegzetünket...

Elindulunk — kilencvenhárom év előtti utazásra

...És a fentjelzett napon elindulunk. Bizonyára meglehetősen málhával, a bécsi pályaudvarról — vasuton. Az elutazás körülményeiről az első naplókönyvben mit sem találunk, de fogalmat ad ezekről a második írott könyv bekezdése, amikor Kayser Lajos 1847 december 9-én má-

— Miután kézhez kaptam hitellevelemet, az ismerőseket felkeresve, elbucsuztam és Flotow „Márta” című új operáját végighallgattam, másnap hajnalban elvitt a vonat Prága felé...

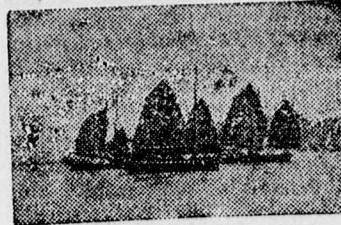
Amikor Flotow „Mártája” még új opera volt! De még annakelőtte, az első utat kezdjük meg a napló nyomán és ahogy a vonat visz, egyre továbbvisz bennünket, hamar beismerjük, hogy méltó utitársasul indultunk. Alakja, arcvonásai ugyan nincsenek megőrkítve a nagyprépost lakásának régimódi portréi között, de a régi sorok fakó írása sokszor eleven vonásokkal kap meg s amit meglátott a naplóíró, művelt és sokoldaluan képzett magyar vázol elélnke. Akit mindenütt el-

ésőorban a színház, meg a koncert érdekel, de ugyanolyan szakavatottsággal vizsgálja a képtá-rakat, az építkezések strukturáját, felleli az emberek jellegzetes vonásait, érdeklik a jogviszonyok és a közigazgatás. Ami csak természetes, hiszen Temes vármegye szolgabírája volt annakelőtte s a jogformák és alkotmányosság iránti érzéke a vérebén keringett. Aztán meg tehette is, hogy mindent megnézzzen, ami érdekl. Gaádi Kayser Lajos 1845-ben adta el édesanyjával született murányi Kulterer Franciskával a családi birtokot, Szkulyát báró Lo Presty Jozefinnak, százhetven-ezer forintokért. Nem hiába titulálta berlini házi-aszonya magyar bárónak s a kapott kiigazításra is megmaradt amellet, hogy hát tudja ő, ki micsoda és kit mi illet meg. Utasunk utközben figyel-mesen nézi az eléjétároló változatos tájakat s ahol valami megkapja, összehasonlításokat tesz a hazai viszonyokkal. A szkulyai román embert

is felidézi. Mindent öszszévéve, szivesen elkísér-jük vonaton, hajón, delizsáncon, meg a kurirjárat-tal és azt sem bánjuk, ha bosszankodik a messzi-re elvergődött ügyetlen bécsi pincéren, vagy ügyesnek találja a prágai szobalányt.

Kávédaráló, alagút, Metternich-szálló és ötezer vitorlás

1846 február 1-én tehát elindultunk Bécs-ből, a vonat Trieszt felé visz. A Staats-eisenbahn vonalaira jut utköz-ben, amelyeken a gőzmasina ugyan kicésé lassan baktat, de amelyeket pompás állomásépületek és raktárak szegélyeznek. És, hazagondolva, bizonyára feleóhajtott, amikor leírja, hogy falvakat látott emeletes házakkal és sok nagy gyárral. Az utakat fásorok díszítik s a vonat függőhidakon visz keresztül. Osztrák föld-birtokos ül mellette a vagonban és rövid beszél-getés után megtudja, hogy azon a tájon is a robot járja és hogy a „német arisztokrácia” a kor-mány felszabadító tervezeteit idegenkedve figyeli. Grác következik. A szállodai pincér igazi „bécsi mafla”. Február 2-án a Muravölgy szépségei kö-tik le figyelmét. Alaguton pófékel át a vonat, négy teljes percen keresztül, úgy hogy a vagon ablakait is becsukják előbb és világot gyujtanak a kocsiiban!... Milyen érdeke foghatta el gaádi Kayser Lajos lelkét, amikor szűkebb hazájára, a Bän-ságra gondolt, ahol 1846-ban nyílt meg az első vasut Oravica és Bázias között, hogy szentet lohe-een ezállítani a Dunáig! Temesvár is csak 1857-ben kapta az első vasutat, lévén akokriiban eze-rényke végállomás... Igaz, hogy a mozdony, mely Kayser uram vonatját vitte, a mai fogalmak sze-rint „kávédarálónál” sem volt egyéb s rajta, mint régi acélszentek mutatják, a mozdonyvezető szá-

Bevonultak!

Bárhol is legyen, ne felejtse el, hogy néhány nap múlva lesz a 19. sorsjáték II. osztályának a húzása!

Üzenjen azonnal haza, hogy megújítsák sorsjegyet az

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

II osztályára!

Húzás
ÁPRILIS 15.-ÉN

badon állt, tetőzet nélkül — de hát mégiscsak gőzmasina volt!

Trieszt táján megváltozott a kép. Kiellen, szakadozott, köves vidék, mintha nagy temető volna, csupa sírkövel... ugyanolyan, amilyennek sokan megismerték, akik annakidején a Karston s az olasz fronton jártak. Egyszerre azonban: messziről felcsillan a tenger! S a gőzmasina a hegyek közül lefelé szalad, Trieszt felé. Már házak és kertek között halad. Felbukkan a világítótorony és február 3-án este megérkezünk Triesztre. Gázvilágítás, kockaköves utcaburkolat és Kayser Lajos a Metternich-szállóban száll meg...

Reggelre kelve, szobája ablakából gyönyörködik a kikötő képén. Vagy ötezer vitorlás sok-sok karcu árbbóval, a parton hemzseggő élet. Ruháit magára kapja, hogy minél előbb körülnézhessen.

Furcsa régiségek: az ágyulövéseket számláló török nagykövet, a szivarozó hölgy és — gránátosok a színházban

Február 6-án utasunkkal folytattuk utunkat: ezuttal hajón. A lagúnák városra felé... Érdekes idegen alakok kötik le a figyelmét. Mindjárt a hajón: Chekibb effendi török nagykövet, aki Libanonban keresztény vérfürdőt rendezett volt és most magyszámu török kísérettel, meg egy örmény tolmáccsal utazik. Kicsinyes ember: mindenki tudta, hogy amikor Triesztre érkezett volt, az ujjain számlálgatta, hány üdvölvéssel fogadják és partraszállva, első dolga volt tiltakozni, hogy csak tizenhét ágyulövést számlált, holott Franciaországban tizenkilencel tisztelték meg...

Megérkezés Velencébe. Mindjárt az étteremben érdekes idegen figurák. Egy amerikai nő, aki nyíltan szivarozott s aztán egy lengyel gróf, aki franciául társalog és csak a hazája sorsáról beszél. A kávéház furcsa, olyan, mint nálunk a borbélyműhely (?) A szállodai szobalányok szurkosak, mint a cigányok, pincér nem lehet kapni. Kinn a gondolák. A gondolások hada durva, góromba. A szállodában a vendég maga tisztítja a ruháját és — igen érdekesnek tartja — eszmaját meg a Szent Márkus-téren meguccolják két krajcarért.

A színházban aranyrojtokkal díszített páholyok. Ezekben felcíomázott, lármás nép. Szigorú rendőri intézkedések tiltják a tulságos tapsot és a színészek kihívását. Ezért két fegyveres osztrák gránátos tartózkodik a nézőtérben, elejét véve minden kilengésnek. A Lucia című operát adták: a zenekar hamisan játszott, mire általános kacagás tört ki. A főszereplő nem volt prima, azért megtapsolták. Balettel adtak végül: tizenkét egyenruhás leány jelent meg, ezeket mindjárt kifütyölték. (Az osztrák egyenruha miatt?) A két rendcsináló gránátos ellenére is... Velencében már másfajtaúak az emberek, mint Trieszten. Itt este élénkül meg minden. Álarcos leányok kacagva sétálnak a bálba. Délután meg maszkál vonultak fel a Márkus-téren zeneszó mellett, még apró gyermekek is résztvesznek, álarchan, a nevelőnő felügyelete alatt.

Kayser Lajos igazán megörült, amikor a sok idegen között magyar emberre bukkant. Egy Baráty nevű, szegedi származású idegenvezető volt ez, aki napjára őt forintot kért s akivel aztán minden nevezetességet megtekintett. Járt az arzenálban is, ahol a cs. és k. hajókat gyártják s amelynek telepe nagyobb a temesvári vámnál. És csodálta a régi patinás Canal Grande-mentő páholyt, bár némely része az omladozó belgrádi török erődre emlékeztet.

Veronában: galuskaünnep, farsangi felvonulással

Az út tovább visz. Ujabb állomások, újabb nevezetességek. Pádua, majd Verona, ahová gyorskocsin értünk. A színházban az opera után magyar balettel lépett fel, a magyar zenét és táncot az olaszok kitörő s tüntető lelkesedéssel fogadták. Február 12-én különös népnünpély volt: galuskaünnep farsangi felvonulással. Két nagy üstben állandóan főzték a galuskát és mindenkinek osztogatták. Verona egész lakossága talpon volt. Aztán a nagy menet feldíszített lovas és ökrös szekerekkel, mindenki maskarában, ki Neptun képeben, ki kinainak vagy négernek álcázva, ki vadász, ki hős... a menetben huszonegy ezeres is részt vett, lóháton, ök a veronai grófokat ábrázolták. A menet közepén is huszárpatrij lovagolt, a rend fenntartása végett...

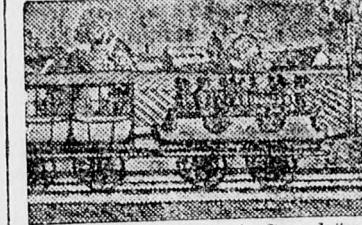
Ujabb állomás: Milánó, ahol utasunk igen besezankodott, amikor a színházban az Attila című operát adták és Attila vörös szakállal, báránybőrbe bujtatva jelent meg. Megörült azonban, amikor hallották, hogy nagy jövőt jósolnak egy fiatal temesvári (bánsági származású) hölgynek, Hollóey Kornéliának, aki éppen akkor nem tartózkodott Milánóban. Hollóey Kornélia: később

Szép kirakatok angol árukkal, a halpiacon tengeri pókok és ángolnák, a narancs egy krajcar és virágot lehet vásárolni! Megcsodálja az amerikai és angol gőzhajókat is, de mindjárt megállapítja, hogy a matrózok valami piszkos, vad népség. A világítótoronyban száz zászló jeladásra este pedig csupa lámpást gyujtanak meg benne. Érdekes, mondja, hogy a trieszti kikötőben tilos a hajókon puskaport tartani, nehogy valami szerencsétlenség történjék. A hajó befut, puskaporkészletét nyugta ellenében raktárba szállítják, távozáskor visszaadják. Járványos vidékről érkezett hajókat bizonyos ideig megfigyelés alá kerülnek az arra rendelt kórházba. Megcsodálta a hajógyárat s a gőzcsavarokat. A trieszti utcán 1846-ban este 8 órakor kihalt az élet. Népe csak epekuláción és boltesináláson törte a fejét. Utaunk este felkereste a színházat. Szép magas épület, ötemeletes páholyok, vörös atlással, tükrökkel díszítve.

— Elszomorodtam — írja — mert a pesti színházépületre kellett gondolnom. Itt Lombardi játszott, operát adtak: az egész előadás igen gyenge.

a „nemzet csalogánya“ s egyébként Kayserék rokona... A „Nelli“... Fenomén, aki már tizenhatéves korában feltűnt a hangjával és a tehetségével Donizettinek s aki ezen régi utazás idején Korfuban lépett fel... Sorra látogatja meg utasunk az olasz városokat. A bolognai opera játékaról megállapítja, hogy annál jobb előadásokat adnak Temesváron. Egyáltalán az a nézete, hogy a nagy művészeket más városok, főleg a nyugati világvárosok vonják el az olaszoktól.

Pisából vonaton megy tovább, nyitott, fedetlen vagonban. Ilyen is divott még akkortájt. Ennek az utazásnak a során az állandó léghuzamban megfázik, úgy hogy továbbmenve, a Nápolyba vivő hajón majdnem meghalt. A hűsvéti időt az Örök városban tölti. Ott aztán van mit megtekinteni és leírni. S a környékére is kirándul és úgy találja, hogy a Bánát kulturáltabb, mint Róma közvetlen vidéke. Többibben látta a Szentatyát is: XVI. Gergelyt, aki még abban az esztendőben — meghalt 1846 június 1-én váltotta fel IX. Pius Jóságos, barátságos az arga. Amerre elhalad, kendőket és más díszeket aragnak a házakra. Trombitaszó jelzi a jöttét. Lovas gránátosok nyitják meg a menetet. Nemes testőrök következnek, majd a szertartásmester kocsija és így tovább. Arannyal díszített hatlovas hintón jön a pápa, állandóan áldást osztogatva. A nép tapsol, ovvi-

Drezda, majd Berlin — itt hosszasan időzik. Számos szép szobormű, az épületek azonban általában még nem olyan arányúak, mint Bécsben — 1847-ben. Többnyire kétemeletesek. Kovás a arisztokrácia, a király inkább a polgárságra támaszkodik. Alkotmányról fogalmuk sincs. A német paraszt akar valamit, egyelőre egyenlőséget. Gonoszai alatt hajlott a dereka — egészen más, mint bánsági. A Bánságban — írja a napló — kineveti a paraszt azt, aki lenézi és nem jár, mint a német, foltozott fekete nadrágban, hanem csizmában és jó bundában. Berlinben 1847-ben este kondeláberek világitanak, a következő azonban még rossz és a nyitott levezetőcsatornákon sokszor megáll a víz. Kevés és rossz kávéházat talál. De van nagyszerű egyeteme, szobrokkal díszített homlokzattal.

Magyar élet Berlinben 1847/48-ban

— Számos magyart látogattam meg — olvassuk a naplóban — mind kitörő örömmel fogadott. Berlinben sok a magyar iparos, akik egyesületet tartanak fenn beteg magyarok támogatására s ápolására. A magyar egyetemistáknak olvasóköriük van magyar ujságokkal és egy kis könyvtárral, amelyet csak nemrég adtak át az egyetemnek és melyet folyton gyarapítanak. Mind hazafiak, tanároknak képezik ki magukat. A magyarok így ugy a tudomány, mint az ipar terén megfelelően képviselve vannak.

Utasunk többekkel szoros barátságot köt. Többször említi Reguly, Sztár és gróf Vay neveit, egy Morócz nevű barátját pedig abból az alkalomból, hogy egy előkelő cukrászdában ellopták ennek kalapját. Magyar diákok hívasára Kayser szolgabíró több egyetemi előadást hallgatott végig, ismételtén hallgatta Michelet filozófiai előadásait.

Közben otthagya a szállodát, mivel „a pincérek elegendésbabbak az uraknál“ és butorozott szobát bárt. Eljárt a színházba, az új operaház teljesen elbűvölte, ilyen szépet még nem látott. Az egyik színházban Scotta milánói énekes vendég szerepelt, Kayser azonban nem volt eira-

vázik, kendőket és kalapokat lobogtat, a harangok zúgnak, felvonul a pápai katonaság is és a templom előtt katonazenekar szól. A templomba hordszéken — trónuson — viszik a pápát, a tiarával megkoronázottan. A templomból jövet

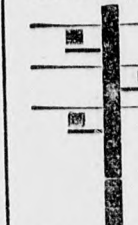
gyalogszerrel megy a pápa,

a nép állandóan körülrajongja és áldást esdokol. Kayser Lajos aztán megint csodálkozik. Ezuttal az osztrák titkosrendőrség hihetetlen tejesítményén. Rájön, hogy az még Rómában is, a pápai államban lépten-nyomon megfigyeli a monarchiából jött vendégeket. Találkozott egyébként pozsonymezei tótokkal, akik az Örök Városig jöttek, vásszonnal házalni.

Három havi távollét után, május 3-án újra Bécsben van és együtt ebédel barátjával, a temesvári származású Klapka György magyar nemes estőrré! — a későbbi neves tábornokkal. Hosszu idő múltán itt int először ismét magyar ujságokhoz.

Mi is az a „telegráf“

... Az ünnepnap csendes elvonultságban Kayser Lajos uramat elkísérjük egy kissé második utjára is. Lapozgatunk a második naplóban, amelynek bejegyzései 1847. decemberében kezdődnek. Első állomása most Prága, amelyet részletesen leír, nem felejtve el a megjegyzést

sem, hogy „a rendőrség csehül góromba“. Itt lát először telegráfot s ennek meghatározását banulatatosan primitíven adja. „A táviró — olvassuk a naplóban — kifeszített drótból áll, amelyet három-három ölnyire rudakkal alátámasztanak. Egy angol építette, azernyolcász váltóforintba került, negyven ezer ölnyire húzódik. Van egy másik huzal is, Brünnebe. A drótot szobában világyozzák és valaki aztán sebesen, mint a világy, vagy a gondolat játszik, mint valami zongorán. Prágában meg mint valami órán betűket jelez a mutató s ezeket az illető embernek ügyesen le kell olvasnia. Mintha kottát olvasna. Néhány perc alatt így meg lehet tudni a történetet, anélkül, hogy azok, akik a vonal mentén vannak, ezt még csak sejtjenék is.“

Utasunk Prágában „jó hazafihoz illően az István főherceg szállóban“ lakik. Reggelenként lakáj úgy lejt a szobába, mintha cseh táncmester volna, a vendég kalapját kikéféli és kecsesen teszi le a székre. A naplóíró megcsodálja a város régiségeit és nevezetességeit, a Hradcsint és a Karlsbrücket, Nepomuki Szent János sírmlékét a dombban, de az utcákat kissé tisztátalannak tartja és szénfüstöt érezni, ami nem kellemes. Az egyik cégfelirat „bécsi listát“ hirdetett „bánsági gabonából“.

Magyar élet Berlinben 1847/48-ban

gadattva tőle. Sem a hangjától, sem az öltözköltől. Az utóbbiban hanyag — írja — kesztyű nélkül énekel! Jenny Lind születésnapjára hívta meg előadásra: két ezékre való virágot dobtak feléje. A Rieni főszerepét magyar ember adta — írja tovább a nevet azonban nem jegyezte fel.

Ujból az egyetemről írva, felemlíti, hogy katonák is látogatják. Megköveteli a király, hogy aki tiszt akar lenni, lehetőleg végezze el a matematikát az egyetemen — jobban is fizetik aztán, mint például Ausztriában a tiszteket.

Szilveszter-éjjelen táncmulatságon vesz részt. Kedves régi kép: éjjélkor megjelenik az éjjeli őr, kurtjelekkel köszönti az ujesztendőt, mindenkinek boldog új évet kíván s aztán végigjár a teremben, a sapkájába pénzt dobna.

És egyszerre végetér a varázs...

Továbblapozunk a régi békés idők utinaplójában. Kölnben látjuk utasunkat, majd meg Párizsban. Ott aztán állandóan a bálókát járja, mindig vig társaságban van, pajzán jókedv és egyezre — váratlanul — ez a szó van beriva: barrikád.

Mi ez? Utasunk belekerült az 1848-iki februári francia forradalom forgatagába. A csendes, békés idők utiemlékeinek viráza ezzel hirtelen megszűnt.

Most már nem követjük többé utjában Kayser szolgabíró uramat. Láttuk ugyan, hogy később Londonba is eljutott, de azt is, hogy ezuttal jónak látta, tapasztalatai és megjegyzései helyett aforizmákat és ártatlan bölcselkedéseket beleírni a naplójába... Egy helyen például olvassuk:

— Schwarzenberg Lipcsénél legyőzte Napóleont; azért senki nem tartja nagyobbának Napóleonnal...

Schill Béla

Feltámadásra várnak a cseresznyefák

Irtá: Schmidt László (Ehed)

A nagy világ zúgó bajai elkerülnek minket. Az események és szenvedések csak néha jutnak el hozzánk a hír szárnyán. Kies, fákkal körülbástyázott kicsi völgyünkben egyforma szürkeségben, észrevétlenül gyorsasággal suhannak fejünk felett az egészen zajtalan nagybőjti napok. Az emberi életet összekötő országúttól a távolság, a feneketlen sár s az élet viharával szemben való teljes megadás tartja távol a mi életünket. Talán szerencsénk ez. Mert így a sarkaitól kifordulni készülő világ sok szerencsétlensége nem sebzí véresre a lelkünket s egymással szeretetben, megértésben tudunk itt élni.

A húsvéti szünidő előtti utolsó hitoktatásról jövők haza a szomszéd falu iskoláiból. Lelki feltámadásra, a húsvéti nagy kibékülésre, szentgyónásra készítettem elő apró híveimet: a gyermekeket. Krisztus feltámadása volt a példa, a szeretet legfőbb parancsa volt az alap, melyre az egész előkészület felépítettem s milyen szerencsém, hogy nekik nincs még rádiójuk. Milyen szegénykezve kellene megállnom előttük, ha hallanák azt a sok gyűlöletet, amit csak néhány nap alatt a világ eseményei, napi hírei tudunkra adtak és még egyre adnak.

Távol-Keleten pogány testvérek, de halhatatlan lelkű emberek gyilkolják egymást százezer számra, akik jeltelen sírban várják a feltámadást. Őzvegyek, árvák és éhezők szenvedő sokaságával senki sem törődik, amint könnyes szemmel és vérző szívvel hurcolják tovább a szenvedések tüzeiben megfakult lelkük minden keservét.

Nyugaton édes testvérek álltak szemben ellenségként, három hosszú esztendeje. Az elfolyt véreket, könnyeket patakját ember nem is mérheti fel. Megtört szívű édesanyák, könnyes szemű édesapák, özvegyen maradt hitvesek s az árvaság szomorú kenyerét már megkóstolt gyermekek várják a feltámadást, hogy szeretteikkel ismét találkozhassanak.

A megbomlott világ minden sarkából a nyugalom, a megértés, a szeretet hiányát hozza hírül a rádió, ez a csodálatos találmány és milyen jó, hogy ti még nem hallottatok ilyesmit, drága, gyónni készülő gyermekeim. Mennyit csalódnátok egyetlen negyed óra alatt, ha végig szaladnátok a láthatatlan hullámok segítségével a világ eltévesztett életén.

Mert aki nyitott füllel ül le és hallgatja az események pergőtűzét, lehetetlen észre nem vennie, hogy mennyi igazságtalanság, jogtalanság történik egy nap alatt is. Ilyenkor örvendek a falu magányának. Békés, csendes itt minden s a városok lakói ezt nem érthetik meg.

Hiába hallunk néha megható és felemelő eseményeket, ezek sem tudják feledtetni a mai ember életének sivárságát. Hiába rendeznek a megölt ellenségnek díszes temetést, a legértékesebbet, — az életét, — mégis csak elvették tőle. Egyetlen vigasztalás keresztyén a felírás: „Feltámadunk.”

Ilyen csodálkozásokkal menekültem el ma is az emberek közül és elmentem meglátogatni a cseresznyefáimat. Kopárak még. Levél még nem díszíti, virág nem pompázik rajtuk, de soha megnyugvás nélkül nem engedtek el maguktól. Mindig tanítottak valami csodálatos bölcsességre, melyet a világ nem adhatott meg és nem ismer, hiszen azt csak az Isten kezéből kikerült, meg nem hamisított természet tudhatja.

Nekem hét ilyen cseresznyefám van. Megtisztított törzsük ezüstösen csillog s mutogatja erejét, melyből az új termés életét fakasztja. Jobbra a szomszédomnak is van vagy tíz darab s a másik oldalon talán húsz is van. Előttem és mögöttem mindenütt büszkén állanak keskeny vagy szélesebb parcellákban a böles, a büszke, a várni tudó cseresznyefák. Összeszámolva csak ezt a hegyet egy egész kicsi ország cseresznyefáiból.

Három hegy fekszik egymástól szabályos távolságra. Mind a három tömve van egyforma távolságra ültetett, jól gondozott, bölcses áldást ígérő cseresznyefával. Több ezer fa, száz gazda reménye. Ugyanabból a talajból szívják fel a táplálékot, ugyanaz a napsugár fürdési fényben, ugyanazt a levegőt lélegzik be és mégis más termést hoznak. Csak egyben ugyanazok, hogy csendesek, mintha a holtak birodalmában járna az ember. Kívülre nem mutatják, hogy a nagy munka

már elindult a kéreg alatt, pedig feszülő gyökérrel harcolják ki már most a földből az eledelt. Erősek, öntudatosak, mert a bőrük alatt már érzik az életet, mely a téli hosszú pihenés után megindult bennük. Várják a tavaszi feltámadást s most csendben készülnek rá.

Kipusztult szőlő helyébe ültették néhány évtizeddel ezelőtt; a halál birodalmába új életet. Ime ez a feltámadás. Az ágak vége úgy feszül, mint egy fiatal anya életet adó keble. Telve vannak a rügyek ígérettel, biztatással, reménységgel, új élettel. Csak az áldott napsugarat várják, mely újra virágba csokolja őket, hogy aztán a gyümölcs-csel visszaadassák a gazda sok-sok gondos munkájának fizetségét.

Bizony nálunk sokat jelent, hogy lesz-e termés, vagy nem. Három esztendőn keresztül a mostani reménységgel vártuk a rügyfakadást. Három esztendőn át szomorú szívvel kellett a májusi fagy esztendőn látni, hogy ismét elmarad a termés. Mennyi gondterhelt arcot láttam a lefagyott virágú fák tövében három éven keresztül. Mert a falu jövője eddig csak a cseresznye volt. Volt olyan esztendő, hogy egy gazdának 30.000 leit hoztak a fái s a legszerényebb számítás szerint is kb. 320.000 leit jövedelmezett négy évvel ezelőtt a cseresznyés.

Ez a pénz három esztendőn keresztül hiányzott s most még feltöbbször várjuk a tavaszt, a virágzást. Mennyi terv, mennyi jószándék semmisülhet meg, ha az idén sem fog sikerülni a termés. Mennyi csalódás, nyomorúság, lemondás fakad abból, ha nem támadnak diadalmas, gyümölcsöshöző életre ezek a csendesen munkálkodó fák. De éppen ez a mélyes csend, ami körülvesz itt

mindent, ez ígér sokat nekünk.

Itt, a fák csendes birodalmában, mikor a lelkem várja a feltámadást, eszembe jut, hogy az ember milyen hálátlan mégis a fákkal szemben. A japánok nagy ünnepet ülnék a cseresznyevirágzás idején. Amikor faluzkát elborítja a virág, amikor minden szín és illat ebben a csendes völgyben, amikor a színes és illatos virágok mindent ígérnek nekünk, akkor olyan hétköznapi lélekkel járunk az ünneplő, a feltámadásért, az új életre fakadásért ujjongó fák között. Csak ha idegen téved ide, azt tudja értékelni az a csodálatos szépséget, amit elmondani nem lehet. Minden fa mosolyog, nevet és huncutul kacint. Isten tudja csak, hogy miért ajándékozza meg őket ennyi szépséggel. Talán, hogy sejtessék velünk az örök feltámadás ragyogását.

És most várnak a fák. Békében, csendben, nyugalommal, hiszen a természet örök törvénye beléjük írta, hogy ez a szépséges új élet a küszöbön áll, zörget a csupasz ágon már éneklő madarak dalával. Nem rázzák meg rügyeiket, hogy a feltámadást sietessék. Idejük bőven van, nem kell sietniük. Nem zúgolódnak a hideg miatt, mely munkájukban hátráltatja. Nem panaszkodnak az időjárás kegyetlensége miatt s a néhány nappal ezelőtt esett fehér hótakarót békés üzenetként fogadták a természettől. Mert hisznek a feltámadásban. Nincs kételyük, nem okoskodnak, csak örvendezve készülődnek és boldogok.

A cseresznyések tövében elterülő kicsi falu is boldog. Lent a faluban mélyes csend. Négy-száz ember várja a természet feltámadását és készülő a saját lelki feltámadására: a húsvéti gyónásra. Négy-száz ember, akik a nagybőjten megtanulták, hogy feltámadás előtt szenvedni kell, tűrni kell, mint ahogy tűrt és szenvedett Krisztus is. Négy-száz olyan ember, akiket a természet, a cseresznyés, az Isten nyitott könyve tanított a legnagyobb bölcsességre: a nyugodt, csendes, feltűnés nélküli munkára, a test és lélek megújulására.

A cseresznyésben pedig, ahol minden a közeli feltámadást tanítja, a pap alig várja, hogy híveinek hirdethesse a feltámadás örömhírét: a húsvétot, mely kétezer év óta vigasztalás a szenvedő emberiségnek.

TELEKY DEZSŐ:

HUSVETOK TÁJÁN

Húsvétok táján Jézus megjelent
És szemlélt tart az emberlelkeken.
Őt nem kíséri pompa, dísz varázsa,
Éles tövis tett rózsát homlokára.
Fehér ruhája vértől gyöngyözött...
Igy vándorol az emberek között...
És vigasztal és enyhít halk szavával.
Mindem fájdalmat önmagára vállal!

Amint egy város utcáin haladt,
Egy bolthajtásos nagykapu alatt
Vaspántos ajtót, rácsos ablakot lát
S egy őrt, ki némán, fegyveresen ott áll.
S ime az Ur — mily égi rejtelem! —
Bezárt ajtót át rögtön bennterem.
... A tömlőcémelyben embersöpredékek...
Van itten koldus, vannak rablórémek,
Feslett leányok, a tűz pillangói,
Kiket ma éjjel össze tudtak fogni,
Gonosz csavargók, bűnbevetemültek,
Kik végzetkékpen mind idekerültek,
Várják a reggelt elszántan, vad daccal,
Deszkán heverve, álomtalan arccal.

Jézus végigment a foglyok tanyáján...
... Szemek mélyéből megvillant a sátán...
Vakok ezek, s nem is rehettek észre,
Hogy hozzájuk a szent Szeretet tért be.
Nem érzi lelkük, az a fásult, lomha,
Hogy bűn után még bánatkönny is volna.
Csak Márton koldus az, ki lócáján felül,
Csak ő rá néz az Ur mosolyogva egyedül.
A koldus esdve, két karját kitarja:
— Hozzám, hozzám! Te szegények királya!
Már vártalak! Már hívtalak rég!
Légy mellettem, ha most meghalnék!
Ember nem szán meg, hogy segítsen rajtam!
Talán egy kő sincs, hogy fejem ráhajtsam!

Éheztem és nem adtak ennem!
A kút vizétől elkergettek engem!
Bénult vagyok, de soha meg nem szántak,
S ha koldultam, jaj, szívtelen lezártak! —
Suttogta Márton koldus sápadtan, fehéren...
S bizó reménység csillogott szemében.
És Jézus mondá: „Tedd le a kereszted!
A földi kint szó nélkül elszenvedted!
Derüljön most rád a dicsőség fénye!
Jöjj hát velem a Szentek örökébe!”
S e pillanatban a vén, koldus Márton
Felszállt az Égbe hősizin angyalszárnyon

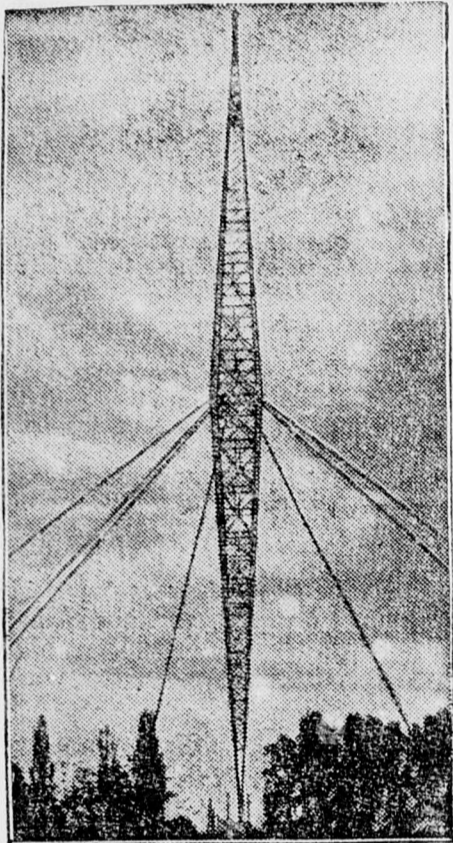
Tavaszi reggel tündöklő sugára
A tömlőcajtót ahogy megtalálta,
Mindjárt kulcs zörgött a rozsdás lakat.
Felrettentek a foglyok megriadtan,
Oh rabjai sok átkos szenvedélynek,
Egymásra is csak undorodva néztek!...
Pattant a zár! És a kaján ajkakra
Redfagyott e napnak aggodalma.
És izgatottan mind felugranak,
Midőn a résen bevillan a Nap.
Csak Márton csendes, mozdulatlan felke...
Habár mosolygott, dermedt volt a teste.
Egy női hang sikolt fel rémülettel:
— Meghalt mellettem ez a koldusember! —
A puskás örök erre mind beléptek,
De a halottra egykedvűen néztek.
— Öreg volt már! Ist... végzetel! —
Szólt az egyik ő, s tekintete
Végigjárt most az élő foglyokon.
— Megvannak mind? Nos összeszámolom! —
És szétnyitott egy peccétes lapot.
— Irjam be hát: Tíz élő s egy halott! —
Nem látta senki, hogy az ő kezét
Jézus fogá, míg írta jegyzetét,
S a sor másképp szólt így hangzottan:
— Csupán csak egy él s tíz halott van! —

Negyvenezer rádió-leadóállomás ostromolja a levegőt

Rendet teremtettek a hullámok világában

(V. V.) Ki gondolta volna még két évtizeddel ezelőtt, hogy a levegőben egykor rendet kell majd teremteni, mégpedig nemzetközi alapon. Ha az ember annakidején a légi térnek rendezéséről beszélt volna, biztosan kinevették volna az illetőt, vagy bolondnak tartották volna. Pedig ez a kérdés most, a rádió hatalmas fejlődése után bizony akutálissá vált.

Montreaux-ben nemzetközi bizottság tárgyal

arról, hogy milyen hullámhosszakot osszon ki az egyes államok rádióleadóállomásai között.

Rendet kellett teremteni a hullámfűdőben, mert a káosz mindnyagobb lett és egyik leadóállomás zavarta hullámaival a másikat.

A hullámhosszakért való küzdelem már évekkal ezelőtt kezdődött. De nemcsak a rádióleadóállomások igyekeztek megfelelő hullámhosszakot biztosítani maguknak, hanem más hivatalos helyek is. A legújabb statisztika szerint

az egész világon ma kb. 40.000 a leadóállomások száma,

ebből a nagy mennyiségből csak 2000, vagyis csak 5 százalék esik az úgynevezett rádiós (studió) leadóállomásokra, míg a többi a tengerészeti hivatalok, kikötők, állami posták, a telefon- és távirat-szolgálat, a repülőállomások, a rendőrség, a tengerhajózás, az időjósítás és a különböző hadseregek és haditengerészetek által tartatnak üzemben.

Az első „levegőkonferencia“

1906-ban Berlinben tartották meg az első ilyenemű konferenciát és ennek eredménye egy nemzetközi szerződés volt, amelyet minden résztvevő elfogadott, 1912-ben egy újabb konferencián kiéptítették a tengerhajózási rádiószolgálatot összekötött feladatkört. De a követelmények a rádiótechnikai fejlődése miatt mind nagyobbak lettek, míg az utolsó lökést a hatalmas fejlődésnek maga a világháború adta meg, valamint a rádióamatőrök rövidhullámkísérletei, amelyek egyszerű eredményekkel jártak.

A hullámhosszkiutalásnak kettős a feladata. A legkisebb hullámhossz a deciméterhossz, a legnagyobb a 28 kilométeres, íme a kettő közti hullámhosszalagot kellett méltányosan felosztani a világ valamennyi állama között.

A hullámhosszkiutalást világkonferenciákon végzik

és a múlt évben tartották meg a legutolsó nemzetközi konferenciát Kairóban. Ez alkalommal a mulattató rádió hullámhosszait rendezték, mégpedig

három részre osztották fel: rövid-, közepes- és hosszuhullámokra.

A mostani montreaux-i konferencia feladata az európai leadóállomásokat ezekben a három hullámhossz-szalagokba berendezni. *A rendelkezésre álló hullámhosszalag 110 leadóállomás leadását be lehet osztani, úgyhogy egymást egyáltalán ne zavarják.* Egész Európában azonban 280 leadóállomás létezik, úgyhogy több leadóállomás egy és ugyanazon hullámhosszon kénytelen dolgozni. Szerencsére az adott hullámhosszak nem minden területen alkalmazhatók, azaz nem minden területen érvényesülnek a gyakorlatban, úgyhogy egy részük fel lehet használni a tengerentúli államokkal való összeköttetésre. Vonatkozik ez különösen a közepes és hosszú hullámhosszalagokra.

Kevés hely van már a levegőben is ...

A montreaux-i konferencián egy csomó olyan állam is képviseltette magát, amely csak az utóbbi években építette ki rádiós szolgálatát és amelyek az 1933. évi Luzernban megtartott konferencián még nem vettek részt. Ezek az államok elősorban Görögország és Bulgária, amelyeknek leadóállomásait a német Telefunken-társaság rendezte be. Mindkét állomás 100 kilowattos leadóval dolgozik, hasonlóan Svédországban ugyanez a társaság épített két 100 kilowattos leadót és most Spanyolország is bejelentette építési terveit és igényeit a hullámhosszkiutalást illetően.

A konferencia munkája felette nehéz, mert

ERÖSS ALFRÉD:

A MEGTÉRŐ FIU ÉNEKE

*Visszajöttem egy alkonyestén
én jó Anyámhoz megpihenni.
Altass, ringass el Édesasszony,
hogy ne fájjon már semmi-semmi.*

*Látod én rossz, én dacos voltam
és tőled messze elszakadtam,
s mikor azt hittem, célhoz értem,
összeomlott a csűcs alattam.*

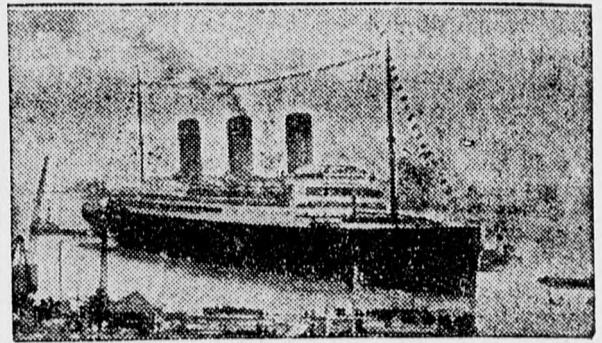
*Látod én külön-úton jártam
és megütöttek, szíven-értek,
de én hagytam a sebet égni,
Édesanyám, én tűrtem — Érted!*

már lehetetlen a hullámhosszalagokat még kiterjeszteni, így az új leadókat a meglévő szalagokon kell elhelyezni. Nagy és nehéz feladat ez, hiszen a rendezés célja a zavartalan leadás és vétel.

Egyedül Szovjetország nem hajlandó a többi állammal kooperálni és nem akarja elismerni az európai rendezési tervet,

hiszen ismeretes, hogy a Szovjet e tekintetben is sajátos utakat jár, mert bolsevista forradalmosító törekvéseinek megfelelően szükségesnek tartja, hogy szabadon rendelkezék a hullámhosszalagok már azért is, hogy az európai államok leadásait zavarja, ha neki kellenetlen.

A konferencia eddigi tárgyalásából azonban már kitűnik, hogy az európai leadóállomások hullámhosszaiban lényeges változás nem fog beállni, így a rádióhallgatókat ez alig fogja zavarni a vé-

telben. *Amennyiben változások állának be, úgy ezek 1940. évi április hó 1-én lépnek érvénybe és ebben az esetben az illető hallgatók és készülék-tulajdonosok a vevőkálát meg kell, hogy változtassák az új rendezésnek megfelelően.*

Az európai újrendezés egyáltalán nem érinti a tengerentúli államokat, ezeknek vétele továbbra is zavartalan lesz. A rövidhullámhossz szalagján változásokat nem végeznek. A rádiókészülékek már is számol az új rendezéssel és ennek megfelelően építi majd az új készülékeit.

Két levél

Irla: Marjalaky Tibor

(Árpád levele — Zoltánhoz.)

Kedve Zoltán,
Eppen eleget irtam már neked Irénkével és azt hiszem, ha még nem is láttad őt, és nem is beszéltél vele — leveleim alapján eléggé megismerhetted. Tudod, te nagyon jól, — hiszen ez ma sem volt előttem irkolnivalóm, — hogy mennyire szeretem Irénkét. Azt is tudod, hogy csak a hivatalbeli véglegesítésem késleltetett eddig abban, hogy kezét megkérjem Arról is tudsz, hogy én úgy láttam, hogy Irénke sem viselkedik velem szemben közömbösen. — Eddig legalább is így gondoltam...

Te Zoltán! — Rajóttam, hogy engem nem szeret Irénke.

Ugye te is azt kérded, miből gondolom, honnan a csudából veszem ezt?

Nézd csak Irénkével rendesen végisétálunk esténként a főutcai korzón. A múlt hetekben szembejött velünk egy fiatalember. Tudod, jó szemem van, észrevettem, hogy nagyon megnézte Irénkét. Utanunk is fordult. — Másnap meg ut találkoztunk vele. Harmadik este is. Nem volt egyáltalán tolakodó, — sőt inkább őszinte tisztelettel ügölgött szememben. Lopva ránéztem Irénkére. Nem fordult el, nem sűtötte le a szemét — viszonozta az ismeretlen fiatalember pillantását.

Legközelebb, amikor megint szembejött velünk, Irénke csak úgy mellékesen megkérdezte: nem ismerem-e azt a szürkefelöltős fiatalembert.

*De most már sok a seb, a sírás,
a vér befolyta a ruhámat.
— Ó, kötőd be a sebeimet,
hogy szűnjék meg a bú, a bánat.*

*Nem hoztam mást magammal innét,
csak búcsúcsókodat s a könnyed,
s ezek, bármerre menjek, mindig
nagy szeretettel rámköszönnek.*

*Most visszahoztak az öledbe
anyaszíveden megpihenni.
Altass, ringass el Édesasszony,
hogy ne fájjon már semmi-semmi.*

Ugy esett ez a kérdés, mintha valaki durván szívenütött volna. De nem mutattam semmit fájdalomból. En is mindennapi hangon feleltem: Nem ismerem.

Azután egyszer fönnjártam a törvényszéken. A folyosón beszélgettem egyik volt iskoltársammal, aki most ügyvédhajtáskodik. Amint beszélgetünk, hát odaköszön barátomhoz valaki. Ránéztem, azonnal megismertem: a szürke felöltős fiatalember volt. Kérészemre barátom bemutatott egymásnak bennünket. Nem felejtettem el nevét. Így mondta: dr Fábán Géza.

Azután sokszor találkoztam vele, igaz, hogy én kerestem a találkozást. Megtudtam, hogy nőlen és hogy jólmenő ügyvédi irodája van. Olyan beszélgető viszonyba kerültünk.

Irénke a korzón észrevette, hogy ismerem a szürkefelöltöst. Persze, mert köszöntöttük egymást. — Feltűnt nekem, hogy most már nem kérdezősködik az ismeretlen után.

Tegnapelőtt este volt a tisztviselők bálja. Elmentünk Irénkével és többnyire együtt táncoltunk. Egyszer csak észrevettem tánc közben, hogy Irénke figyel valakit. Követtem tekintetét — és láttam, hogy az én új ismerősöm, dr Fábán Géza az, akire akkor néz, amikor velem táncol. — Szűnet következett. Kimentem a borozóba és „véletlenül“ Fábán ügyvéd ur mellé kerültem. Üdvözlöttük egymást. Beszélgettünk. Végül tréfásan magammal vittem.

— Jöjjön, bemutatom egy szép kis lánynak. És odavezettem Irénkéhez. Figyeltem őket. Nagyon egybekapcsolódott tekintetük és a két kéz a szokottnál hosszabban szorította egymást. Eddig van Zolikám. Nézd én összehoztam

Egy híres párizsi ház története

Irtta: Castano-Köszeghy Marianne

Rue Cortot, 12. szám. Montmartre, az egykor tarkán csillogó Montmartre, mely elkopott romantikájával ma holnap már csak a háború-előtti Párizs ködbevesző legendája marad, — egyre temeti emlékeit.

Emlék, fantasztikus és ragyogó, — egy színes múlt változatos eseményeiben gazdag: ilyen ez a tizenkettes szám a hegyre néző rue Cortot keskeny síkatorában. Külseje csak olyan, mint a környék többi ócska házáé; piszkoszürke falai, salétromfoltjaival, a repedt ablakokon azárado fehéremével. Parányi kertre nyílik az ódon kapu, elszáradt bokrok suttognak régi gazdáikról.

Halálra ítélték ezt a házat és nemsokára kézművesek csakányai rombolják le örökre Párizs híres művészeinek az egykori hajlékát. Műtermek állottak itt, olyan nagyságok műtermei, akiknek neve ma fogalom. Renoir is lakott itt 1875-ben. Puccini Bohémeinek könnyes és mégis ragyogó nyomorúságában éltek és küzdöttek itt egykor Suzanne Valdon, Utrillo és Raoul Dufy. Azóta a fény magasságába emelkedett mindegyik a kezdet ismeretlenségéből, fiatalságuknak legszebb emlékei azonban itt maradtak. Ezek az emlékek néznek vissza ma is az ócska falakról, — Utrillo játékos kedvének groteszk maradványai. Már az udvarban is a legkülönbözőbb stílusban összetakolt építmények merednek kaján grimaszal a belépőre. A festők addig furtak-faragtak saját szakállukra az amugy is girb-gurba épületen, hogy ma már a ház hajdani építészé sem ismerne rá.

1.

E montmartrei magaslatokról indult el jó ötvenegyházy évvel ezelőtt az a forradalmi áramlat, amely az elavult akadémikus rendszert fittyet hányva, azóta bejárta az egész világot. A szabadok, a függetlenek, dadaisták és kubisták éppúgy lettek otthonra e műtermeknek keresztelt vén hodályokban, mint széleségek politikai elvek első hirdetői. Bonnot és hívei, forradalmárok és anarchisták kedvence rejtekhegyé vált egyidőben a rue Cortot 12., azonban a változatos kedvéért ismert íróemberek, Léon Bloy és Antoine is ezekben lészték az ihletet a piktorok társaságában.

Valóban, a sora már születésétől kezdve különleges nimbuszal jegyezte meg ezt a házat. Első tulajdonosa, a hajdani Párizs egyik érdekesebb személyisége, Molière színészgárdájának híres komédiása volt — a „sieur“ Claude Raze, művésznevén: sieur de Rosimond. Egykori feljegyzések szerint 5500 lívrest fizetett 1680. június 15-én, amikor birtokába vette a montmartrei házat. Legelő dólga volt, hogy az udvarban még egy külön vityilót építtetett magának. — ez

őket. Nagyon szeretem Irénkét, de nem akarok boldogságának akadályozója lenni. Aztán hol van az én szerény fizetésem a Fábian ügyvéd irodájának jövedelme mögött?

Zoli! Hidd el, nagyon fáj a szívem. Nem is igen táncoltam azután Irénkével és azóta rikámban is járok hozzájuk. Laesan majd megszűnik közöttünk minden.

Ugy-e jól tettem? Hízen ugysem szeret már engem, hanem azt a másikat.

Ólele szerető barátod: Árpád.

(Irénke levele — Icahoz.)

Aranyos Cicuskám,

Jaj, azt sem tudom, hol kezdjem, annyi nivalóm van számodra.

Te Cica! — Olyan boldog vagyok, majd ki ugrom a bőrömből. Te! Megtudtam, hogy Árpád szeret.

Tudod te, hiszen irtam róla, hogy milyen undok fiú. Két éve ismerjük már egymást és én két éve ugy szeretem, mint senkit ezen a világon...

És képzeld, ez az Árpád mindenről beszélt már nekem az égvilágon, de soha egy szóval vagy halvány célzással sem adta tudtomra, hogy szeret-e, vagy csak azért jár hozzánk, hogy agyonüsse idejét.

Elhatároztam, hogy ennek végére járok. Figyelj csak ide, mit csináltam. — Kinéztem magamnak a korzón egy fiatalembert — nagyon ügyeltem arra is, hogy Árpá is észrevegye. Esténként azután, akármennyire nehezemre esett, mindig alaposan a szemébe néztem „legújabb szerelmeknek“. Jaj te Ica, nem is képzeld, hogy fáj

az a rész, ahol később „a spanyolok“ ütöttek tanyát. Viszont, az is kitűnik a régi iratokból, hogy a színész később a rue Mazarinon levő Hotel des Comédiens-be költözött, ami nem zárta ki, hogy ingatlanát továbbra is kitűnő üzletember módjára kezelje. Erről a hajdani Montmartre irattárában talált árták is tanuskodnak. — Megsárgult pergamenek bizonyítják, hogy milyen csinos summát, 163 lívrest vágott zsebre lakbér fejében a sieur Rosimond 1684-ben, egyik renitens lakójától, — Cadiou asszonyságtól!

2.

Furcsa bogaraik vannak néha az olyanfajta hírességeknél, mint Utrillo mester és családja. A bejárat boltívéből egyszerre két görbe kis torony meredez az idegenre, mint elvarázsolt várkastélyok rozoga maradványa. — Több ihlet! — így remélte valószínűleg Utrillo és ezentul toronyába zárkozva festette műveit. A jobboldalon a portás tanyázott, míg a baloldali toronyban volt az Utrillo familia műterme. Az ablakból káprázatos panoráma nyílt az északi Párizsra, el egészen a Montmorency-i dombokig. Hányszor állították fel festőállványait Suzanne Valodon és Utrillo e nagyzerű ablak előtt.

Bizarr egy műterem! Mintha már a szabad égben tebegne az egész helyiség. Hogy azonban teljes tavlatban festhesse meg a tájat, bőszen egy, az ablak elé tolt székre állva pingált a művész.

Ennek a csakuzyan érdekes háznak lezáró bérője különben egy kis szabó volt. Az első azonban nem sokáig jelképezte a rue Cortot 12. számot: a szabó után Emile Bernard költözött be, akinek benső barátja volt Van Gogh és Gauguin. A modern művészet e két atyamestere gyakran járogatott el a Bernard által rendezett „Észtétikai megújulás“ estélyeire, — ezek az estélyek azonban némelykor tulságosan elv-n hangulathatn végződtek, zajos veredésekkel és fejrevezdösött tányérokkal tarkítva.

1910-ben Emile Bernard átadta a lakást egy ujdonsült házaspárnak. Művészberek a legjavából, az asszony ismert és híres név már akkor is a festők világában. Suzanne Valodon évek óta élt együtt kollégájával, Moussie festővel és huszonhét éves fiával, akit Maurice Utrillo néven egész Montmartre jól ismert. Egy kis baj lett egész Montmartre, mivelhogy Valodon asszony egy szép napon, kikönyökölvén az ablakon, meglátta és megszerette André Urtter, egy másik festőt, amint éppen pudlikutyáit sétáltatta az utca közeleiben. Ugy látszik, ezuttal kölcsönös volt a „coup de foudre“, mert a művész azon módon faképnél hagyta régi szerelmét, hogy törvényes házasságra lépjen a fekete uszkárok gazdájával.

Az elmúlt évben halt meg ez az érdekes ass-

a szívem! De hiába, a szindarabot végig kellett játszani. Még meg is kérdeztem Árpitól, hogy nem ismeri-e azt a fiatalembert... Akkor még nem ismerté, de nemsokára láttam, hogy már köszönnek egymásnak.

És hallgass csak ide! Tegnapelőtt a tisztviselőhöz ott voltak mindketten. Most még feltűnőbbben kimutattam „érdeklődésemet“. És tudod mit csinált Árpit? Fogadni mernék, nem hiszed meg? Odahozta és bemutatta nekem azt a fiatalembert, akivel én „megcsaltam“. Valami doktor vagy mi a csoda. Nem is figyeltem a nevére. Arra ügyeltem inkább, hogy egy pillanattal tovább szorítsam a kezét... És közben szivdobogva figyeltem Árpit.

Te Ica! Valószággal elsápadt Árpád. Nem szól egy szót sem, nem akart zavarni. Alig táncolt velem azután. Azt hiszed tudtam tovább mulatni? Mind azon keseregtem magamban, hogy minek is vittem ennyire az egész dolgot... Szegény Árpád úgy lógatta a fejét, mint egy párjavesztett búgerlice.

Ica! Tudod, hogy miattam bueult! — Te, hát akkor szerető!

Jaj, olyan boldog vagyok és most csak azon gondolkodom, hogy hogyan kellene tudtára adnom, hogy azt a simaképu doktort nemhogy szeretném, de egyenesen utálok. Mert Árpá már kezd örökharagosit játszani.

Adj egy jó tanácsot Aranyom!

Milliószor csókol a te: Irénké.

Es Ica, mint jó barátóhoz illik: postafordul-tával elküldte Irénke levelét — Árpádnak.

Magastörzsű rózsáink, szőlőoltványaink kifogytak.

Bokorrózsák

a legmodernebb fajokban még elegendő mennyiségben kaphatók.

Minden egyéb árjegyzékünk szerint, melyet kívánatra díjtalanul megküldünk.

Ambrosi, Fischer & Co.
Aiad, Jud. Alba

szony és párisi művészkörök épp a közeljövőben egy emlékkiállításra készülnek bemutatni összegyűjtött műveit.

A műteremben ma is minden ugy maradt, mint Utrillo idejében. Jellegzetes montmartrei interieur. Jobbra spanyolfal: itt az ebédő. Balra egy karosszék mögött széles heverő — ez a hálószoba. Amott egy másik spanyolfal jelzi Utrillo magánlakoztalyát. Itt is minden ugy van ma is, ahogy Utrillo 1925-ben hátrahagyta, kivéve az ágyat, ahol most egy csomó láda és poros lom busul. A falon, mint groteszk emlék, tombol az utrilloi fantázia. — nagy, jöltáplát, pocakos asszonyi karaván. A festő csak ugy, a maga mulatságára népesítette be nem egészen dísztingvált hölgytipusaival az ócska falakat. Viszont ugyane falon, nagy eszetvonásokkal, ugyanazon Utrillo mennydörgi felénk:

Vade retro satanas!

Miért irta ezt, senki sem tudja.

3.

Más, érdekes atelier is van ám a házban, amelyben Friesz, a modern francia piktura egyik jellegzetes alakja és Raoul Dufy tanyázott. Maga a nyugalom azonban sosem lett itt tnyát. Ektelen láрма, felborított székek zuhanása adta tudtára a lakóknak, hogy ugra itt járt Dufy szép barátóje, a hírhedt Claudine...

Poulbot és Galanis, a rézmetsző is lakott itt rövid ideig. A közeli Lapin Agile, a régi Montmartre híres kocsmájának törzsvendégei jól ismerték e házat és érdekesen írja le André Warmerdek e házat és érdekesen írja le André Warmerdek, „Az ifju francia festészet bölcsője“ című visszaemlékezésében a lakók életét, kik között, feljegyzi Léon Bloy és Antoine nevét is. A névsor teljessége kedvéért fel kell még említeni a ház legutolsó lakóját is, a derék Savinien Laporte majsztert, aki hivatalosan a cipész mesterségét űzte. Ugy látszik azonban, e foglalkozás azért elég szabad időt hagyott neki, mert a mu-zsákkal szintén nagy lelkesedéssel foglalkozott. Verseket irt.

4.

Csak hogy még mindig nem vagyunk készen. A ház vegyes lakossága, mint külön fűszeres csemegét, időnként anarchista vendégeket is kapott izlettől. Az udvar végéhez lapítva, egymelletes tákolmány zavarja meg az északi Párizs ragyogó perspektíváját, mely ma törött ablakával, rozoga tetőzetével aligha idézi olyan nagyságok emlékét, mint voltak egykori lakói, a spanyol festők: Zuloaga, Paco di Rio és gyakori látogatójuk — Pablo Casale! Eredetileg itt tanított az első háziur, a „sieur“ Rosimond. Ez a művészgárda egészen egyéni színezetű estélyeket rendezett, melyek azonban rendszerint olyan zenehónával végződtek, hogy először a Cerberus szerepét játszó házmeister, majd a rendő megjelentése vetett véget a lángelmék forrongásának.

Valóban, egész Montmartre lüktető szellemi áramlatok színhelye volt ezidőtájtban és ez tezi könnyebben megérthetővé, miért találtak itt olyan kitűnő rejtekhelyre a tulságosan jól ismert Bonnet gárda forradalmár tagjai. Maga Almereyda is hónapokon át élhetett itt meghujva, anélkül, hogy ráakadtak volna a különben oly éber párizsi rendőrség kémei.

5.

Lebontásra ítélték hát a rue Cortot vén házat és egy darab mult távozik el vele. El fog tűnni a kert is, furcsa kis földdarabka, furcsa és bolondos játékszere egy eredeti művészasszony, Suzanne Valodon kertészkedési eszesélyészony, Utrillo bizarr ötleteinek. Eltűnik a kert, el a ház és eltávozik velük egy darab ós-Párizs: estélyek, ambíciók, eszenvedélyek sorsterhes emléke.

Asszonyok dolga

Az angol királyné és a divat

— Fehér az angol női divatszín —

London, április hó. Az angol ipari vásár, a gazdasági és társadalmi élet nagy eseménye irányt szokott szabni a szigetországban a női öltözködés divatjának is. Az idén a kiállítás megnyitására részt vett az angol királyné, aki különös érdeklődéssel járta végig azokat a csarnokokat, amelyekben az angol szövőipar és női ruhakészítő cégek állították ki legújabb modelljeiket. A királyné maga is sokat vásárolt családja részére s azokból a megjegyzésekből, amelyeket vásárlás közben a gyárak képviselői előtt tett, kifejezésre jutott a színekben és formákban való ízlése, amelyet természetesen az egész angol hölgyközönség irányadóan tart magára nézve.

A királyné kedvence színe a fehér. „Szépek a halvány színek is — mondotta több ízben a kiállításán —, de kerülni kell az élénk színeket, amilyenek a piros és a kék, már csak azért is, mert ezek ütköznek az egyenruhák színeivel.”

Egy ir vászongyár pavillonjánál megcsodálta a remekül szabott vászonruhákat. Ott volt az ő koronázási ruhájának a modellje is halvány smaragd zöld selyemdiszítéssel. Aztán olyan ruhákat mutattak be, amilyeneket udvari fogadásnál viselhetnek az angol arisztokrácia fiatal hölgytagjai, akiknek most lesz első szereplésük az udvarnál. A legtöbb ruha tiszta fehér anyagból készült, emeltet az üst, szürke és arany színű toalettet is bemutatottak. Hosszu uszálya volt mindegyiknek.

— Nagyon szépek — mondotta a királyné — és az alkalomnak teljesen megfelelőek.

Nagyon tetszett a királynének a divatnak az az újítása is, amely megengedi, hogy a divat terén hosszabb legyen a felsőnél. Ez persze nagyon ízlésesen van megoldva, úgy hogy tulajdonképpen egyenes folytatásnak látszik a felsőszoknya szegélye alatt.

Tavaszi divatapróságok

A régi időkben virágvasárnapon és a húsvéti ünnepek alatt mutatták be a tavaszi divatapróságokat. A lányok házáknál is hetekkel húsvét előtt megindult a lázas munka, hogy a két ünnepnapon: korzón, társaságban, otthon új, vagy újja varázsolt öltözetekben jelenhessen meg a család személfénye: a fiatal leány.

A polgári osztály női most kissé szűkebbre kénytelenek szorítani ezeket a tavaszi előkészületeket, de ügyes kézzel, kevés költséggel is szép tavaszi ruhák készíthetők. Az alábbi „divatmorszákból” néhány apróságról írunk, amik között található nő olvasóink maguknak megfelelőket is, de — sok olyan divatfurbaságot, amiken a legjobb szelíd nevetéssel napirendre térni:

Nagyon sok nyakkendőszelvényből készült délutáni kosztümöt látunk a tavaszi kollekciókban. Mindenféle színűt, nagyon gyakran galambszürkét. A szoknya glóknis, a kabátka rövidujjas, nyaknál kis keskeny, habos szabó díszíti.

A kesztyűk világosak lesznek, — fehérek, vagy a tavaszi virágok színeiben fognak pompázni: lila, sápadt-sárga, fáradt rózsaszín, halvány türkiz, beige, mauve.

A legújabb retikül-garnitúra: fekete lakk püdertartóra öt kis vörös szív van apró aranykarikákkal ráerősítve, olyan elrendezésben, mint a francia kártyán a coeur ötös. Ugyanígyen kis szív lobbólódik a fekete lakk szájrózsák is.

Párizsban már nem tudják, mit tegyenek, hogy azt a hallatlan luxust szolgálják, amely az idén még talán fokozottab mértékben kerítette hatalmába a hölgytársadalmat, mint más években. Bébi-kalapszerű, áll alatt kötődő kalapot kreálnak újabban (vagy már viselője is). A kis főkötőnek nincsen, csak karimája, a tarkó és a fejbűb egy része szabadon marad. Na már most: a kalap elálló, ovális szélén gyöngyök (igaz, hogy „csak” tenyésztett gyöngyök) sorakoznak szorosan egymás mellé. Igen praktikus, — mondják a kalaposok, — mert ha megúntuk a kalapot, a gyöngydiszítéssel még mindig lehet nyaklánc. Hát igen, persze, hogy praktikus annak, aki meg tudja venni ezt a kalapot.

Láttunk kucsmaszerű kalapot, amely olyan benyomást kelt, mintha asztragan-prém-ből volna, pedig dehogy! Sok-sok egymás mellé varrt fekete selyemmasnicska alkotja. A masnik matyi és merev selyemszalagból kötődtek.

Visszatér az óriási fülbevalók divatja. Párizsban a nők (persze, csak azok, akiknek minden megadatott), vállalt verdeső, kisebb szőlőfürt nagyságu, briliáns és egyéb drágakövekből való fülbevalókat viselnek este.

Most pedig, ez után a sok luxusolmi után, egy jó gyakorlati tanácsot! Van térlől maradt, hosszúujjú délutáni ruhánk, strassz, vagy egyéb téli gombokkal és díszítéssel? Biztosan van és biztosan szívesen vennénk, ha átváltoznék friss, vidám kis tavaszi holmivá. Ha igen, úgy — újját levágni, az alját, — ha hosszú, — rövidebbre venni, strassz, ezüst vagy aranygombokat le, mindezek helyébe fehér, csipkézett szelű madeiragallert a nyakra, ugyanígyen mansetteket a rövid ujra, egy jó fekete-fehér antilop-övet, — és kész a koraviaszi, nagyon divatos délutáni ruha.

Egészen új hatása ez a kis sportszerű, délutáni ruhácska, amelyik főképp karcsutermetű, fiatalabb nők számára nagyon csinos, elegáns viselet. Piros-zöld-sárga kockás szoknyája sűrű, égetett plüsszéből van berakva és sötétkék ingbluzzal, ugyanolyan színű lakk-övtel, piros, vagy sárga, sötétkék szalaggal díszített kalappal, kesztyűvel és cipővel nagyon elegáns!

Itt a piros tojás!

A konyha körül

Porhanyós tészta. Félkiló vajot, félkiló cukrot, hat tojásárgáját, egy citromnak a levét és a héját, fél liter tejsajt egy kiló liszttel jól össze gyúrjuk. Tepsibe megsütjük. Gyümölcszettel megkenve tálaljuk.

Nizzai szelet. 20 deka csokoládét, 20 deka cukrot, 12 deka vajot, 5 deka lisztet összevegyítünk és lassan hozzáadunk négy egész tojást. Végül belekeverünk még fél csomag sütőport és 8 deka darált diót. Tepsibe öntjük és lassan tűzzel megsütjük. Ha kihűlt, hosszú szeletekre vágva tálaljuk.

Terézia-kifli. 7 deka cukrot, 28 deka lisztet, 26 deka vajot, 3 és fél deka finomra vagdalt mandulát két tojásárgájával gyorsan eldolgozunk. Gyűrőtáblán kis kifliket formálunk belőle, izzel megtöltjük, tojásárgájával megkenjük és cukrozott mandulával behintve meleg sütőben sütjük.

Csokoládészelet. 14 deka cukrot elkeverünk hat tojásárgájával, hozzáadunk egy szelet reszelt csokoládét, 20 szem finomra őrölt kávé, 14 deka őrölt mandulát és végül hat tojás habját. Hosszúcs formában sütjük, ha kihűlt, kétvégigjuk és a következő krémmel töltjük: 15 deka vajot habosra keverünk öt szelet megpuhított csokoládéval, két evőkanál cukorral. Hozzáadunk két egész tojást és vizgőzben sűrűre főzzük. A tészta tejét is megkenjük és behintjük reszelt mandulával.

Tirolai kenyér. Három egész tojást elkeverünk 14 deka porcukorral, 14 deka törött mandulával, öt evőkanál zsemlyemorzsával, kevés citromhéjjal, fahéjjal és szegfűszeggel. Félgömbölyű formában kisütjük és ha kihűlt, apró szeletekre felvágjuk.

Mandulatorta. 25 deka porcukrot elkeverünk nyolc tojásárgájával, 25 deka finomra őrölt mandulával és félrudd összetört vaníliával. Végül hozzáadjuk a nyolc tojás kemény habját és tortaformában kisütjük. Krémmel, vagy gyümölcszettel töltjük.

Turós Duzma: Tizenöt deka tehéntúrót szitán áttörünk, hozzákeverünk egy csöppnyi szacharin-oldatot, 1 és fél deci tejszint, 6 tojásárgát és vajjal kikent formába öntve, vízfürdőben, azaz gőzön lassan addig pároljuk, amíg az anyag megalvad, megkocsonyásodik. Aztán formával együtt hideg helyre állítjuk, ahol magától megkeményedik. Mielőtt azonban teljesen ki-megkeményednek, még langyos állapotban kiborítjuk a formából és úgy tesszük vissza a jégre.

Házi cukrászat. Cukorperec: 6 deka porcukrot, 6 deka lehéjalt, megőrölt fehér mandulabél, 4 deka lisztet, 1 citrom reszelt héját 1 tojással a nyújtótáblán addig gyurunk, míg a kezünkről leválik. Ekkor sodrott pereckéket formálunk belőle, tojásfehérjével megkenve, kristálycukorral behintjük. Pirosra is megfőzhetjük.

A GYERMEK

ROVATVEZETŐ: HORVÁTH ÁRPADNE

A nyulacska hálája

Közeledett a húsvét. Már mindenütt észre lehetett venni a tavaszt. A fák kizöldültek az erdőben, az ibolya vidáman tekintett ki zöld fátyolából és felemelte fejét az aranyos nap-sugár felé. Mancika az erdő szélén sétált, mikor az egyik bokorból keserves hang ütötte meg a fülét. Odament és egy nyuszkát pillantott meg; szegénykének a lába csapdába szorult és hiába erőlködött, nem tudta azt onnan kihúzni. A nyulacska megszólította Mancikát:

— Kedves kis leány! Segíts rajtam! Én az öreg húsvéti nyúl vagyok, én szállítom a gyermekeknek a húsvéti tojást. Ha ki nem szabadulok, bizony anélkül maradnak a gyermekek. Segíts ki! Meghálálom a jószágodat!

Mancika kinyitotta a csapdát s a nyulacska nagy hálálkodások közt eltávozott. Mancika hazament. Mosolygott magában, hogy: ugyan mi jót tehet neki egy nyulacska?

Ezalatt az öreg húsvéti nyúl gyermekei, Nyiszi és Nyuszi, elindultak tojásért. Kaptak is tyúkanyótól és vidáman vitték hazafelé. Otthon aztán megkezdődött a nagy munka. Soha még olyan szép tojásokat nem festettek, mint most! Az egyik piros volt, a másik pettyes, a harmadik tarka; voltak mindenféle színűek, sőt olyanok is, amelyekről nyuszik és csibék kändikáltak elő.

Elérkezett húsvét éjszakája. Nyúlápó és családja elindultak Mancikáék lakása felé. Nagy kosarakat vittek, amelyek tele voltak tojással. Nyúlápó hatalmas cukortojást görgetett maga előtt, amely tele volt cukorral, csokolá-

déval, cukros dióval és még sok más jóval. A kertben fűből fészket csináltak és beletették a tojásokat, azután nesztelenül eltávoztak.

Reggel, mikor Mancika kiment a kertbe, a homokos úton különös nyomokat vett észre. Elindult a nyomok után és elérkezett a bokorhoz. Felsikoltott örömeiben, mikor a sok szép ajándékot meglátta. Alig győzte behordani és anyukájának megmutatni. Így hálálta meg az öreg Nyúlápó Mancikának, hogy kiszabadította őt a csapdából.

Ertsey Gabika.

HUSVÉT

A föld alól kibujt fűszálak
A rügyfakasztó száraz ág
A szellők, — melyek szerte szállnak —
A milliónyi kis virág —
A jégpáncéltól megszabadult
hegyi patak megmozdulása
A természet megújulása,
Mind azt harsogja — mind azt sugja:
Az Ur feltámadt!... Alleluja!

Ezer zúgó harang ércnyelve
A földkereken szerteszét —
zúgja-bongja — életre kelve
A szép, magasztos, szent ígét...
S véltök, milliók ajkairól
a lélek szent megújulása,
hangzik — a hála ujjongása, —
Mint harsogja — amint sugja:
Az Ur feltámadt!... Alleluja!

F. S.

Egyszer egy tyúkocska mit gondolt magában?

Elhatározta, hogy elmegy Nyúlányóhoz és megtanulja tőle a tojásfestést, hogy ő is vihesse a gyermekeknek húsvétkor szép, színes tojást. Nekikészülődött a nagy útnak. Előkereste kis zöld puttonyát, telerakta tojással és fölvette a hátára. Kis rózsaszín kalapját is felkötötte a fejére, félreapta egy kicsit, hogy divatos legyen és kiosont a tyúkuvarból.

Vidáman kukkantott be Nyúlányóhoz, aki Nyúlápóval együtt éppen tojásfestéshez készülődött. Volt nagy sürgés-forgás! A kis nyuszik mind ott segédkeztek. Egyik a lálat mosta, a másik a festéket keverte, a harmadik vizet hozott, a negyedik az ecsetet tisztogatta, de a tojáshoz egyik sem mert nyúlni, csak nézték, hogy dolgoznak a nagyok. A kis tyúknak nagyon tetszett a sok szép piros tojás, kérte Nyúlányót, hogy ő is hadd próbálja meg a festést. Nyúlányó megengedte, de nagyon ügyetlenül dolgozott; ha egy tojást fölve, azt össze-
is törté.

— Na, már csak jobb lesz, — mondta Nyúlápó, — ha reánk bízod ezt a munkát. De most még nem igen sok a megrendelésünk, előbb azokat kell elintéznünk. Menj most haza és három hét múlva hozd vissza a tojásokat, addig azonban jól vigyázz rájuk, mert a róka, görény, sőt még a kutyák is, elhordják azokat. Idő van még bőven! Tehát okvetlenül visszavárunk!

A tyúkocska gondokba merülten érkezett haza. Hova rejtsé el ezektől a gonosz rablóktól a gyönyörű tojásokat? Le nem tette a világért sem a kis puttonyát a hátáról, elindult rejtekhelyet keresni. Végre egy szénaboglyában addig kapargált, amíg jókora rés keletkezett. Szépen elegyengedte a helyet, odahúzott egy szőcskát és behordta a tojásokat. — Még így sem bírom abban, hogy meg nem találják, — kotyog-

ta; — legjobb lesz, ha reájuk ülök, így be lesznek takarva, nem látszanak! Majd csak eltelik ez a három hét! Födolog, hogy meg legyenek! — Még enni is csak pár percre szaladt ki, őrizte hűsége a tojásokat.

Pontosan azon a napon, amikor a három hét letelt, útnak akart indulni újra, de igen különös dolog történt. A tojásokból hangok hallatszottak, gyöngy, vékony hangozkák, föl-pattantak a tojáshéjak és kicsi csirkek bújtak ki belőlük. A tyúkocska odavolt a csodálkozástól, meg is ijedt, kotkodácsolt, csipegett, amire a picinyek visszafeleltek. No, volt most örömi! Megértette, hogy önfeláldozó, türelmes szeretete életrekelte ezeket a csöpp fiókákat. Boldogan nevelte és büszkén vitte őket húsvétkor a gyermekeknek bemutatni.

Kiszely Ágneska.

A Gyermekrovat postája

Ertsey Gabi. Csakhogy újra egészséges vagy! Szívvel üdvözöllek és várlak. A kis mese jó. — Ertsey Attila. Örülök, hogy megszeretted a rovatot. Remélem szorgalmasan beküldöd ezután is a megfejtéseket. — Klein Lórika. Nagyon szépen haladsz Lórikám! Csak tovább! — Horváth Erzsike. Olyan szépen, pontosan írsz, hogy öröm látni! — Szolga Klára. Rejtvényeket várok! — Thiesz Mária. Szeretettel sorozlak be a megfejtők közé. — Hanák Sándor. Való igaz, hogy „kedvenceim” vagy — ha tovább is hűséges maradsz! Kívánom, hogy kedvezzen a szerencse — és tiéd legyen a jutalomkönyv! — Kiszely Margit és Erzsébet. Remélem mind jól vagytok — megkaptam ma a levelet, köszönöm a jókívánásokat. Szeretettel ölellek. — K. M. Manóder. Félek, hogy neked a nyuszit zöld tojást viszi! — Schöffmann Mária. Nagymama mondta, hogy irtál nekem! Augusztus óta nem kaptam tőled semmit! Ölellek, köszönöm, ha írsz! — Mária. Mindannyitoknak boldog ünneplést kíván szeretettel. Adólc néni

Gyerekek!

A ti számotokra van a Jézuskának egy szép, igaz, húsvéti története. Ha leültök csöndben a lábaitokhoz és nagyon figyeltek, elfogja mondani nektek.

Egy báránykáról szól ez az igaz történet, aki nagyon boldog volt, vidám és hófehér. De ez a bárányka nem engedelmeskedett. Elkóborolt messzire, beszennyezte szép fehér gyapjacskaát. Nem is kedvelték többé úgy, mint azelőtt. Csak a jó Pásztor szerette változatlanul tovább. Elment utána, mindent megtett érte ami csak kitellett szerető szívétől és ez nagyon-nagyon is sok volt!

Amikor visszatért, őt mély, fájó seb volt a testén. A két kezén, a két lábán és a szíve helyén. Mindenütt, ahol ezek a sebek fénylettek, forrás fakadt omló vérből. Ebben a forrásban mosta meg a jó Pásztor a báránykáját. Az tiszta és hófehér lett megint. És mindenki újra megszerette.

Ez a bárányka, — akiről a történet szól — ti vagytok édes gyerekek... Értettek is annyit — de annyit szenvedett az Ur Jézus. M. M.

FEJTŐRŐ

PÓTLÓREJTVÉNY

—árom, —borka, —ándor, —áros, —va, —avas,
—ánkos, —lak, —ári, —dám, —ajna, —ápol,
—li, —éter.

A helyesen kitöltött kezdőbetűk egy ünnepnap nevét adják.

EGY SZÓ KERESTETIK

Megenyhült a lég, vidul a határ
S te újra itt vagy, jó golya madár
Az ócska fészket meg-megigazgatod,
Hogy ott kikölthess pelyhes magzatod.

A fenti versszakban egy fölösleges szó van — melyik az?

BETŰREJTVÉNY

baráti

SZÁMTANI FELADVÁNY

Mennyi 2,864.952 kétszeresének a fele?

TREFÁS KÉRDÉSEK:

Milyen moly bútor?
Milyen ló van a szobában?
Milyen számmal dolgozunk?
Milyen bor jelent színt?
Megfejtési határidő: április 25.

A Gyermekrovat február 26. számában közzölt rejtvények megfejtése:

Keverem-kavarom:

Petőfi Sándor, Arany János, Benedek Elek, Pakocs Károly, Tompa Mihály.

Betűrejtvények:

Éjféli, Péntek.

Trefás kérdések

1. Ha az egy liba — száz liba felé szalad.
2. Mind a kettőt fel kell húzni.

Megfejtették: Szolga Klára, Horváth Erzsike, Kiszely Margit, Kiszely Erzsébet, Handl Indka, Vámos Eva, Szabó Valika, Klein Lórika, Hanák Sándor, Ertsey Gabi, Ertsey Attila, Thiesz Mária, Schey Lulu, László Ildikó, Millye Ibi, Lőrincz Böske, Juhász Ilonka, Kis Nuszi, Csicsár Rózeika, Szabó Erzsike.

A jutalomkönyvet Ertsey Gabi nyerte. Elküldöttük.

Tengeri húsvét

Írta: Révay Géza

Tíz esztendő úgy kiesett az életéből, hogy néha, ha nekiült mesélni — morzsolgatni régi emlékek hulló szeméit... csak huzogatta a bajusza szélét, elmatatott sapkája kopott ellenzőjén —, de eszébe nem jutott semmi arról a tíz esztendőről.

Pedig sok embernek az a tíz év világokat átérő mesefonala... 1914—1924!

Ha kérdeztem, hogy háboruba volt-e — bólintott, hogy igen... lövöldözött, forgatta a szuronyt erre-arra... igen... kiabált is néha. Az anyja? Apja? Odahagyta őket, azok talán még most is ott turják a földet az Ural mellett... ő eljött... vitték... szenvedett de, hogy miért?

Ezerkilencszázhuszonhatban jött föl a hajókra. Nansen-passzusában alig egy-két adat, tapogatózó számok, kérdőjeles helységnevek, meg a neve... Csiorgio Csiorgieff!

Csuf gabonásbárka volt az a hajó, idomtalan uszó hombár, elsavanyodott, kopott lelki emberek lézengtek rajta — harminchárman.

Az én oroszom boldog volt, hogy dolgozhatott, pusztította a tanulatlan szakács rémes kotyvalékait és néha mélyről felbugó hangon dudolt is valamit. Csak éppen, hogy mosolyogni nem látta senki. Evéskor levette a sapkáját, rossz időben sokszor keresztet vetett és ujnyi szöggel repedezett kis kazáni Szűz-képet szegelt ágya fölé.

Háboruk, fogolytáborok, fertőtlenítők és mérföldek sokaságán át mindig megmentett egyetlen vagyona — egy Szűz Mária-kép.

Ebben még semmi csoda sincsen. Az a tengeren kóborló nemzetközi férőhadserg, amelyik hajóra kényszerült, épp olyan, mint millió társan a szárazon. Csak talán valamicskével babonásabb, rosszabb felületesség, durvaságuk kényszerű máz, leperreg róluk az első vidám, szíves, szeretetteljes szóra.

Csiorgio tökéletes tengerész lett két esztendő alatt. Pénzét mindig elköltötte, ruhája soh'sem volt, kikötőkben kimaradt és induláskor tétova mozdulattal nyult a lapát után, mert fűtő volt Csiorgio elfelejtettem megmondani.

Velem volt Csiorgio akkor is, mikor megkötöttem a harang nyelvét. Nagycsütörtökön.

Tengerészsokás, egy a sokezer közül. Soha senki nem felejt el. Olyan mint a szilveszteréji boldog harangverés, fülrepszó szirénázás, mint a köszöntés a tengeren, vagy mint amikor ismerős hajók felhúzzák egymásnak a TDL lobogókat — jó utat kívánva egymásnak.

Akik soha nem néznek naptárra, azok is meghökkennek, mikor váltáskor nem szólal meg a harang, csak szájról-szájra járja, hogy itt az idő... dél van vagy éjjel.

Csiorgiónak lejjebb horgadt a feje, mikor megnémult a harang és attól kezdve ő sem szólt, elüldögélt órákhoz a tűz előtt, ha etetni kellett a kazánt, nem csörömpölt olyan nagyon, mint máskor... beállt ő is a csendesek, a hallgatók közé.

Ez se csoda, csak csodálatos!

Csodálatos az a nagy-nagy csend, a nagy-hét három nagy napján.

Mintha csitítaná őket valaki. A szenvedélyek robbanó tüze fojtottan parázslak, elharapnak lendülő szitkokat, felemelt öklök hullanak le és szétnyílnak, mintha valakinek fehér ujjai simítanák szelíddé őket.

A tenger se mozdul. A hajó oldalát megmagskolja egy rakoncátlan hullám-gyerekek, aztán megint csend lesz.

Estére beborult. Se hold, se csillag. A víz is fekete volt, a hajó is, tompább a lámpák fénye és nehezebb a lelke minden teremtet léleknek.

Nagypéntek.

Ejszaka zengett az ég és fekete hullámokat dobált fel a tenger.

Es hallgatott a harang.

Csiorgio odaült mellém szombaton és rág-

ÉN
ANGLIA

a nemesség,
elegancia és
disztíngválság
hazája

Létezik valami különleges amely reányomja bélyegét mindenre, ami angol és a szépség, az előkelőség, az arisztokratikus benyomását kelti. Anglia völgyeinek és mezőinek pasztell tónusai, az angol otthon harmóniája, a nép szokásai, a tanubizonyosságai ennek. Old Sandal Water — csakis a vitorlással valódi — ugyanilyen előkelő. Hála a valódi santal, cédrus és egyéb exotikus fakivonatoknak és illatoknak, Old Sandal Water több az illatosított kölniviznél.

Old
Sandal
Water

LADY

CSAKIS EREDETI ÜVEGCSEKBE KAPHATÓ.

ta a pipáját, amelyben harmadnapja, hogy kihűlt a parázs.

— Ez húsvét egy-e? — kérdezte sokára.

Meglepődve fordulok hozzá.

— Az orosz húsvét máskor van — mondja magyarázóan, — milyen szép az nálunk!

Elgondolkozik.

— Te nem vótál soha arra? — kérdi.

— En, én nem, csak olvastam valahol, hogy gyertyát gyújtok olyankor, meg...

— Igen, azt is...

Késő délután az Angol csatornában járt a hajó.

Köröskörül rengeteg lámpa csillogott, a lassan ereszkedő sötétségben imbolygott, reszketett a sok fény és akkor...

Fényképpel egymagamban

Várlak,
kinyújtom a kezem
s nem talállok.

Nézlek,
mégis olyan üres
a kis fészek.

Hívlak
s te nem felelsz mégsem,
hogy itt vagy.

Sarka Lajos

Hat órakor volt a Feltámadás.

Elvágtam a zsinórt, a harang nyelve helyére billent, aprót koccantott az ércen és aztán előbb lassan, majd mind gyorsabban vertem a harangot.

Elöl a hajó orrán megszólalt a másik is, mélyebben, komolyabban, utána felujjongott a hajókürt és egyszer csak megzendült körülötünk a víz.

Szólt a sok kis apró harang, bugott, füttyült, vijjogott a hajókürtje.

Akkor láttam meg Csiorgiot a sötét hidon. Egyik kezében gyertyát tartott, másikkal óvta a libbenő lángot, belépett a kormányfülkébe és elém állott.

Az arca mélységesen meghatott. Csupa szelidség és jóság volt ez az arc. Fehéres-sárga fény ömlött el rajta.

— Krisztus feltámadott — mondta oroszul és megcsókolt.

Es abban a pillanatban valamelyik régen olvasott könyv lapjáról elfelejtett szavak indultak felém.

— Krisztus valóban feltámadott — zengett ajkamon az ismeretlen szó és megöleltem Csiorgiot, megcsókoltam szakállas arcát...

Csiorgio pedig mosolygott. Olyan boldog, gyerekes mosollyal, ahogyan csak hívők tudnak mosolyogni. Évek óta először!

Titokzatos Erő, Feltámadt Krisztus! Te sugtad akkor azokat a szavakat?!

Az első magyar találmányi verseny

Budapest, április hó.

Közel félszázados multra tekinthet vissza az a tevékenység, amelyet a magyar feltalálók érdekképviselőik megteremtése érdekében folytattak, míg végre a múlt évben a már öt éve fennálló „Magyar Feltalálók Országos Szövetsége” a Magyar Tudományos Akadémián tartott közgyűlésén valóra válthatta ezt a félszázados teremtő munkát.

Hosszu út vezetett ideig, amíg sikerült az illetékes hivatalos és nemhivatalos szerveket meggyőzni arról, hogy a magyar feltalálók és szabadalomtulajdonosok egységes, tervszerű, összefogó munkája kulturális tekintetből, mily hatalmas értéket reprezentál. Közismert tény, hogy a magyar feltalálói géniuszunknak nincs mit szégyenkeznie, a XX. században, a fejlődés korszakában ott állnak az élvonalban a magyar feltalálók. Mindenütt egyformán többé-kevésbé küzdelmes a feltaláló sorsa, de ezerszeresen tövises azoké a magyar feltalálóké, akik eddig minden támogatás nélkül, főleg anyagilag felvértezetlenül álltak a nagy világversenyben. Sehol sem találhattak támogatást, megértést, segítő kezet. Elvitathatatlanul igazság, hogy

az ipari államok feltalálói invenciói
által lettek naggyá.

A magyar köztudatban nem ébredtek ennek tudatára s egy-két szerencsés kivételtől eltekintve a legértékesebb magyar tehetségek áldozatos munkája foszlott semmivé.

A magyar feltalálók, legtöbbszörre vállve-regetve emlegetett és lemosolygott küzdelmére sikerült oly mértékben felhívni az összes illetékes bel- és külföldi fórumok figyelmét, hogy ezek előtt már a magyar feltalálóknek jogos presztízse van, amelyből logikusan folyik az a következtetés, hogy a magyar feltalálók végre az egész világ előtt abban az értékelésben szerepelhetnek, mint amilyenre kétségen-kívül predestináltak. Ma már ott tartanak a magyar feltalálók, hogy közel négyezer tagu érdekképviseléssel rendelkeznek.

A „Magyar Feltalálók Országos Szövetsége” célkitűzései szervesen illeszkednek bele a reformtörvényekbe. Bel- és külföldi találmányi kiállítások, többnyelven megjelenő szabadalmi folyóirat, kutató laboratóriumok és kísérleti műhelyek megteremtése, a nemzetközi „Szabadalmi Törsde” intézmény megalakítása, „Nemzetközi Szabadalmi Tudósítói Intézmény” megszervezése (Patent Service), a

világ minden részén saját expozitúrák felállítása, magyar szabadalmak piacának külföldi organizálása, részben mind olyan program-pontok, amelyekben máris jelentős eredmények mutatkoznak.

Hatalmas erkölcsi sikert és nemzetközi megbecsülést jelentett annak a fáradhatatlan munkásságnak, amely a magyar feltalálók érdekében folyik, most már szisztematikusan, hogy a 67 tagállamot magában foglaló „Feltalálók Eszperantó Világuniója” magyar kezdeményezésre és irányítással alakulhatott meg.

1936-ban a Budapesti Nemzetközi Vásáron rendezték meg a magyar feltalálók első hazai kiállításukat, míg ebben az esztendőben a magyar találmányok színvonalának emelésére és közérdekű problémák megoldására, a feltalálók erkölcsi és anyagi érdekeinek serkentésére az első hazai találmányi pályázatot írták ki. A pályázatnak hatalmas nemzetközi visszhangja támadt, mert a magyar rádió közlése folytán nemcsak a legjelentősebb hazai feltalálók jelentették be részvételüket, hanem úgyszólván a világ minden tájára elszakadt magyarok is felfigyeltek erre.

A találmányi versenypályázat gazdag felvonulása lesz a magyar értékeknek és a beérkező pályázatokat szakmák szerint fogja megítélni az a zsűri, amelynek sorában a szövetség tanácsadó testületének tagjai foglalnak helyet. A pályázaton kizárólag csak a szövetség tagjai vehetnek részt, vagy már megadott, de érvényben levő szabadalmaikkal, vagy csak még szabadalmi, találmányi bejelentésükkel. A szövetség minden magyar feltalálót önmagával fogad soraiba és díjtalan ismertetővel szolgál a szövetség szervező irodája (Budapest, V., Csáky-u. 8.). A pályázat április 30-án jár le, míg az eredmény hirdetés június 15-én lesz. A pályadíjnyertes magyar találmányokból állítja össze a szövetség külföldi kiállításainak anyagát és azoknak hazai és külföldi értékesítésére a szövetség nemzetközi kampányt indít. A pályázat teljesen díjtalan, az oklevelek és plakettek átadása ünnepélyes formák között történik majd meg és a pályadíjnyertes feltalálók nevét és találmányát az összes jelentős magyar és külföldi lapokon kívül a magyar rádió is bemondja.

* A vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajok kezelésében, reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kiadós, higiezkürülést és kielégítő anyagcserét eredményez, aminek következménye azután gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

RADIO

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 13.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Alexandru énekes Eminescu-dalokat énekel. 18.25 Braia énekesnő. A Tandin zenekar hangversenyének keretében. 19 Időszerű anyag. 19.15 Balalajka zene. 19.45 Szaxofonszólo. 20 Felolvasás. 20.15 Aurelina Nina énekesnő. 20.40 Pruner József zongoraművész hangversenyének közvetítése. 21 A filharmonikusok hangversenyének ismertetése. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. 23.15 Gramofonlemez adása. Majd: Híreknek közvetítése német és francia nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjezőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Hegedűszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 „Evelő virágok a kertben”. Felolvasás. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Zongora. 18.45 Előadás. 19.15 Cigányzene. 20 Gazdáknek. 20.15 Lemez. 20.50 Előadás a Nemzetközi Vásárról. 21 A Szegedi Dalárda és Oratorium díszhangversenye. 21.45 Hírek. 22 Időjárásjelentés. 23.05 A rádió szalonzenekara. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.15 Cigányzene. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, ÁPRILIS 14.

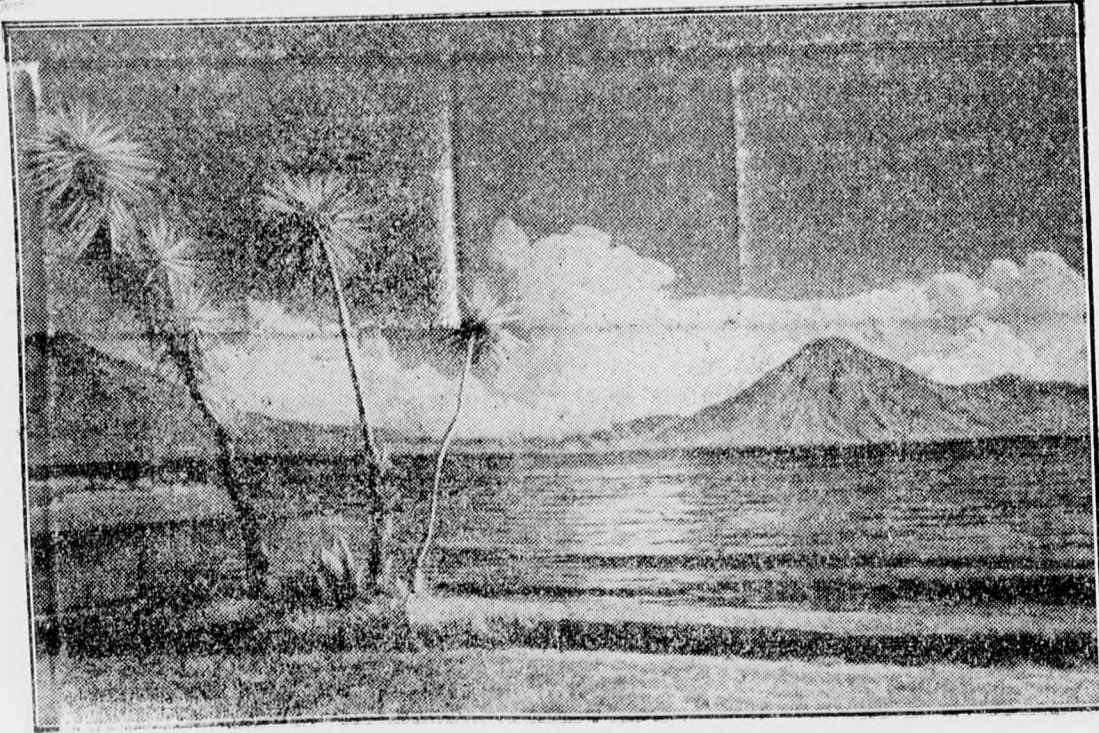
Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Katonazene közvetítése. 19 Felolvasás. 19.15 Gramofonlemez. 19.45 Jorga Miklós előadása. 20.05 Az Amza-templom énekkara hangversenyének közvetítése. 20.35 Közvetítés az Operaházból. A szünetekben: Hírek és felolvasás. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjezőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Beszkárt-zenekar. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Táncközpont. 18.30 A Légvédelmi Parancsnokság közleménye. 19 Sport. 19.10 A rádió szalonzenekara. 19.55 „Mit ér a kultúra”. Előadás. 20.30 Az Operaház előadása: Bohémélet. 21.15 Külügyi negyedóra. 21.50 Hírek. 23.25 Jazz-hármas. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.15 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, ÁPRILIS 15.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez-k. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 17 Cserkészeknek. 18.15 A munka és öröm szervezet órája. 19.15 Felolvasás. 19.35 Amigdalai Katalin román dalokat énekel. 20.05 Felolvasás. 20.20 A Stofanescu zenekar hangversenyének közvetítése. 21.15 Csevegés hanglemezekkel. 22 Hírek. 22.15 Bemondás szerint. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene közvetítése. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjezőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Balalajka. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 „Csikós Andris Bergencióiában”. Mese. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Zongoraszólo. 19.15 Cigányzene. 20.30 „Teherhajón Egyiptomba”. Utalás. 21 Ady-émlékest. 21.15 Cigányzene. 22.40 Hírek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Operaházi zenekar. 1.05 Hírek.

Az Atitlan nevű vulkán Guatemalában

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

MEMBERI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

XII. PIUS PÁPA HUSVÉT VASÁRNAPJÁN FONTOS BESZÉDET MOND. A Vatikánvárosból jelentik, hogy XII. Pius pápa husvét vasárnapján rendkívül fontos beszédet mond latin nyelven, amelyben a jelenlegi nemzetközi és európai helyzettel foglalkozik. XII. Pius pápa ezen alkalommal leszögezi a Szentlélek álláspontját.

Még áprilisban elköltöztetik a szatmári vasúti felügyelőséget. Saját tud. Megírtuk, hogy a vasúti vezérigazgatóság, az új közigazgatási beosztás során, a szatmári alfelügyelőséget Kolozsvárra helyezte át, illetve az itt elhelyezett ügyosztályokat a kolozsvári felügyelőségbe olvasztotta. Már az átköltözés időpontját is megállapították, amikor a vezérigazgatóság a tisztviselők kérésére úgy határozott, hogy az iskolai év befejezéséig a költözködést elhalasztja. Pénteken azonban újabb rendelet érkezett Szatmárra. A rendelet értelmében a felügyelőségnek április 23-ig Kolozsváron kell lennie.

PÁRIZS SEGÉDPÜSPÖKE ELŐADAST TART NAGYVÁRADON. Saját tud. A helyi francia-román társaság rendezésében husvét vasárnapján, április 9-én délután 6 órakor a város háza nagy tanácstermében Roger Beaussart, Párizs segédpüspöke „A mai Franciaország keresztény erői” címmel tart előadást. A nagy érdeklődésre számottevő előadásra a belépés díjtalan.

Erős földcsuszamlás Buzau közelében. Buzauból jelentik: Az esőzések következtében Nehoiu környékén a földcsuszamlások tovább tartanak és a sok tízezer köbméter föld veszélyeztetett a vasútvonalat, amely Crimineni és Paltineni között húzódik. A földcsuszamlás most már az országúton is észlelhető.

JÓVÁHAGYÁS VÉGETT GYULAFEHÉRVÁRA VITTEK MAROSVÁSÁRHELY KÖLTSEGVETÉSÉT. Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Carta Emil tábornok polgármester személyesen utazott Gyulafehérvárra, hogy ott a város új költségvetését a helytartóságon jóváhagyassa. A költségvetésben jelentős összegek szerepelnek kisebbségi kulturális célokra.

300.000 AMERIKAI SZÉNANYÁSZ SZTRÁJKOL. Newyorkból jelentik: Számos szénbányában 300 ezer munkás sztrájkba lépett, mert a munkafeltételeket nem akarták a tulajdonosok megjavítani.

HÁROMSZÉKMEGYE ÚJ PREFEKTUSA. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Petrini ezredes, Háromszék megye prefektusa megbízása lejártával a királyi helytartó dr. Ioan Bataeanu tartalékos ezredest, temesvári ügyvédet nevezte ki prefektusnak. Az új prefektus már el is foglalta hivatalát. műszempolitól etaoih srldu etaoih

Egy millió lejt utalt ki a földművelésügyi miniszter a kolozsvári Gazdasági Akadémia építkezési céljaira. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Gazdasági Akadémia épülete kicsinynek bizonyult a nagyszámú hallgatók befogadására. Ezt Corneteanu földművelésügyi miniszteri is megállapította kolozsvári látogatása során. A miniszter egy millió lejt utalt ki az Akadémia építkezési céljaira.

Piaci árak. Arad. Saját tud. Az aradi gabonapiacra kis felhozatal mellett a buza árában némi csökkenés következett be: buza 380, tengeri 330. — Hetipiaci árak, amelyet a városvezetésök illetékes ügyosztálya, mint maximális árakat állapított meg: Tej és tejtermékek: tehéntúró 14—16 lei kg., juhtúró 22—30 lei kg., tej literje 5—6 lei, tejfel 25—40 lei kg., vaj 70—80 lei kg., tojás lei, darabja 1.60—1.70 bani. — Gyümölcs piac: Alma darabja 2.50 bani. — Baromfi piac: tyúk párja 100—140 lei, kővér liba 500—600 lei, sovány liba 220—260 lei, csirke 60—80 lei. — Zöldség piac: Burgonya 5—6 lei kg., új burgonya 18 lei kg., zöldpaprika 5 lei darabja, új kalarabé 5—8 lei párja, szárazbab 10—12 lei kg., hgyma 6—7 lei kg., répa 2 lei, savanyu káposzta 7—9 lei kg., lereszta való zöldség 2—3 lei kötelegenként.

El tud-e távolítani minden fogkövet a fogpaszta?

Ezen kérdés helyes megértéséhez először is tudnunk kell, hogy a fogkő három fejlődésfokozaton megy át: 1. puha foglerakódás, 2. fogképződés, 3. megkeményedett fogkő. Eme három közül, kétségtelenül, a megkeményedett fogkő a legveszélyesebb. Ezt semmiféle fogpasztával sem távolíthatjuk el, még Chlorodont-tal sem! Csakis fogorvos vagy fogtechnikus tudja mechanikailag eltávolítani.

A megkeményedett fogkő azonban legtöbbször elégtelen, vagy hibás fogpolás következménye. Chlorodont-tal való lelkiismeretes fogpolás nemcsak eltávolítja a csunya foglerakódást — amely a tulajdonképeni fogkő alapja — hanem meg is akadályozza a fogkő képződést. Aki rendszeresen használja a Chlorodont fogpasztát tehát nyugodt lehet: nem kell félnie a fogkőtől!

Chlorodont a reggel bevált és mindenkor helyen jó minőségű fogpaszta.

A közutba futott bele az autótaxi Bucurestiből. Különös szerencsétlenség történt tegnap Bucurestiben. Egy autótaxi, amelyek a Kiseleff-úton teljes sebességgel a Victoria-tér felé futott, beleszaladt a tér közepén levő közutba. A nagy sebességgel rohanó autó áttört a közút korlátját és belezuhant a medencébe. A kocsi teljesen összetört. A sofőr a gondviselés különös kegyelméből épen szabadult a balesetből.

XII. PIUS PÁPA ARCKÉPE igen szép kiállításban, nagy alakban megjelent. Megrendelhető lapunk útján is. Portóval együtt mindössze 30 lei. Nem hiányozhat egyetlen katolikus otthonból sem.

Kétévi fogházba került a paprikásoskirke. Szatmár. Saját tudósítónktól. A rendőrség hetekig nyomozott a megismétlődő tyuklopások ügyében. A külvárosokban két hét alatt több mint száz tyukot loptak el. A detektíveknek végül is Jakab József személyében sikerült letartóztatni a tolvajt. Jakab esütőtörkőn állott a bíróság előtt. Kihallgatása során elbeszélte, hogy nagyon szerette a paprikásosirkét és ezért vete-medett lopásra. Jakabot kétévi fogházzal sújtották.

***Ha gyomrát elrontotta, igyék azonnal egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet,** mert ez az emésztőcsatorna tartalmát gyorsan feloldja és biztosan levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét fokozza és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Adomány. N. N. Hunedoara, Kozma Ádám részére 50, Horváth Ferencné részére 50 lejt adott. Eljuttatjuk.

A nagyvárad N. S. E. hagyományos husvét estjét társas vacsorával egybekötve vasárnap, április 9-én este tartja, amelyre a tagokat és azok vendégeit szívesen látja a vigalmi bizottság.

Százezerlelős betörés Csernoviciban. Csernovicból jelentik: Ismeretlen tettesek éjszaka idején behatoltak Steiner Abraham volt törvényeséki elnök lakásába, ahol dús zsákmányra tettek szert. Ékszereket s más tárgyakat, mintegy 100.000 lei értékben vittek el.

Nyelomillió betörés. Montecarlóból jelentik: Vakmerő betörés történt az elmúlt éjszaka az egyik szállodában. Eddig még ismeretlen tettesek behatoltak Nersossien diplomatának, Anglia volt perzsiai főkonzuljának lakosztályába, ahonnan 8 millió lei értékű ékszereket és készpénzt zsákmányoltak. A rendőrség eddig még nem tudott a betörők nyomára akadni.

Hirtelen halál. Temesvár. Saját tud. Kiss János harminckilencéves józsefkülvárosi községi mérnök, aki már régóta asztmában szenvedett, üzletében hirtelen összeesett és agyhüdeben meghalt.

Temetések. Özv. Pázmány Lajosné szül. Kecskeméthy Julianna 81 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. — Baioescu Ioan 71 éves CFR főellenőr Nagyváradon meghalt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz a Bratiou-utcai lakásáról. — Molnár Sándor férjiszabó 43 éves korában Brassóban meghalt. Temetése vasárnap délután fél 6 órakor lesz Nagyváradon a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”)

LEGUJABB

Az albániai olasz hadműveletek miatt harc ütött ki a sajtóirodák között

A Stefani-iroda a Havas és a Reuter irodákat hazugsággal vádolja — Angol tábornok állott az albániai rendőrség élén, mely télenül nezte az olaszellenes tüntetéseket

Rómából jelentik: A félhivatalos Stefani olasz távirati iroda jelentése szerint bizonyos külföldi antifasiszta szervezetek méltatlan politikai magatartást tanúsítanak Olaszország albániai akciójával szemben, pedig az olasz akció a békét szolgálja és az albán nép, valamint az emberiség érdekeit védi. A Stefani sajtóiroda szerint különösen a Havas francia távirati iroda és a Reuter az angol félhivatalos sajtótudósító irak drámai hangú beszámolókat az olasz csapatok albániai bevonulásáról és azt állítják, hogy az albánok heves ellenállást fejtenek ki. Ezek az állítások hazugságok. Az egészről csak annyi igaz, hogy Zog király néhány janicsárja kísérletet meg jelentéktelen ellenállást. Bombázások nem Albániában történtek, hanem csak az angol és a francia sajtóban.

Olaszországot bidegen hagyja az antifasiszta államok sajtóinak ez a manővere és Olaszország elhatározta, hogy albániai akcióját tovább folytatja a sikeres befejezésig.

A Stefani-további jelentése szerint Albániában legutóbb éles kihívások és olasz ellenes tüntetések voltak és ezek a tüntetések, amelyekben csak felelőtlen elemek vettek részt, már fegyveres fenyegetéssé váltak. Emiatt Olaszország szükségessé tartotta, hogy hazaszállítsa az albániai olasz lakosságot. Albánia rendőrsége, amelynek élén beavatott körök szerint legutóbb egy angol tábornok állott, télenül ölbetett kezekkel nezte a tüntetéseket és meg sem kísérelte a beavatkozást.

Békeküldöttség Durazzóba. — Olaszbarát új kormány Tiranában?

Rómából jelentik: A Stefani közlése szerint Zog király megbízottat küldött Durazzóba Euzonni olasz tábornokhoz, de csak azzal a céllal, hogy az olasz előnyömlést kielélessze. Amikor a második albán delegáció érkezett Durazzóba, albán bandák levegőberőpítették a Tirana és Durazzo közötti hidat. Ez azonban semmiben sem akadályozta az olasz csapatok előnyömlését.

Tiranai jelentés szerint felelős férfiak olasz védnökség alatt új kormányt alakítottak az albán fővárosban. Másik híradás szerint azok a felelőtlen elemek, akik kiprovokálták az olaszellenes tüntetéseket, most az albán fővárosban fosztogatni kezdték a lakosságot. Az albán fővárosban maradt olaszok és más külföldiek az olasz követségre menekültek és ott elbarrikádozták magukat.

Ciano gróf péntek hajnali repülő útja az albán főváros fölött.

Rómából jelentik: Csak most vált ismeretessé az a hősies repülés, amelyet Ciano gróf olasz külügyminiszter pénteken hajnalban tett. Ciano külügyminiszter személyesen akart meggyőződni arról, hogy vajon a tiranai olasz követőket nem érte-e támadás. Ezért Nagypénteken reggel fél hétkor Rómában repülőgépre ült és a repülőgépet maga vezette Tirana fölé. Az albán főváros felett egészen alacsonyra eresztette a gépet és miután meggyőződött róla, hogy az olasz követségen ott leng az olasz birodalmi lobogó, visszarepült Rómába. Dél előtt 11 órakor a külügyminiszter már íróasztalánál ült és né...

A spanyol vörös dandár mintacsapata is hazatért Leningrádba

Párizsból jelentik: A spanyolországi nemzetközi kommunista dandár 122 tagja két hajón La Havréba érkezett. Ezek voltak a spanyol vörös hadsereg leghírhedtebb verengzői. Egy ezovjet-hajó rövidesen Leningrádba viszi őket.

hány perccel később nagyjelentőségű diplomáciai tanácskozásokat folytatott.

Geraldine királyné gyötrelmes menekülő útja.

Athénből jelentik: Geraldine albán királyné megérkezett Florinába. Az albán királyné az új trónörökösrel és férjének, Zog királynak két nővérével utazik. Másik jelentés szerint Geraldine királyné társaságában van édesanyja is. Ugy tudják, hogy Florinából rövid pihenés után a királyné és kísérete folytatta útját Szaloniki felé.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelentése szerint Geraldine albán királyné és kísérete egyhuzamban tették meg a Tirana és Florina közötti 250 kilométeres utat. A királyné az utat betegszállító autón tette meg és Florinában hordágyon vitték fel szállodai szobá-

Chamberlain félbeszakítja ünnepi pihenőjét

Anglia a Földközi-tenger fölötti hatalmi egyensúlyt félti az albániai foglalás miatt

Londonból jelentik: A már Skóciában tartózkodó Chamberlain miniszterelnöknek telefonon jelentették az albániai eseményeket. Ugy tudják, hogy Chamberlain most már nem tölti a húsvét ünnepeket Skóciában, hanem repülőgépen visszatér Londonba. Angol politikai körök általában a kérdésben várakozó álláspontra helyezkednek. Londonban addig semmit sem tesznek és a kérdésben semmiféle nyilatkozatot sem hangzik el, amíg nem ismerik az európai államok, főként Németország véleményét.

Az albán kormány ellenjavaslatai az olasz ultimátumra

Vegyesbizottság ül össze Durazzóban a javaslatok megtárgyalására

Belgrádból jelentik: Az „United Press” amerikai hírszolgálati iroda jelentése szerint az albán kormány visszautasította az olasz ultimátumot. De a követelések részleges teljesítésére

jába. Geraldine királyné oly gyenge, hogy állandó orvosi kezelésben kell részesíteni. Szalonikiból az első görög szakorvost küldték a királyné elé. Geraldine királyné a kérdészködknek semmiféle felvilágosítást sem adott. Környezetéből azonban az a hír szivárgott ki, hogy Geraldine királyné nem akarta elhagyni férjét és mindvégig ki akart tartani férje mellett. Csak férje határozott kívánságára menekült el.

Rendkívüli minisztertanácsra ült össze a francia kormány.

Párizsból jelentik: Az albániai események hírének vétele után a francia kormány rendkívüli minisztertanácsra hívták össze. A minisztertanácsot szombat délelőtt 11 órakor tartották meg.

Angol hírek az albániai ellenállásról. Zog király lesharcokat szervez az olaszok ellen.

Londonból jelentik: Ellenőrizhetetlen hírek szerint a londoni albán követnek Zog király pénteken éjszaka táviratot küldött, amelyben bejelentette, hogy Albánia a végsőkig ellenáll. Pénteken este már szervezettebb erők állottak készen az olaszok előnyömlésének megakadályozására. Zog királynak angol híradás szerint az a terve, hogy visszavonul a hegyekbe és mint a Daily Telegraph írja, folytonos lesharcokkal fogja az olaszok albániai előhaladását és térfoglalását megnehezíteni.

Ugyancsak a „Daily Telegraph” közli azt a hírt is, hogy Zog király rádióbeszédében a végsőkig való ellenállásra szólította fel a lakosságot és kifejtette, hogy az olasz követelések Albánia önállóságát, területi egészét és szabadságát veszélyeztetik. Azért ezeket a követeléseket sem ő, sem kormánya nem egyezhet bele.

Nagy mértékben érdeklí az angol kormányt Jugoszlávia álláspontja.

Egyes politikai körök és az angol lapok azt hangoztatják, hogy az olasz eljárás ellentétben áll az elmúlt év áprilisában kötött olasz-angol egyezmény szellemével. Ebben az egyezményben ugyanis úgy Anglia, mint Olaszország elismerték a földközi-tengeri státuskvót. Londonban az eseményeket rendkívüli súlyosnak látják.

Ellenjavaslatot küldött az olasz kormánynak. Az olasz és albán bizottság szombaton éjszaka ül össze Durazzóban. Az albán kormány küldöttségét Rockera albán földművelésügyi miniszter vezeti.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Herbst

óra-, ékszerarúház. Rebele Ferdinand 3. szám. Nagyvárad. Doxa, Omega óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Vessék arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.

Vessék

könyveket, ujság és akta papirokat, ruhát és ocska holmit. — Klein, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.

Házak

bármilyen ingatlant, ha venni, vagy eladni akar, keresse fel bizalommal Kortsáros László ingatlan irodáját, Nagyvárad, Pasteur-utca 13. Telefon 20-85. szám.

58 hold, épületekkel Fugyivásárhelynél eladó. Erdéklődni: Nagyvárad, Strada Pasteur 39-a jobbra.

Spárgatövek, elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Arpad szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén.)

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Lakás

szavanként 3 lei

Kétszoba

fürdőszobas, kertes lakás május 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Ciordas 46. szám.

Kiadó

azonnal egyszoba, konyha, epeizos lakás. — Nagyvárad, Str. Axante Sever 13. szám.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Erdéklődni: Nagyvárad, Str. Take Jonescu 23.

Allást nyel

szavanként 2 lei

Vincellért

vagy szakmányost uzonali belépésre keresek 2 hold gyümölcsöshöz. Nagyvárad, Str. Barthou 7. szám.

Szijgyártó

segédeket keresek. Kottysz, Nagyvárad, Str. Alexandri 53. szám.

Allást keres

szavanként 1 lei

Házvezetőnőnek,

anyahelyettesnek, nevelőnőnek menne fiatal uriasasszony. Visky Anna Nagyvárad, Sinaia 29.

Különpéle

szavanként 3 lei

Papiszabóság

Kovács, Cluj, Str. Regina Maria 20. — Jutányos árak.

Női kabátok,

kosztümök, a legolcsóbban készülnek M. Katona Böske női szabónál, Nagyváradon, a Katolikus Kör épületében.